

VERSLAGLEGGING MONITORING 2015

TRADE PORT NOORD

TE VENLO

GEMEENTE VENLO

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Verslaglegging monitoring 2015

Trade Port Noord

te Venlo

in de gemeente Venlo

Opdrachtgever	Trade Port Noord Postbus 3317 5902 RH Venlo
Project	VEN.TPN.ECO4_O7
Rapportnummer	13053334
Status	Jaarrapport
Datum	24 maart 2016
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. M. Koen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Deze monitoring is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde monitoringsonderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.1	Ligging plangebied	2
2.2	Doelstelling plangebied	2
2.3	Voortgang (ecologische) inrichting	3
4.	DAS (<i>MELES MELES</i>)	5
4.1	Monitoringsmethodiek	5
4.2	Resultaten veldonderzoek 2015	6
4.3	Ontwikkelingen door de tijd	9
4.4	Conclusie en advies das	12
5.	DRIJVENDE WATERWEEGBREE (<i>LURONIUM NATANS</i>)	14
5.1	Onderzoeksmethodiek	14
5.2	Resultaten veldonderzoek 2015	14
5.3	Ontwikkelingen door de tijd	15
5.4	Conclusie en advies drijvende waterweegbree	16
6.	KAMSALAMANDER (<i>TRITURUS CRISTATUS</i>)	17
6.1	Onderzoeksmethodiek	17
6.2	Resultaten veldonderzoek 2015	18
6.3	Ontwikkelingen door de tijd	19
6.4	Conclusie en advies kamsalamander	20
7.	SAMENVATTING EN CONCLUSIE	21
8.	AANBEVELINGEN VERVOLGMONITORING	22

1. INLEIDING

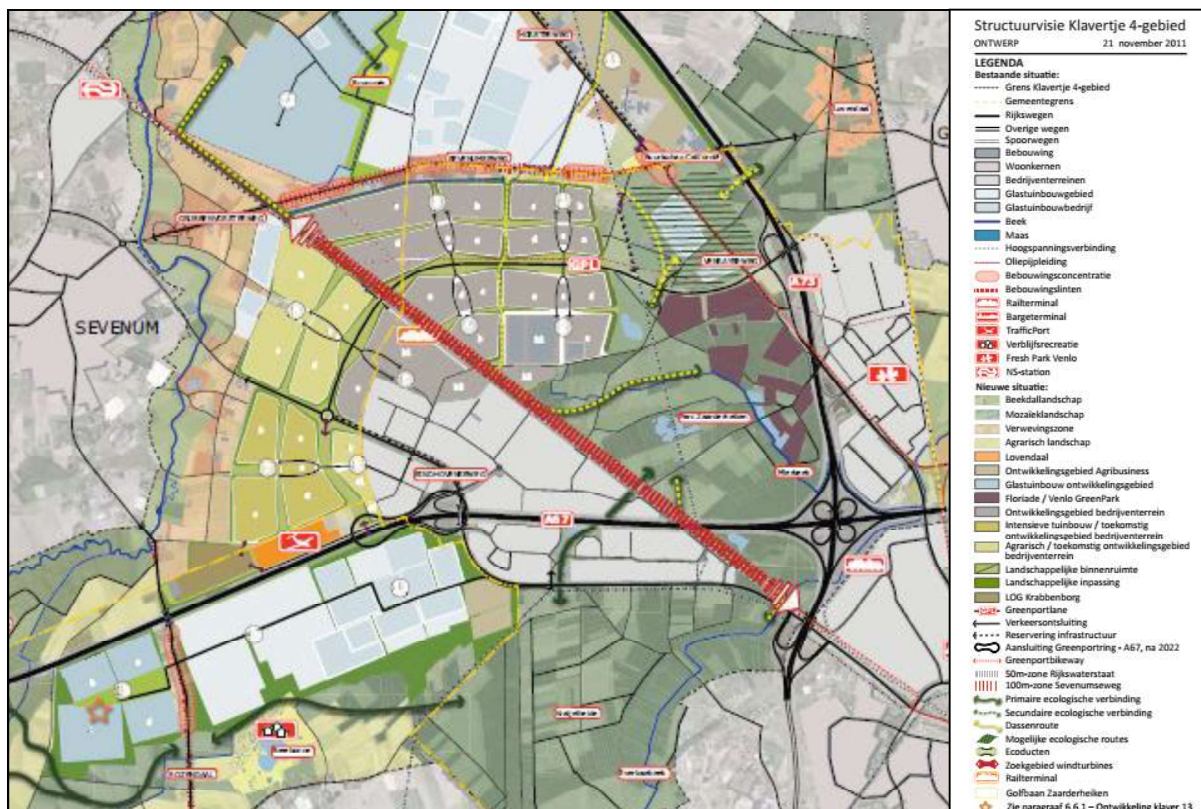
Econsultancy heeft van Trade Port Noord opdracht gekregen voor het uitvoeren van de monitoring ten aanzien van de beschermde soorten binnen het plangebied Trade Port Noord te Venlo in de gemeente Venlo. De monitoring heeft betrekking hebben op de onderstaande soorten:

- Das (*Meles meles*) binnen het plangebied Trade Port Noord.
- Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*) in de Noordersloot;
- Kamsalamander (*Triturus cristatus*) in de Noordersloot;

De verplichting voor de monitoring komt vanuit de verleende ontheffing met het kenmerk FF/75C/2012/0269.toek.zh, die door het Ministerie van Economische Zaken op 26 juni 2013 is afgegeven. Op 9 september 2014 is de ontheffing aangepast. Bij voorschrift 10 stonden verwijzingen naar de jeneverbes; deze zijn verwijderd. In de verleende ontheffing met het kenmerk FF/75C/2012/0269.toek.zh wordt in de voorschriften onder punt 25 gesteld dat gedurende de duur van de ontheffingsperiode, 26 juni 2013 tot en met 31 oktober 2017 jaarlijks een verslaglegging dient plaats te vinden van de monitoring.

In de onderhavige jaarlijkse verslaglegging van het monitoringsonderzoek is aandacht gegeven aan de aantallen, de plaats van voorkomen, de wijze van gebruik van het plangebied (das en kamsalamander), de voortgang van de inrichting van het plangebied en van de speciaal voor de beschermde soorten ingerichte groene structuren en de genomen mitigerende maatregelen.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

Figuur 2. Uitsnede van de structuurvisiekaart Klavertje 4-gebied (bron: gemeente Venlo).

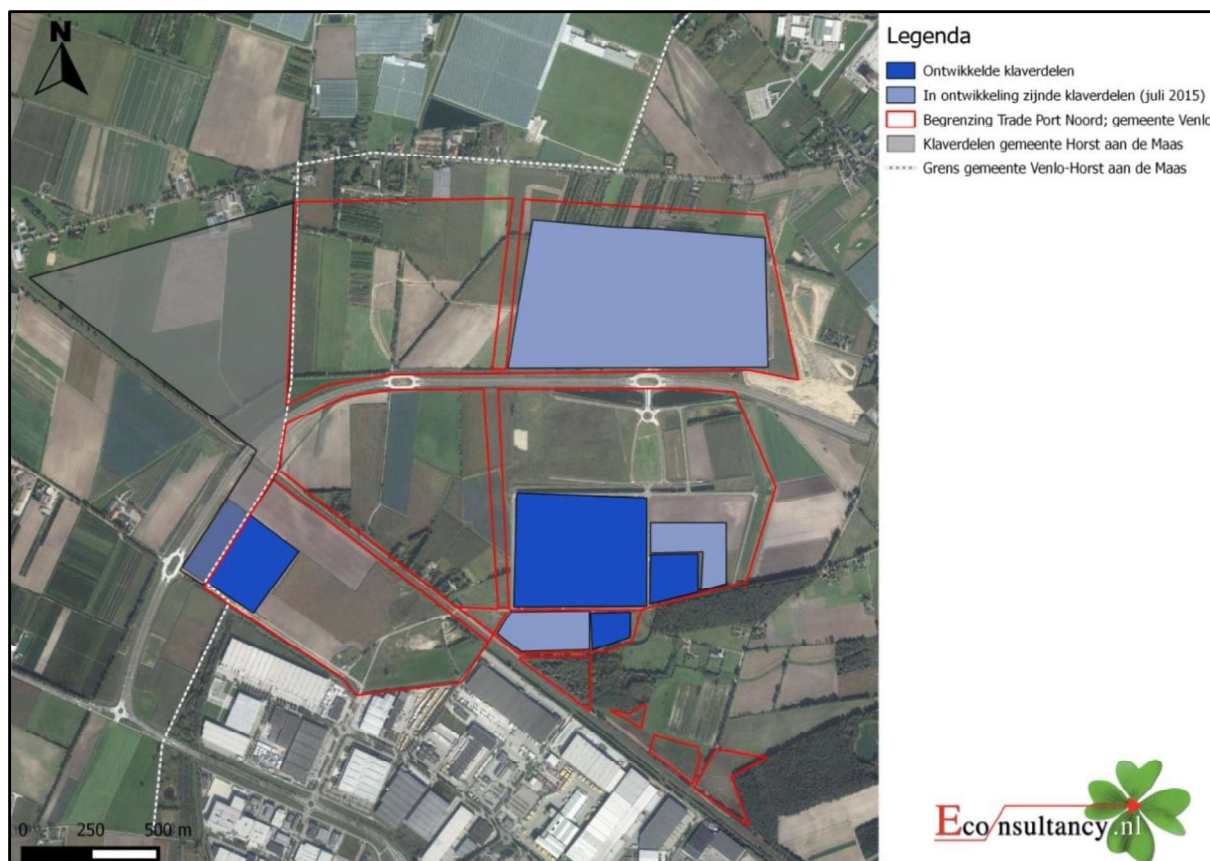
2.3 Voortgang (ecologische) inrichting

Binnen Trade Port Noord hebben tussen de laatst bekende uitgevoerde veldonderzoeken in 2010 en 2014 geen intensieve veranderingen plaatsgevonden die een verandering in aantal, plaats van voorkomen en wijze van gebruik beïnvloed zouden kunnen hebben. De Greenportlane ter hoogte van Trade Port Noord met de kleinwildtunnels is volledig gerealiseerd.

In 2014 zijn de ontwikkelingen gestart ter plaatse van klaver 6b1. Daarnaast is begonnen met de realisatie van de Greenportbikeway, die zich bevindt langs de noordzijde van het spoor en de Noordersloot. Voor de Greenportbikeway is een ontheffing verleend die was aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (FF/75C/2013/0421). De herprofilering van de Noordersloot, dat geïntegreerd is bij het project van de Greenportbikeway, is nog niet gestart. De aanleg van het fietspad de Greenportbikeway met verlichting is in 2015 geheel afgerond.

Verder is de waterloop de Gekkengraaf verlegd in zowel 2014 als 2015 ten behoeve van de uitgifte van percelen van klaver 1. Voor de verlegging van de waterloop de Gekkengraaf zijn passende mitigerende maatregelen getroffen zodat er geen negatief effect door de ingreep optreedt ten aanzien van de das, kleine modderkruiper en te verwachten algemene soort(groep)en.

Vervolgens is in 2015 begonnen met de bouw van bedrijven ter plaatse van klaver 1, klaver 2b2 en klaver 2c. Zie figuur 3 voor de reeds ontwikkelde en de in ontwikkeling zijnde klavervelden van Trade Port Noord.

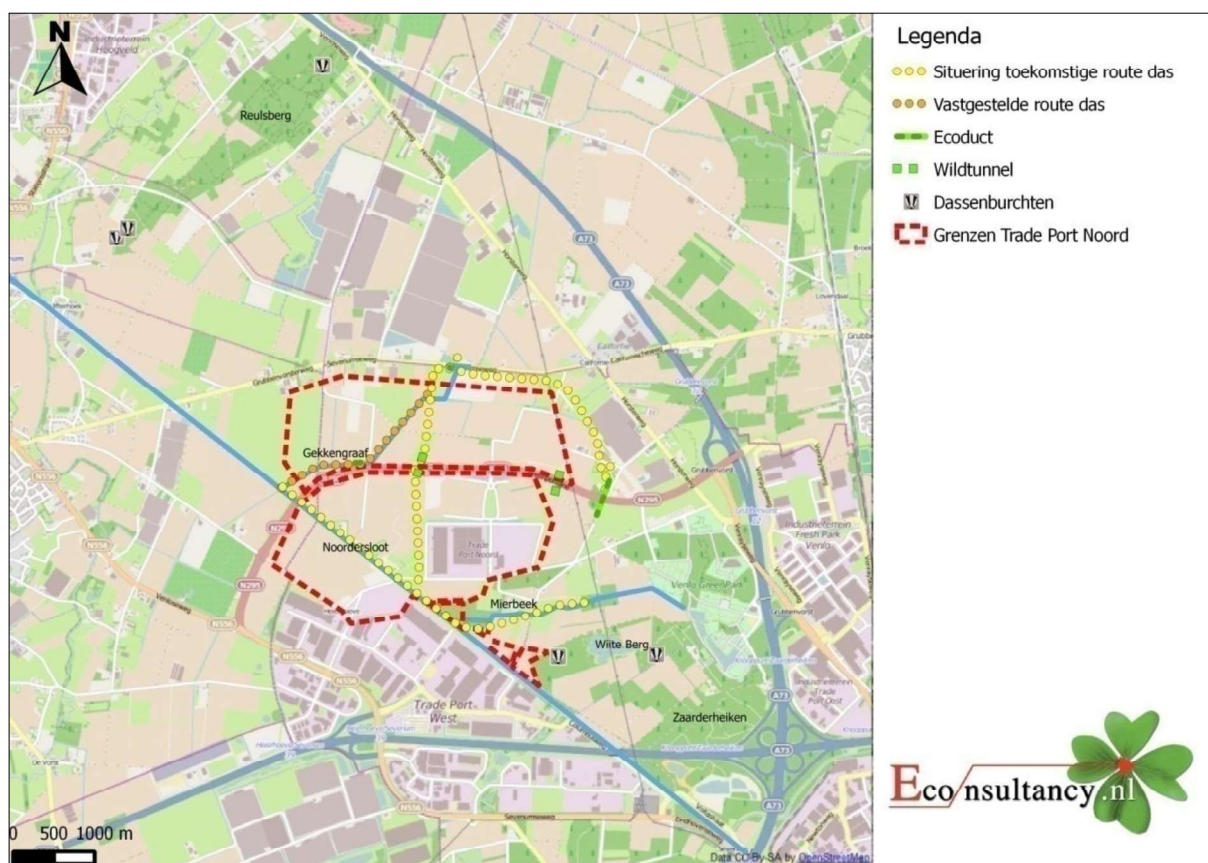
Figuur 3. Begrenzing Trade Port Noord gemeente Venlo en ontwikkelingen weergegeven op een luchtfoto (rood kader).

4. DAS (MELES MELES)

4.1 Monitoringsmethodiek

Volgens de uitgevoerde onderzoeken gedurende de jaren 2002-2010, door diverse onderzoeksbureaus, zijn op circa 700 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied (Witte Berg en Zaarderheiken) en op circa 1,2 km ten noordwesten van het plangebied (Reulsberg) een aantal dassenburchten vastgesteld. Verder zijn er diverse prenten aangetroffen naast de Gekkengraaf, de Mierbeek en de Noordersloot. Uit de waargenomen sporen is geconcludeerd dat belangrijke verbindingen voor de das zich bevinden tussen Zaarderheiken en Reulsberg en vanuit Zaarderheiken naar het noorden richting Houthuizerheide/Grubbenvorst.

De das maakt vooral gebruik van routes binnen het plangebied TPN langs watergangen, zoals de Noordersloot, de Gekkengraaf en de bovenloop van de Mierbeek. Het tussenliggende gebied wordt gebruikt als uitloopgebied en foerageergebied. Het gebied binnen TPN betreft geen preferent leefgebied gezien de afstand van het plangebied ten opzichte van de vastgestelde burchten. In figuur 4 zijn de routes weergegeven die gedurende de ontheffingstermijn gemonitord zullen worden.

Figuur 4. Vastgestelde en te realiseren dassenroutes.

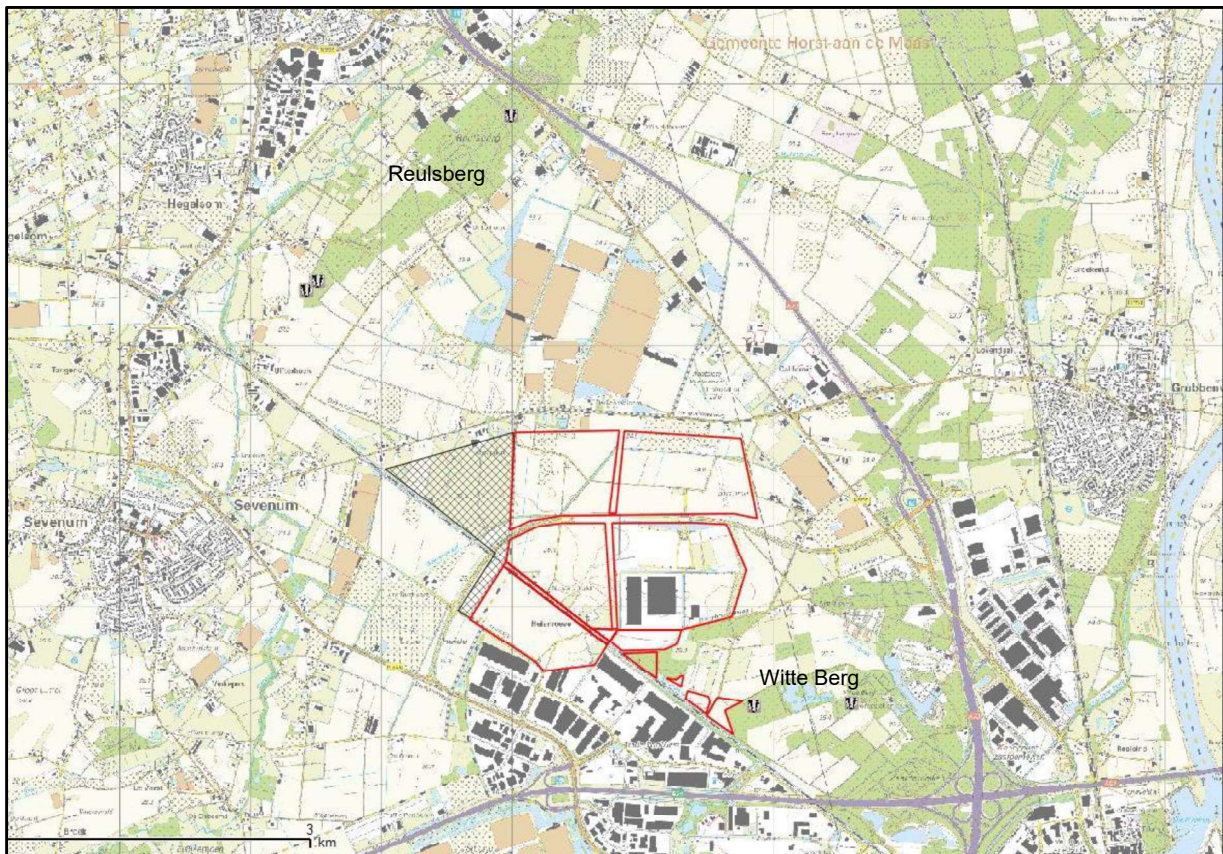
Door Econsultancy zijn in 2015 drie intensieve veldbezoeken uitgevoerd op 20 maart 2015, 8 mei 2015 en op 12 september 2015. Het monitoringsonderzoek heeft zich geconcentreerd op de routes langs de waterlopen de Gekkengraaf, de Noordersloot en de Mierbeek alsmede de tunnels onder de GPL. De bekende dassenburchten buiten de grenzen van Trade Port Noord zijn daarnaast gecontroleerd op bewoningssporen.

Tijdens de veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van sporen als wissels, latrines, haren, prenten en op bewoningssporen bij de bekende vaste rust- en verblijfplaatsen; Witte Berg, Zaarderheiken en de Reulsberg. Daarnaast is tijdens de maandelijkse ecologische veldbezoeken ten behoeve van de ecologische begeleiding binnen het gebied gelet op sporen en mogelijk vestiging van nieuwe burchten van de das binnen de grenzen van Trade Port Noord.

4.2 Resultaten veldonderzoek 2015

Dassenburchten

In figuur 5 is de ligging van de burchtlocatie ten opzichte van TPN weergegeven. In 2015 zijn binnen de grenzen van Trade Port Noord geen burchtlocaties of vluchtpijpen van de das aangetroffen.

Figuur 5. Bekende dassenburchten in de omgeving van Trade Port Noord.

De burchten ter plaatse van de Reulsberg waren beide actief, waarbij de noordelijke burcht meer actieve pijpen had dan in 2014, in 2015 namelijk zes ten opzicht van één actieve pijp in 2014. De zuidelijke burcht van de Reulsberg had circa zeven actieve pijpen en ongeveer gelijk in activiteit als in de jaren dat de burcht niet door menselijke activiteit een negatieve invloed ondervond. Er waren in 2015 geen tekenen van menselijk negatieve invloeden, zoals het dichtstoppen van de pijpen met zand of materiaal als takken.

Beide burchten ter plaatse van de Witte Berg zijn beide nog actief in gebruik in 2015. De wissels van beide burchten lopen voornamelijk in noordelijke richting. De burcht ten westen van de Witte Berg vertoonde iets minder activiteit dan in 2014, maar nog wel actief. Ter plaatse van de oostelijke burcht is in 2015 door Faunaconsult op 17 juni 2015 twee volwassen dassen en één jong gezien, hierdoor betreft het vermoedelijk een voortplantingsplaats.

Daarnaast is door Faunaconsult in 2015 nabij de A67 een losse dassenpijp aangetroffen op een wat grotere afstand van de hierboven beschreven hoofdburchten. Deze heeft wellicht een functie als kraamburcht, bijburcht of als vluchtpijp vervuld.

Zie figuur 6 tot en met 11 voor enkele foto's genomen tijdens de veldbezoeken.

Figuur 6. Ten westen van de Witte Berg.

Figuur 7. Ten westen van de Witte Berg.

Figuur 8. Ten zuiden van de Witte berg.

Figuur 9. Wissels van de das vanaf Witte Berg in noordelijke richting.

Figuur 10. Reulsberg Oost.

Figuur 11. Reulsberg West.

Functioneel leefgebied (foerageergebied en dassenroutes)

Uit eerder onderzoek naar de das, bevestigd in de ontheffing (FF/75C/2012/269), kan worden geconcludeerd dat de das op het plangebied vooral gebruik maakt van migratieroutes langs de watergangen, zoals de Noordersloot, de Gekkengraaf en de bovenloop van de Mierbeek. Uit prenten, graafputjes en andere sporen is op te maken dat belangrijke verbindingen voor de das zich bevinden tussen Zaarderheiken/Witte Berg en de Reulsberg en vanuit Zaarderheiken naar het noorden richting Houthuizerheide/Grubbenvorst. De aangetroffen wissels en prenten kunnen duiden op een route naar omliggende foerageergebieden, routes van en naar bijburchten of bewegingen van individuele dassen tussen sociale groepen.

Trade Port Noord wordt daarnaast gebruikt als onderdeel van het foerageergebied van dassen. Het betreft voornamelijk secundair foerageergebied en uitloopgebied van de das. Een klein oppervlak betreft preferent foerageergebied.

De gebieden binnen TPN werden tot en met 2013 sporadisch gebruikt door de dassen. De aangetroffen sporen bevestigen dat de das weinig gebruik maakt van de percelen binnen TPN. De ten oosten van TPN gerealiseerde verbindingszone voor de das (heidelandschap/houtwallen) en ter plaatse van de oostelijke wildtunnel zijn sporen van de das aangetroffen in 2014. Aangenomen mag worden dat het dassen betreft die hun burchten hebben in de zuidelijk gelegen bosgebieden (Witte Berg).

De dassen lopen vanaf de Witte Berg voornamelijk in noordelijke richting en passeren hierbij de bovenloop van de Mierbeek en vervolgen hun weg in de richting van de oostelijke wildtunnel en ecoduct. Tijdens het monitoringsonderzoek zijn ter plaatse van de oostelijke kleinwildtunnel beduidend minder sporen van de das aangetroffen dan in 2014. Uit het monitoringsonderzoek van Faunaconsult zijn geen dassen meer aangetroffen ter plaatse van de oostelijke wildtunnel vanaf augustus 2015. Daarvoor zijn wel sporen als prenten vastgesteld. Tijdens het cameravallenonderzoek door Faunaconsult zijn in de periode 29 mei - 3 juni 2015 en de periode 12 -25 november 2015 geen dassen vastgesteld.

De westelijke kleinwildtunnel stond in 2014 onder water. De desbetreffende tunnel is in februari 2015 gerepareerd en stond tijdens de veldbezoeken ten behoeve van het monitoringsonderzoek droog. Door Faunaconsult is hier twee maal een das waargenomen, in juni en oktober 2015. Een zekere passage is echter nog niet vastgesteld.

Langs de Noordersloot, de Gekkengraaf en de overige delen van Trade Port Noord zijn geen sporen van de das als prenten, wissels, haren en of latrines (mestputjes) van de das aangetroffen tijdens de veldbezoeken.

Zie figuur 12 tot en met 15 voor enkele foto's die gemaakt zijn tijdens de veldbezoeken.

Figuur 12. Dassenbruggetje over de verlegde Gekkengraaf.

Figuur 13. Gebied ten oosten van klaver 1, met oostelijke kleinwild-tunnel, ten noorden van de GPL.

Figuur 14. Droogstaande oostelijke kleinwildtunnel.

Figuur 15. Oostelijke kleinwildtunnel met nieuwe aanplant voor geleiding.

4.3 Ontwikkelingen door de tijd

De bewoningssporen van de burchten bij de Witte Berg zijn gelijk gebleven. De dassenactiviteit ter plaatse van de Reulsberg is weer hersteld ten opzichte van 2104 waarin de dassenactiviteit sterk was afgenomen door menselijke verstoring. De noordelijke burcht van de Reulsberg is sinds de start van de monitoring in 2013 afgelopen jaar het meest actief.

In 2014 blijkt dat de wildtunnel in het oostelijk deel van Trade Port Noord, in tegenstelling tot 2013, veelvuldig door de das gebruikt wordt. Aangenomen mag worden dat het dassen betreffen die hun burchten hebben in de zuidelijk gelegen bosgebieden. De bekende dassenburchten van de Witte Berg bevinden zich namelijk op circa 1 kilometer afstand ten zuiden van de faunatunnel. De bekende dassenburchten van de Reulsberg bevinden zich op grotere afstand, op minimaal 4 km afstand ten noorden van de tunnel. In het gebruik van de das van de oostelijke wildtunnel in 2015 blijkt een de-gradatie te zitten ten opzichte van 2014.

De westelijke wildtunnel wordt voor het eerst af en toe bezocht door een das (Faunaconsult, 2015). Dit is voor het eerst sinds de monitoring is gestart in 2013.

Binnen Trade Port Noord zijn gedurende 2002-2010 geen plaatsen aangetroffen die eenduidig worden gebruikt door de das. Trade Port Noord werd in 2105 evenals in 2013 en 2014 incidenteel door de das gebruikt. Geconcludeerd is dat de gebieden binnen TPN sporadisch gebruik door de dassen die verblijven in actieve burchten in de directe omgeving. Binnen Trade Port Noord zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van de das aanwezig.

In tabel I is een overzicht opgenomen van de onderzoeksresultaten van 2002 tot en met 2015.

Tabel I. Historische en huidige onderzoeksgegevens van de das

Jaar	Onderzoeksbu- reau	Rapport	Plaats van voorkomen	Veldwaarnemingen	Bewoningssporen	Conclusie
2002- 2007	Taken	1864-B, d.d. 4-9- 2007	TPN	Slechts enkele sporen langs Gekkengraaf in 2002 binnen TPN. Geen migratieroute/wissels, wel leefgebied (2007).	n.v.t.	Sporadisch gebruik van TPN, geen sprake van actueel leefgebied. Mogelijk in gebruik door dassen oostzijde A73.
			Burcht Witte Berg	Bewoning burcht (2005-2006). Geen permanente bewoning, wel enkele prenten in akkerland nabij (2007).	n.v.t.	
			Burcht Reulsberg	Geen vermeldingen in rapportage	n.v.t.	
2010	Natuurbalans Limes-Divergens	10-063, d.d. 2 mei 2011	TPN	Geen vermeldingen in rapportage, rappor- tage betreft voornamelijk aangrenzende gebieden aan TPN.	n.v.t.	Geen sporen van dassen aangetroffen, ook niet langs de Gekkengraaf. Wel enkele actieve burchten buiten TPN aangetroffen.
			Burcht Witte Berg	Burcht vastgesteld als actief, geen be- schrijvingen hieromtrent.	n.v.t.	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht is archiefwaarneming, geen beschrijvingen hieromtrent. Twee nieuwe actieve burchten in zuidelijk deel van de Reulsberg aangetroffen, geen beschrijvingen.	n.v.t.	
2013	Econsultancy	1305334 VEN.TPN.ECO4_ Onderdeel 7_2013, d.d. 28 november 2013	TPN	Enkel een paar omgeduwde maïsstengels naast Gekkengraaf aangetroffen.	n.v.t.	Geen vaste gebruiksfunctie van de das binnen het gebied TPN. Burcht Witte Berg en burcht midden in bosgebied zuidelijk deel Reulsberg betreffen beide een hoofdburcht. Noordelijk deel Reulsberg niet meer in gebruik als hoofdburcht, vermoedelijk nu bijburcht.
			Burcht Witte Berg	Gesplitste burcht actief in gebruik (hoofd- burcht).	10-15 pijpen waarvan 8 actief en circa 10 pijpen waarvan circa 5 actief	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht is archiefwaarneming, geen beschrijvingen hieromtrent. Vluchtpijp zuidelijk deel Reulsberg niet actief. Burchten zuidelijk deel Reulsberg actief (hoofdburcht).	7 pijpen waarvan 2 actief 1 pijp 7 pijpen waarvan 7 actief	
2014	Econsultancy	13053334 VEN.TPN.ECO4_ onderdeel 7_2014, d.d. 15 oktober 2014	TPN	Geen burchten of dassensporen aangetrof- fen binnen de grenzen van TPN. Wel dassenprenten ter plaatse van de fauna- tunnel ten oosten van TPN.	n.v.t.	Geen vaste gebruiksfunctie van de das binnen het gebied TPN. Burcht Witte Berg hoofdburcht. Noordelijk deel Reulsberg niet meer in gebruik als hoofd- burcht, vermoedelijk nu bijburcht. Burcht midden in bosgebied zuidelijk deel Reulsberg niet meer actief.
			Burcht Witte Berg	Oostelijke burcht bewoningssporen en actief in gebruik (hoofdburcht). Westelijke burcht bewoningssporen en actief in gebruik (hoofdburcht).	10-15 pijpen waarvan 8 actief en circa 10 pijpen waarvan circa 5 actief 30 pijpen waarvan 10-12 actief	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht één actieve pijp Vluchtpijp niet actief. Zuidelijke burcht niet meer actief.	7 pijpen waarvan 1 actief 1 pijp 7 pijpen waarvan 0 actief	
2015	Econsultancy	Onderhavige verslaglegging	TPN	Geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen binnen de grenzen van TPN. Wel dassenprenten ter plaatse van de faunatunnel ten oosten van TPN en twee maal bij de westelijke kleinwildtunnel.	n.v.t.	Geen vaste gebruiksfunctie van de das binnen het gebied TPN. Wel sporadisch gebruik van TPN en westelijke klein- wildtunnel. Degradatie activi- teit oostelijke tunnel in 2105. Oostelijk burcht Witte Berg vermoedelijk voortplantings- plaats. Westelijke burcht nog steeds actief. Noordelijk deel Reulsberg niet meer in gebruik als hoofdburcht, maar wel actief als vermoedelijk bij- burcht. Vertoonde meer activiteit. Burcht midden in bosgebied zuidelijk deel Reulsberg weer actief.
			Burcht Witte Berg	Oostelijke burcht bewoningssporen ent actief in gebruik (hoofdburcht). Westelijke burcht bewoningssporen ent actief in gebruik (hoofdburcht).	10-15 pijpen waarvan 7 actief en circa 10 pijpen waarvan circa 5 actief 25 pijpen waarvan 9 actief	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht één actieve pijp Vluchtpijp niet actief. Zuidelijke burcht weer actief.	9 pijpen waarvan 6 actief 1 pijp, niet meer echt zichtbaar 15 pijpen waarvan 7 actief	

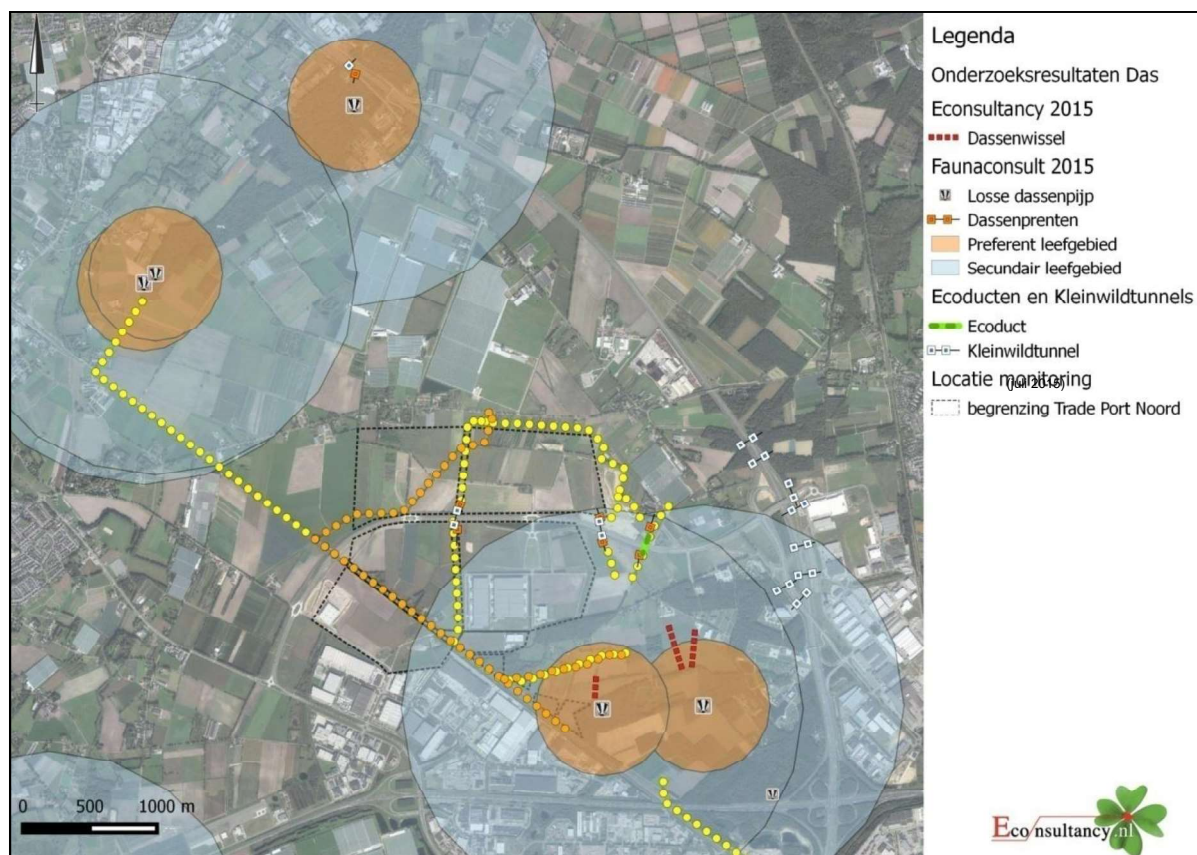
4.4 Conclusie en advies das

In figuur 15 is een overzicht weergegeven van onder andere de ligging van de dassenburchten, de foerageerfuncties en de aangetroffen sporen (prenten/wissels) in 2015 en de uit de archiefgegevens vastgestelde dassenroutes en de ligging van de toekomstige dassenroutes.

Binnen TPN zijn geen dassenburchten of vluchtpijpen vastgesteld. De bekende dassenburchten buiten de grenzen van TPN zijn allen actief in gebruik. De noordelijke burcht van de Reulsberg heeft meer activiteit dan de jaren ervoor. De zuidelijke burcht van de Reulsberg is weer in activiteit hersteld na de negatieve menselijke invloeden in 2014. De burchten ter plaatse van de Witte Berg zijn gelijk gebleven in activiteit. De oostelijke burcht is hoogstwaarschijnlijk een voortplantingsplaats. Daarnaast is door Faunaconsult in 2015 nabij de A67 een losse dassenpijp aangetroffen op een wat grotere afstand van de hierboven beschreven hoofdburchten. Deze heeft wellicht een functie als kraamburcht, bijburcht of als vluchtpijp vervuld.

De dassensporen binnen Trade Port Noord zijn nog steeds sporadisch. Enkel in 2014 is de oostelijke wildtunnel tijdelijk veelvuldig gebruikt door de das. Uit het monitoringsonderzoek van 2015 blijkt echter dat ter plaatse van de oostelijke wildtunnel een degradatie is in de waarnemingen van dassen en sporen van de das. Dit heeft mogelijk te maken met het seizoen, weinig voedselaanbod (geen maïs wat er normaliter staat), tezamen met de ontwikkelingen die gestart zijn begin maart nabij de oostelijke kleinwildtunnel. Geadviseerd wordt om het gebied te oosten van Trade Port Noord, ten noorden van de Greenportlane zo spoedig mogelijk aan te planten om het foerageeraanbod en beschutting voor de das te optimaliseren. Dit gezien het agrarisch bouwland (maïs) in de huidige situatie verdwenen is en in de huidige situatie bebouwd is met bedrijfsbebouwing. Het overgebleven deel ten oosten van Trade Port Noord, waar de verbindingzone voor de das (heidelandschap/houtwallen) in 2013 is aangelegd, biedt naar verwachting in de huidige situatie te weinig voedselaanbod en beschutting doordat de aanplant nog ontbreekt.

De westelijk wildtunnel is reeds droog en er zijn door Faunaconsult twee maal sporen van een das aangetroffen. Nabij de bovenloop van de Mierbeek loopt de das veelvuldig vanuit de Witte Berg in noordelijke richting. Langs de Noordersloot en overige delen van Trade Port Noord zijn geen sporen van de das aangetroffen.

Figuur 16. Inventarisatiegegevens van de das 2015.

5. DRIJVENDE WATERWEEGBREE (*LURONIUM NATANS*)

5.1 Onderzoeksmethodiek

De Noordersloot betreft een groeiplaats voor de drijvende waterweegbree. Op 16 juni 2015 is door Econsultancy, gedurende de bloeiperiode van drijvende waterweegbree (mei-augustus), één intensieve veldinspectie uitgevoerd en de Noordersloot ter hoogte van Trade Port Noord alsmede de bekende groeiplaats geïnventariseerd op de aanwezigheid van drijvende waterweegbree. De bekende groeiplaats is tevens op 26 juni 2015 en 13 juli 2015 bezocht door de vastgestelde herprofilering op 16 juni 2015.

5.2 Resultaten veldonderzoek 2015

Op 16 juni 2015 is de Noordersloot ter hoogte van Trade Port Noord en de bekende groeiplaats in de Noordersloot ten westen van Trade Port Noord onderzocht op de aanwezigheid van drijvende waterweegbree. De Noordersloot stond tijdens het veldbezoek bijna geheel droog. Ter hoogte van de Greenportlane stond nog een beetje water, maar was droger dan 2014.

Ter hoogte van TPN zijn in 2015 geen waarnemingen van drijvende waterweegbree gedaan. De Noordersloot ter hoogte van Trade Port Noord was sterk begroeid. Daarnaast stond de Noordersloot veelal droog.

De bekende groeiplaats van drijvende waterweegbree buiten de grenzen van TPN (zie figuur 20), is in 2015 geen exemplaar meer vastgesteld. Tijdens het veldbezoek op 16 juni 2015 bleek dat de Noordersloot ter hoogte van de bekende groeiplaats van drijvende waterweegbree, buiten de grenzen van Trade Port Noord, recentelijk een herprofilering te hebben plaatsgevonden. Door de vastgestelde recentelijke herprofilering hebben er twee extra veldbezoeken plaatsgevonden, op 26 juni 2015 en 13 juli 2015. Tijdens beide aanvullende veldbezoeken zijn geen drijvende waterweegbree exemplaren alsnog vastgesteld. Zie figuur 17 tot en met 19 voor enkele foto's ter hoogte van de standplaats van drijvende waterweegbree en figuur 20 voor een overzicht waar de exemplaren in het verleden vastgesteld zijn.

Figuur 17. Standplaats drijvende waterweegbree 16 juni 2015.

Figuur 18. Standplaats drijvende waterweegbree 26 juni 2015.

Figuur 19. Standplaats drijvende waterweegbree 13 juli 2015.

Figuur 20. Groeiplaats drijvende waterweegbree 2013 en 2014 en archiefwaarnemingen.

5.3 Ontwikkelingen door de tijd

In het jaar 2002 en 2007 is ter hoogte van TPN telkens slecht één exemplaar van drijvende waterweegbree waargenomen. In 2010 is dit deel niet onderzocht. Tijdens de inventarisaties in 2013 (Bureau Meervelt en Econsultancy) en in 2014 en 2015 (Econsultancy) is geen drijvende waterweegbree ter hoogte van TPN aangetroffen. Hoogstwaarschijnlijk is de verruiging/begroeiing van de Noordersloot op dit deel tezamen met de langdurige droogstand de oorzaak van de afwezigheid. Verder naar het noordwesten is zowel in 2013 als in 2014 door Econsultancy een groeiplaats vastgesteld van circa 18 exemplaren. In 2010 betroffen dit circa 10 exemplaren. De toename in aantal wees erop dat de Noordersloot op dit deel nog steeds een goede standplaats betrof en dat de waterkwaliteit in 2014 nog geschikt was voor deze streng beschermde soort. In 2015 is deze soort op die locatie helaas niet meer vastgesteld. De herprofilering zal hiervan de oorzaak zijn.

Tabel II. Historische en huidige onderzoeksgegevens drijvende waterweegbree

Jaar	Onderzoeks bureau	Rapport	Plaats van voorkomen	Gebruiks-functie	Aantal	Conclusie
2002 en 2007	Taken	1864-B, d.d. 4-9- 2007	TPN	Groeiplaats	1	Een exemplaar van drijvende waterweegbree aangetroffen zowel in 2002 als in 2007. Wel een paar meter verschil in locatie.
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Niet onder-zocht	0	
2010	Natuurbalans Limes-Divergens	10-063, d.d. 2 mei 2011	TPN	Niet onder-zocht	0	Geen drijvende waterweegbree meer aangetroffen ter hoogte van TPN, wel verder naar het noordwesten.
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Groeiplaats	10	
2013	Bureau Meervelt	13-029	TPN	Geen	0	Geen drijvende waterweegbree meer aangetroffen ter hoogte van TPN, wel verder naar het noordwesten.
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Groeiplaats	18	
2014	Econsultancy	13053334 VEN.TPN.ECO4_ onderdeel 7_ 2014, d.d. 15 oktober 2014	TPN	Geen	0	Geen drijvende waterweegbree aangetroffen ter hoogte van TPN, wel verder naar het noordwesten
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Groeiplaats	18	
2015	Econsultancy	Onderhavige rapportage	TPN	Geen	0	Geen drijvende waterweegbree aangetroffen ter hoogte van TPN, almede niet verder naar het noordwesten
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Groeiplaats	0	

5.4 Conclusie en advies drijvende waterweegbree

Binnen TPN zijn wederom geen exemplaren van drijvende waterweegbree aangetroffen.

Ter plaatse van de bekende standplaats buiten de grenzen van TPN is in 2105 geen exemplaar meer aangetroffen. Dit door de aanhoudende droogte en/of de recentelijke herprofilering die had plaatsgevonden of een combinatie daarvan.

De herprofilering diende plaatsplaats te vinden in de minst gevoelige periode, tussen oktober en februari. De herprofilering is uitgevoerd buiten de minst gevoelige periode en de werkzaamheden hebben tevens op een deel van de bodem plaatsgevonden. Kortom een deel van de standplaats van drijvende waterweegbree. Naast het herprofileren in een incorrecte periode is de standplaats daarnaast niet ontzien.

De zaden zijn echter mogelijk nog aanwezig en kunnen tot wel 80 jaar goed blijven in de bodem. Drijvende waterweegbree is veelal te vinden in op locaties in waterlopen waar een goede kweldruk is.

Direct nadat er definitief geen exemplaren meer vastgesteld waren in 2015 is geadviseerd om samen met Waterschap/eigenaar te bekijken of er een verbetering kan plaatsvinden ten aanzien van belangrijke parameters (concentratie kooldioxide in waterlaag en nutriëntenbeschikbaarheid in de bodem en waterlaag). Een bufferstrook langs de Noordersloot met fosfaatvrije en onbemeste zone van 10-20 meter is gewenst. Daarnaast kan samen met Waterschap/perceelseigenaren naast kwaliteit van het water en de standplaats tevens gekeken worden of de waterhuishouding verbeterd kan worden (bijvoorbeeld geen lozingen afvalwater).

Om de waterhuishouding/kwel te verbeteren is geadviseerd om de begroeiing in de Noordersloot en het taluddeel over een groter tracé gefaseerd, fragmentarisch over diverse jaren, te verwijderen om de verdamping te beperken. Dit kan worden uitgevoerd in de periode oktober-januari. In deze periode valt tevens in de minst gevoelige periode van de kamsalamander. De oeverzone dient zoveel mogelijk te worden ontzien in verband met mogelijk overwinterende kamsalamanders. Daarnaast wordt geadviseerd de sloot één maal per jaar, in september, te maaien.

De monitoring aankomende jaren zal uit moeten wijzen of de herstelmaatregelen afdoende zijn geweest en of verdere bijsturing of maatregelen benodigd zullen zijn.

6. KAMSALAMANDER (*TRITURUS CRISTATUS*)

6.1 Onderzoeksmethodiek

Binnen het plangebied is de Noordersloot een voortplantingswater van de kamsalamander. De randen van de Noordersloot betreffen geschikt zomer- en winterhabitat voor de kamsalamander. Het monitoringsonderzoek dient te worden uitgevoerd naar aanleiding van de ontheffingsaanvraag voor de drijvende waterweegbree en de kamsalamander ten behoeve van de ontwikkeling van de herprofilering Noordersloot en Greenportbikeway.

Om vast te stellen of het wederom als voortplantingswater gebruikt wordt door de kamsalamander is een combinatie van technieken uitgevoerd conform de soortenstandaard van kamsalamander (bron: Ministerie van EZ, december 2014):

- Om vast te stellen of er migratie plaatsvindt naar de potentiële voortplantingswateren zijn in de periode februari - maart twee veldbezoeken uitgevoerd. De eerste vochtige zwoele avonden met weinig wind en een temperatuur van minimaal circa 5 graden na een koude periode zijn het meest geschikt om na zonsondergang de dieren waar te nemen.
- Daarnaast zijn in de periode mei - juni op drie nachten volwassen dieren gevangen met behulp van fuikjes, welke overdag zijn gecontroleerd. Fuikjes zijn in grotere wateren namelijk geschikter dan het schepnet. Ondanks de fuikjes heeft er tevens één schepbezoek plaatsgevonden. De fuikjes bevinden zich deels boven water, om verdrinking van exemplaren te voorkomen. Verder is de Noordersloot met behulp van een zaklamp afgezocht naar in het water aanwezige kamsalamanders die naar de oppervlakte zwemmen om naar adem te happen.

De combinatie van bovenstaande technieken geeft voldoende zekerheid omtrent de aanwezigheid van de kamsalamander vast te stellen dan wel uit te sluiten. Door de monitoring in diverse jaren kan een indicatie gegeven worden omtrent de aantalsontwikkelingen.

Tabel III. Onderzoeksinspanning monitoring 2015 kamsalamander

		2015												
		jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	
Kamsalamander	tijdstip	-	2 x avondbezoek		1 x schepbezoek		1 x schepbe- zoek	-	-					
						1 x nachtbezoek met zaklamp								
		-				3 x nachtinventarisatie met fuiken								
	datum		29-3-2015 & 31-3-2015		1-5-2015 & 4-5-2015		23-6-2015							
						16-6-2015								
						16-6-2015 & 17-6-2015 & 18-6-2015								
functie	-	migratie waarnemingen		eitjes vaststellen		vangen juveniele			-					
					zicht waarnemingen volwassen									
	-				vangen volwassen dieren									

6.2 Resultaten veldonderzoek 2015

Tijdens het eerste veldbezoek om de migratie vast te stellen, 29 maart 2015, is één kamsalamander op de Greenportbikeway waargenomen. Deze verplaatste zich nabij het viaduct van de Greenportlane vanuit het noorden naar de zuidelijk gelegen Noordersloot. Daarnaast zijn een drietal migrerende kleine watersalamanders waargenomen. Door Faunaconsult is tevens in 2015 eenmalig één kamsalamander vastgesteld in de Noordersloot onder het viaduct van de Greenportlane, namelijk in februari 2015.

De tweede avond, 31 maart 2015, is één migrerende kleine watersalamandermigrerend waargenomen. Ter plaatse van de Noordersloot ter hoogte van het viaduct van de Greenportlane zijn twee kamsalamanders en één kleine watersalamander vastgesteld.

Tijdens de schepbezoeken op 1 en 4 mei 2015 zijn geen kamsalamander aangetroffen, wel een aantal kleine watersalamander, circa 3-5 exemplaren. Tijdens het schepbezoek op 23 juni 2015 is eveneens geen kamsalamander aangetroffen.

Het fuikenonderzoek was erg lastig vanwege de lage waterstand in de Noordersloot. Tijdens het fuikenonderzoek zijn geen kamsalamanders vastgesteld. Opvallend waren de vele groene kikkers. Deze zijn eerdere jaren niet vastgesteld.

Figuur 21. Kamsalamander die migreerde over Greenportbikeway richting Noordersloot nabij viaduct.

Figuur 22. Kleine watersalamander tijdens schepbezoek in mei 2015.

Figuur 23. Fuikenonderzoek Noordersloot met lage waterstand.

Figuur 24. Fuikenonderzoek Noordersloot met lage waterstand.

6.3 Ontwikkelingen door de tijd

Door Bureau Meervelt zijn in 2013 ter hoogte van het viaduct van de Greenportlane 10 larven en 1 volwassen kamsalamander aangetroffen in de Noordersloot. Bij de veldbezoeken gedurende het jaar 2014, uitgevoerd door Econsultancy, is op dezelfde locatie in de Noordersloot tevens één volwassen kamsalamander aangetroffen en circa 7 larven. Daarnaast is in de siertuin van de woning aan de Heierhoeveweg 24, in de kleine betonnen bak met water zonder waterplanten, één volwassen individu van de kamsalamander aangetroffen. Het water is niet geschikt als voortplantingswater, waardoor het betreffende individu vermoedelijk in de tuin aanwezig is als onderdeel van zijn landhabitat.

In 2014 zijn de waarnemingen en aantallen niet veel verschillend ten opzichte van de waarnemingen in 2013. In 2015 zijn echter een stuk minder kamsalamanders waargenomen dan in 2014, dit is tevens vastgesteld door Faunaconsult. De meest waarschijnlijke reden is de lange aanhoudende droogte in 2015. Wel dient opgemerkt te worden dat ter plaatse van het viaduct van de Greenportlane in de Noordersloot in 2015 altijd een klein laagje water is blijven staan, maar wel beduidend minder. Waterschap Peel en Maas heeft aangegeven dat er ten aanzien van waterhuishouding geen veranderingen hebben plaatsgevonden en dat de aanhoudende droogte in 2015 de hoofdreden zal zijn waarom het water in de Noordersloot laag stond. Dit omdat de Noordersloot een regenwaterafhankelijke waterloop betreft.

De voorgenomen herprofilering van de Noordersloot is nog niet uitgevoerd. Daarnaast is voornemens de sloot in de toekomst te verleggen in noordelijke richting en een aantal poelen aan te leggen nabij het viaduct van de Greenportlane. De overige oppervlaktewateren waar waarnemingen van de kamsalamander bekend zijn, zijn onveranderd gebleven. Er mag vanuit worden gegaan dat waar kamsalamanders in het verleden zijn waargenomen deze nog steeds voorkomen in de betreffende oppervlaktewateren. Deze oppervlaktewateren bevinden zich echter buiten de invloedssfeer van de ingrepen binnen TPN. In tabel IV zijn de waarnemingen door de tijd weergegeven.

Tabel IV. Historische en huidige onderzoeksgegevens kamsalamander

Jaar	Onderzoeks bureau	Rapport	Plaats van voorkomen	Gebruiksfunctie	Aantal	Conclusie
2002 en 2007	Taken	1864-B, d.d. 4-9- 2007	TPN	Geen	0	Wel kamsalamanders waargenomen in Noordersloot ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg. Aantal onbekend.
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Geen uitspraken hieromtrent gedaan	onbekend	
2010	Natuurbalans Limes-Divergens	10-063, d.d. 2 mei 2011	TPN	Geen	0	Geen voortplantingswater in de Noordersloot door te vroeg droogvallen in het seizoen Poel bij Witte berg en de Brommer wel permanent waterhoudend en voortplantingswater voor de kamsalamander.
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Landbiotoop en leefgebied (500 m straal rond voortplantingsbiotoop)	onbekend	
2013	Bureau Meervelt	13-029	TPN (onder viaduct GPL)	Voortplantingswater	10 larven 1 volwassen vrouwtje	Noordersloot ter hoogte van viaduct GPL, grenzend aan TPN, vastgesteld als voortplantingswater voor kamsalamander. Door de herprofilering dit deel mogelijk permanent waterhoudend. Hierdoor grenzende percelen aan te merken als landbiotoop voor deze soort. Wateren Witte Berg en Brommer buiten onderzoeksopdracht.
			Ten noordwesten spoorwegovergang Grubbenvorsterweg	Voortplantingswater niet onderzocht omdat reeds een voortplantingswater is vastgesteld en om eventuele schade aan larven te voorkomen	0	

2014	Econsultancy	13053334 VEN.TPN.ECO4_ onderdeel 7_2014, d.d. 15 oktober 2014	TPN (onder via- duct GPL en directe omgeving)	Voortplantingswa- ter en landhabitat Overige oppervka- tewateren niet onderzocht, valt buiten onder- zoeksopdracht, enkel tracé Noor- dersloot ter hoogte van Trade Port Noord onderzocht	8 larven 1 adult	Noordersloot ter hoogte van viaduct GPL vastgesteld als voortplantingswater voor kamsalamander en omliggend groen, waaronder tuin Heier- hoeveweg 24, als landhabitat.
2015	Econsultancy	onderhavige rapportage	TPN (onder via- duct GPL en directe omgeving)	Leefgebied Overige oppervka- tewateren niet onderzocht, valt buiten onder- zoeksopdracht, enkel tracé Noor- dersloot ter hoogte van Trade Port Noord onderzocht	0 larven 2 adult	Noordersloot ter hoogte van viaduct GPL vastgesteld in het voorkomen van kamsalaman- der afkomstig vanuit het noorden. Geen voortplanting meer vastgesteld

6.4 Conclusie en advies kamsalamander

Conclusie is dat de waarnemingen van de kamsalamander zijn afgenomen in 2015 ten opzichte van 2014. Er is in 2015 geen voortplanting meer vastgesteld en minder adulte kamsalamanders dan in 2014. De oorzaak van de degradatie is onbekend. Het kan de aanhoudende droogte zijn geweest, maar het zou ook kunnen zijn dat de kamsalamanders geschiktere locaties hebben ontdekt in de directe omgeving. Indien 2016 een jaar met meer regenval betreft, worden hopelijk weer meer kamsalamanders waargenomen. Zo niet, dan worden bijsturende maatregelen mogelijk noodzakelijk geacht.

7. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Econsultancy heeft van Trade Port Noord opdracht gekregen voor het uitvoeren van de monitoring ten aanzien van de beschermde soorten binnen het plangebied Trade Port Noord te Venlo in de gemeente Venlo. De monitoring heeft betrekking hebben op de onderstaande soorten:

- Das (*Meles meles*) binnen het plangebied Trade Port Noord.
- Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*) in de Noordersloot;
- Kamsalamander (*Triturus cristatus*) in de Noordersloot;

De verplichting voor de monitoring komt vanuit de verleende ontheffing met het kenmerk FF/75C/2012/0269.toek.zh, die door het Ministerie van Economische Zaken op 26 juni 2013 is afgegeven. Op 9 september 2014 is de ontheffing aangepast. Bij voorschrift 10 stonden verwijzingen naar de jeneverbes; deze zijn verwijderd. In de verleende ontheffing met het kenmerk FF/75C/2012/0269.toek.zh wordt in de voorschriften onder punt 25 gesteld dat gedurende de duur van de ontheffingsperiode, 26 juni 2013 tot en met 31 oktober 2017 jaarlijks een verslaglegging dient plaats te vinden van de monitoring.

Conclusie das

Binnen TPN zijn geen dassenburchten of vluchtpijpen vastgesteld. De bekende dassenburchten buiten de grenzen van TPN zijn allen actief in gebruik.

De dassensporen binnen Trade Port Noord zijn nog steeds sporadisch. Uit het monitoringsonderzoek van 2015 blijkt echter dat ter plaatse van de oostelijke wildtunnel een degradatie is in de waarnemingen van dassen en sporen van de das. Dit heeft mogelijk te maken met het seizoen, weinig voedselaanbod, tezamen met de ontwikkelingen die gestart zijn begin maart nabij de oostelijke kleinwildtunnel. Geadviseerd wordt om het gebied te oosten van Trade Port Noord, ten noorden van de Greenportlane zo spoedig mogelijk aan te planten om het foerageeraanbod en beschutting voor de das te optimaliseren. Het voormalige agrarisch bouwland (maïs) is verwijderd en bebouwd met bedrijfsbebouwing en het deel ten oosten van Trade Port Noord betreft in de huidige situatie nog een kaal landschap ten behoeve van de ontwikkeling van een heidelandschap. De aanplant van groen is nog niet uitgevoerd in dit deel ten oosten van Trade Port Noord. Het deel ten oosten van Trade Port Noord, waar de verbindingzone voor de das (heidelandschap/houtwallen) in 2013 is aangelegd, biedt naar verwachting in de huidige situatie nog te weinig voedselaanbod en beschutting.

De westelijk wildtunnel is reeds droog en hier is door Faunaconsult twee maal sporen van een das waargenomen. Een zekere passage is echter nog niet vastgesteld. Nabij de bovenloop van de Mierbeek loopt de das veelvuldig vanuit de Witte Berg in noordelijke richting. Langs de Noordersloot, de Gekkengraaf en overige delen van Trade Port Noord zijn geen sporen van de das aangetroffen.

Conclusie drijvende waterweegbree

Binnen TPN zijn wederom geen exemplaren van drijvende waterweegbree aangetroffen.

Conclusie kamsalamander

Conclusie is dat de waarnemingen van de kamsalamander zijn afgenomen in 2015 ten opzichte van 2014. Er is in 2015 geen voortplanting meer vastgesteld en minder adulte kamsalamanders dan in 2014. De oorzaak van de degradatie is onbekend. Het kan de aanhoudende droogte zijn geweest, maar het zou ook kunnen zijn dat de kamsalamanders geschiktere locaties hebben ontdekt in de directe omgeving. Indien 2016 een jaar met meer regenval betreft, worden hopelijk weer meer kamsalamanders waargenomen. Zo niet, dan worden bijsturende maatregelen mogelijk noodzakelijk geacht.

8. AANBEVELINGEN VERVOLGMONITORING

Ten aanzien van de monitoring in 2016 wordt voorgesteld om de onderzoeksmethode van de monitoring in 2015 te handhaven, zie tabel V. Hierdoor wordt aangesloten bij de onderzoeksmethodes gesteld in de soortenstandaarden. Daarnaast kan een correcte vergelijking tussen de jaren worden gedaan omdat de intensiteit overeenkomt. Tijdens de veldbezoeken zal met name gelet worden op de locaties waar reeds waarnemingen bekend zijn en waar, ten aanzien van de das, mogelijk routes in inrichtingsmaatregelen gerealiseerd zijn in 2016 en herstelmaatregelen zijn getroffen voor de drijvende waterweegbree.

Tabel V. Voorstel onderzoeksinspanning monitoring 2016 per soort

		2016												
		jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	
Das	tijdstip	één veldbezoek (mits niet te koud)					-			één veldbezoek (mits niet te koud)				
	functie	vaststellen activiteit burchten & gebruiksfunctie en intensiteit TPN								vaststellen activiteit burchten & gebruiksfunctie en intensiteit TPN				
Drijvende waterweegbree	tijdstip	-				eenmalige controle tijdens bloeiperiode				-				
	functie					vaststellen groeiplaatsen								
Kamsalamander	tijdstip	-	twee avondbezoeken		één veldbezoek		één schepbezoek	-	-					
						één nachtbezoek met zaklamp								
		-			drie nachtinventarisaties met fuiken									
	functie	-	migratie waarnemingen		eitjes vaststellen		vangen juveniele		-					
						zicht waarnemingen volwassen								
		-				vangen volwassen dieren								

In november 2016 zal hieromtrent een beknopte rapportage worden opgesteld waarin een analyse wordt gemaakt van de bevindingen ten aanzien van de das, drijvende waterweegbree en de kamsalamander binnen het gebied TPN. Deze rapportage zal eveneens weer aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (onderdeel van Ministerie van Economische Zaken) worden toegezonden.

LITERATUUR

Faunaconsult, 2016. Monitoring flora en fauna 2013-2017; resultaten van het derde jaar (2015).

Bijlage 9 Inrichting gebied voor de das

INRICHTING GEBIED VOOR DE DAS (*Meles meles*)

TRADE PORT NOORD

TE VENLO

GEMEENTE VENLO

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

INRICHTING GEBIED VOOR DE DAS (*Meles meles*)

Trade Port Noord te Venlo in de gemeente Venlo

Opdrachtgever	Trade Port Noord Innovatietoren 9A Postbus 3317 5902 RH Venlo
Project	VEN.TPN.ECO3
Rapportnummer	14093766
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	30 juli 2015
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. M. Koen
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1	Ligging en huidig gebruik plangebied	5
2.2	Doelstelling plangebied	6
3	HUIDIGE SITUATIE DAS	7
3.1	Vaste rust- en verblijfplaatsen	7
3.2	Functioneel leefgebied	9
3.2.1	Foerageergebied	9
3.2.2	Dassen(verbindings)routes	11
3.3	Conclusie huidige situatie van de das	12
4	RANDVOORWAARDEN INRICHTING.....	13
4.1	Inrichtings- en beheerseisen memo Groenzones door Trade Port Noord	13
4.2	Randvoorwaarden natuurcompensatieplan.....	14
4.3	Randvoorwaarden ontheffing FF/75C/2012/0269(A)	17
5	RICHTLIJNEN TEN BEHOEVE VAN DE INRICHTING	22
5.1	Richtlijnen dassenroutes en foerageerfunctie	22
5.2	Dassentunnel en afrastering.....	24
5.3	Richtlijnen aansluitpunten binnen Trade Port Noord	25
6	INRICHTING	27
6.1	Inleiding	27
6.2	Dassenroutes.....	28
6.2.1	“centrale verbinding” (Centrale verbindingszone TPN).....	28
6.2.2	“oostelijke verbinding” (Brede verbindingszone GPL V2 & verbinding Grubbenvorst).....	31
6.2.3	“westelijke verbinding” (zone Noordersloot c.q. Noordelijke Sport S1).....	33
6.2.4	Verbinding tussen de centrale groenzone en het ecoduct & netwerkstructuur	35
6.3	Functioneel leefgebied binnen Trade Port Noord.....	35
6.4	Vervolgtrekroutes grenzend aan Trade Port Noord	35
7	BORGING INRICHTING, EIGENDOM, BEHEER EN ONDERHOUD	38

BIJLAGEN:

1. - Ontheffing FF/75C/2012/0269, d.d. 26 juni 2013 & herziene versie FF/75C/2012/0269A, d.d. 9 september 2014
2. - Ruimtebeslag routing natuurcompensatie (bron: Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1; Meervelt, d.d. 27-1-2012)
3. - Structuurvisie Klavertje 4-gebied (bron: Gemeente Venlo, d.d. 21 maart 2012)
4. - Vigerend bestemmingsplan Trade Port Noord (bron: Gemeente Venlo, d.d. diverse data)
5. - Overzichtstekening inrichting gebied voor de das
6. - “centrale verbindingszone” soortenlijst
7. - “oostelijke verbindingszone” weergegeven op een luchtfoto
8. - Dwarsprofielen “centrale verbindingszone en “westelijke verbindingszone”
9. - Principe-profielen dasseninrichting
10. - Klaver 1, gedetailleerde inrichting en beplantingsplan
11. - Notitie Provincie Limburg; beoordeling “Inrichtingsplan das TPN”
12. - Fasering inrichting gebied ten behoeve van de das binnen Trade Port Noord

1 INLEIDING

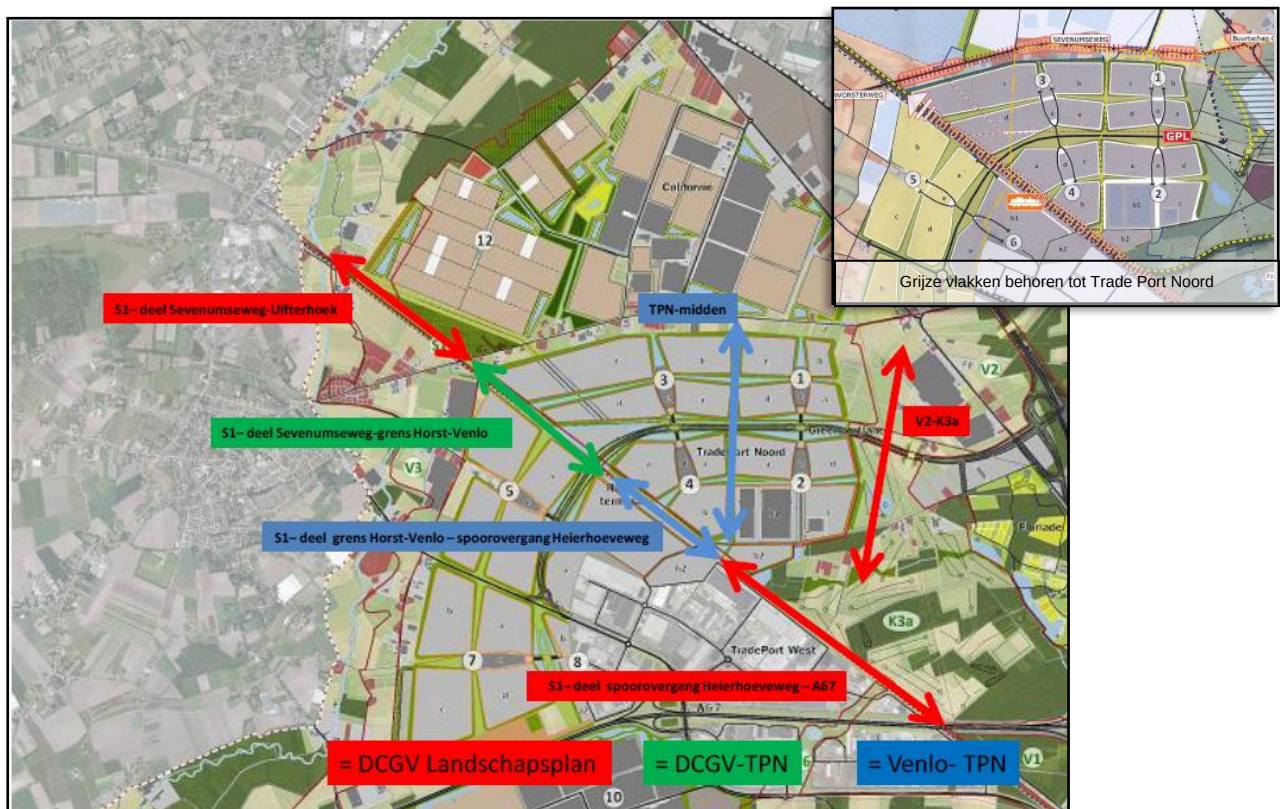
Econsultancy heeft van Trade Port Noord en Gemeente Venlo (tevens ontheffingshouder) opdracht gekregen voor het opstellen van een soortspecifiek inrichtingsplan voor de das (*Meles meles*).

Voornemens is om een ecologische verbindingszone langs het traject van de Noordersloot ter hoogte van Trade Port Noord te realiseren alsmede een bedrijventerrein/werklandschap binnen Trade Port Noord. Hiervoor is een ontheffing van artikel 75 van de Flora- en faunawet verkregen (FF/75C/2012/0269, d.d. 26 juni 2013 & herziene versie FF/75C/2012/0269A, d.d. 9 september 2014), zie bijlage 1. De ontheffing eindigt op 31 oktober 2017.

De ontheffing heeft betrekking op de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de das en de kamsalamander. In tabel 1 is een overzicht weergegeven van ontheffingen, overeenkomsten en monitoringsonderzoeken die betrekking hebben op de das en ten grondslag liggen aan het dasseninrichtingsplan.

Het inrichtingsplan is opgesteld om goedkeuring op de dasseninrichtingplan te verkrijgen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) ten behoeve van de realisatie van de voorgenomen ingrepen.

Trade Port Noord heeft de uitvoeringsverantwoordelijkheid voor maatregelen voor de das binnen de grenzen van Trade Port Noord; Trade Port Noord-midden en het S1-deel grens Horst-Venlo-spoorwegovergang Heierhoeveweg, zie figuur 1.1.1.

Figuur 1.1.1. Uitvoeringsverantwoordelijk zoals vermeld in de bijlage van het dassenplan van de tripartiete overeenkomst dassenroutes (versie 1.40, d.d. 4 augustus 2011).

Tabel I. Onderzoeken, overeenkomsten en ontheffingen die (in)direct betrekking hebben op Trade Port Noord en ten grondslag liggen aan het dasseninrichtingsplan.

Ontheffingen met de ten grondslag liggende onderzoeken/rapporten					
Ontheffingsnummer	Ontheffing verleend aan & geldigheid ontheffing	Uitvoerende instantie	Onderzoek	Betrekking tot soorten	Betrekking tot gebied
FF/75C/2009/0242	Provincie Limburg; 7-12-2009 t/m 1-9-2014	Onbekend	Activiteitenplan onbekend, juni 2009;	- das - jeneverbes - gewone dwergvleermuis - gewone grootoorvleermuis - laatvlieger - levendbarende hagedis	noordelijk deel Green Port Lane
FF/75C/2012/269(A)	Gemeente Venlo; 09-09-2014 t/m 31-10-2017	Meervelt	Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1, d.d. 27-1-2012	- das - drijvende waterweegbree	Trade Port Noord
		Oranjewoud	Natuurcompensatieplan; 197197, d.d. 23-8-2012		
FF/75C/2013/0421	C.V. Werklandschapsontwikkelingsmaatschappij Klavertje 4; 7-6-2014 t/m 3-1-2018	Meervelt	Veldonderzoek (2013) en activiteitenplan; 13-029, d.d. 26-11-2013	- drijvende waterweegbree - kamsalamander - levendbarende hagedis	Herprofilering Noordersloot & Greenport Bikeway
Monitoring					
		Econsultancy	- Monitoringsonderzoek (2013) en verslaglegging; 13053334 VEN.TPN.ECO4_O7, d.d. 28-11-2013	- das - drijvende waterweegbree (Noordersloot) - kamsalamander (Noordersloot)	Trade Port Noord
		Faunaconsult	Monitoringsonderzoek Green Port Lane (2013); geen projectnummer, d.d. 30 april 2014	das, ree, vleermuizen, kerkuil, steenuil, levendbarende hagedis en jeneverbes	Green Port Lane e.o.
		Econsultancy	Monitoringsonderzoek (2014) en verslaglegging; 13053334 VEN.TPN.ECO4_O7, d.d. 15-10-2014	das, drijvende waterweegbree en kamsalamander	Trade Port Noord
Overeenkomsten					
		Provincie Limburg	Memo groenzones door Trade Port Noord; d.d. 29 januari 2010/8 februari 2010		
		Provincie Limburg, Gemeente Venlo en DCGV	Dassenplan, versie 1.20, d.d. 24 mei 2011		
		Provincie Limburg, Gemeente Venlo en DCGV	Tripartite overeenkomst dassenroutes; versie 1.40, d.d. 4 augustus 2011		

Het inrichtingsplan heeft als doel om op basis van een kwalitatieve benadering, adequate mitigerende maatregelen in kaart te brengen om negatieve gevolgen ten aanzien van de das, ter plaatse van het plangebied, te voorkomen.

Door de onderzoeken is inzicht verkregen in de aanwezigheid, het gebiedsgebruik en de habitatgeschiktheid van de das op het plangebied en in de omgeving. In onderhavig inrichtingsplan zal worden verwoord welke maatregelen in hoofdlijnen noodzakelijk zijn om juridisch en ecologisch verantwoord de ontwikkelingsplannen uit te voeren. Ook bevat het plan een nauwkeurige gebiedsbeschrijving en zal de wijze waarop de maatregelen zullen worden gerealiseerd worden toegelicht. De maatregelen zijn opgesteld en uitgewerkt in overleg met Trade Port Noord.

Econsultancy heeft een rol in de ecologische begeleiding binnen de grenzen van Trade Port Noord. Sinds oktober 2013 tot op heden is Econsultancy maandelijks verantwoordelijk voor de ecologische

begeleiding, risicoanalyse, onderzoeken en advisering. Jaarlijks (2-013 en 2014) is een verslaglegging opgesteld en verzonden naar RVO ten behoeve van de documentatie van de monitoring, welke betrekking heeft op de kamsalamander, de drijvende waterweegbree en de das binnen de grenzen van Trade Port Noord. De monitoringversplichting komt voort uit de eisen opgesteld in de verkregen ontheffingen (FF/75C/2012/269).

Econsultancy bv is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het netwerk opgestelde gedragscodes en protocollen. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadvisering en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen, waaronder dassen. De betreffende medewerkers van Econsultancy bv zijn actief bij diverse organisaties en belangenbehartigers zoals SOVON, RAVON, KNNV, de Zoogdierverseniging, Werkgroep Boommarters Nederland, Werkgroep kleine marterachtigen (onderdeel van de Zoogdierverseniging), Natuurhistorisch Genootschap Limburg en lokale Vogelwerkgroepen.

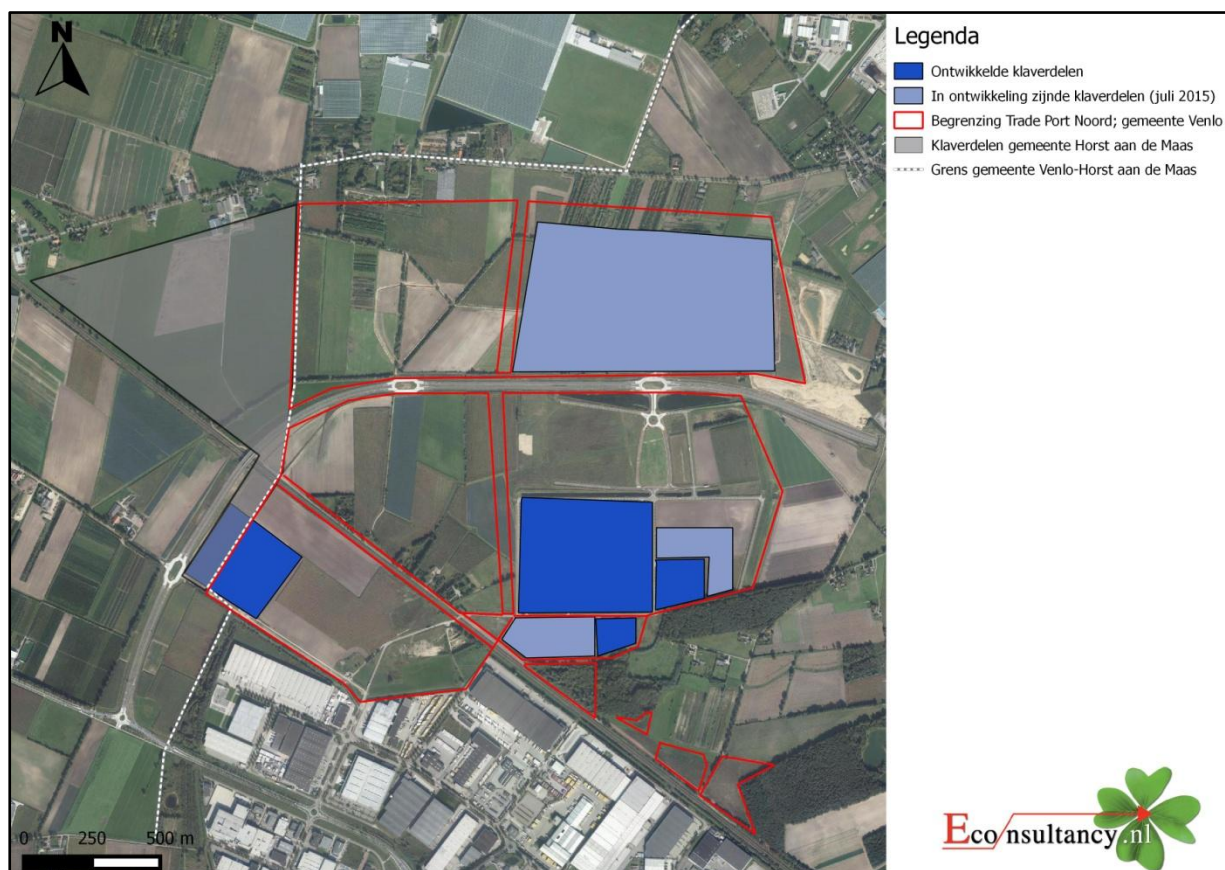
2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Ligging en huidig gebruik plangebied

Trade Port Noord (TPN) betreft een bedrijventerrein in aanleg van circa 340 ha ten noordwesten van Venlo. Door het gebied stromen de waterlopen de Gekkengraaf en de Mierbeek en is de tertiaire waterloop Noordersloot aanwezig. Het plangebied betreft in de huidige situatie voornamelijk agrarisch bouwland en is reeds deels bebouwd met bedrijfsbebouwing en er zijn nog twee woningen aanwezig, beide bewoond. Zie figuur 2.1.1 voor de reeds ontwikkelde en de in ontwikkeling zijnde klavervelden van Trade Port Noord.

Het plangebied wordt van oost naar west doorsneden door de in 2010 tot en met 2014 aangelegde provinciale weg; de Green Port Lane (GPL). Ten oosten van TPN is in 2013 een ecologische verbindingszone gerealiseerd met heidelandschap en houtwallen. Met de aanleg van de Greenport Bikeway (GBW) is in 2014 gestart. Ter hoogte van Trade Port Noord is deze inmiddels geheel gerealiseerd.

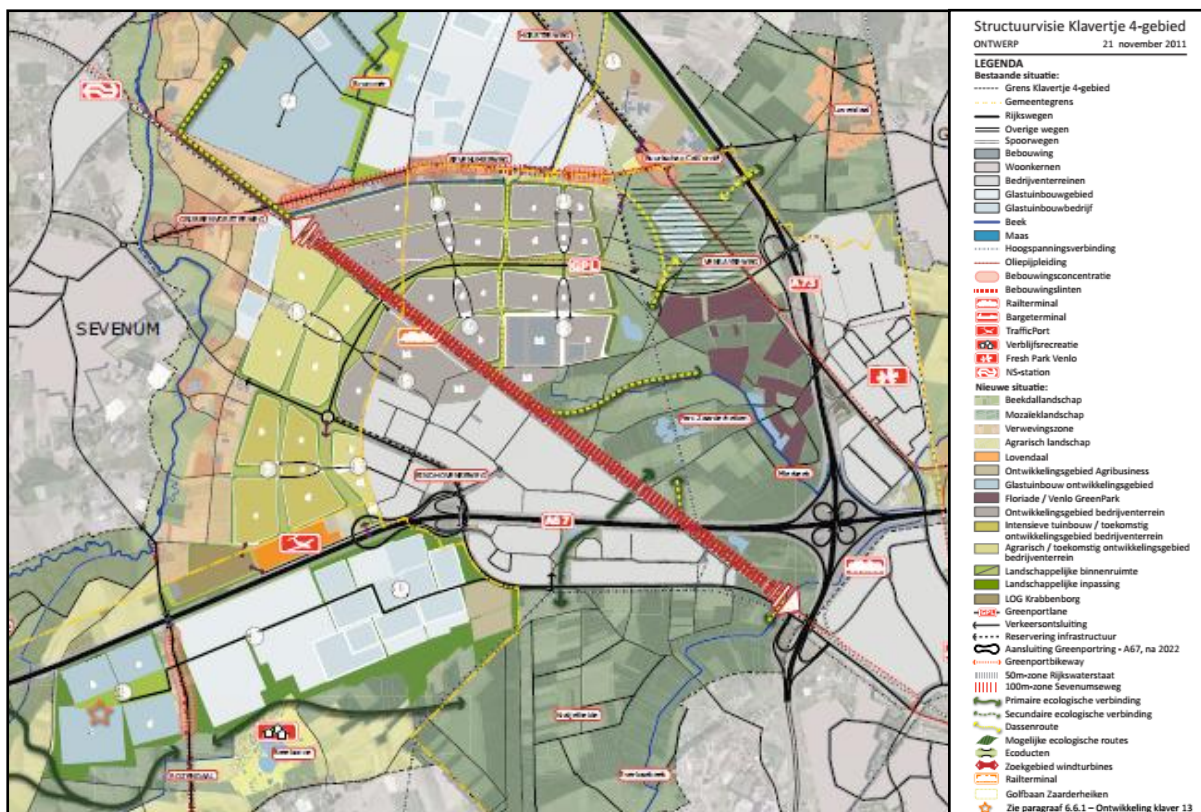
De coördinaten van het middelpunt van het plangebied zijn $X = 203.782$, $Y = 380.400$. Figuur 2.1.1 geeft de topografische ligging van het plangebied TPN en de situering op een luchtfoto uit 2010 weer.

Figuur 2.1.1 Begrenzing Trade Port Noord gemeente Venlo en ontwikkelingen weergegeven op een luchtfoto (rood kader).

2.2 Doelstelling plangebied

Op het plangebied Trade Port Noord is voornemens om een bedrijventerrein met groene manchetten en infrastructuur gefaseerd te gaan ontwikkelen (planning tot 2030). Dit houdt in dat de bedrijfsbebouwing zal gaan domineren in dit gebied. Ten koste van het merendeel van het aanwezige groen, het agrarische bouwland en de ruigtevegetatie zal het industrieterrein worden gerealiseerd. In figuur 2.2.2 en bijlage 3 is de structuurvisie voor het gebied opgenomen. Hierop is de onder andere de ligging van de toekomstige dassenroutes weergegeven, gele stippellijnen. Daarnaast is een beeldregieplan opgesteld (Trade Port Noord, d.d. 14 augustus 2012). In bijlage 4 zijn de vigerende bestemmingplannen opgenomen.

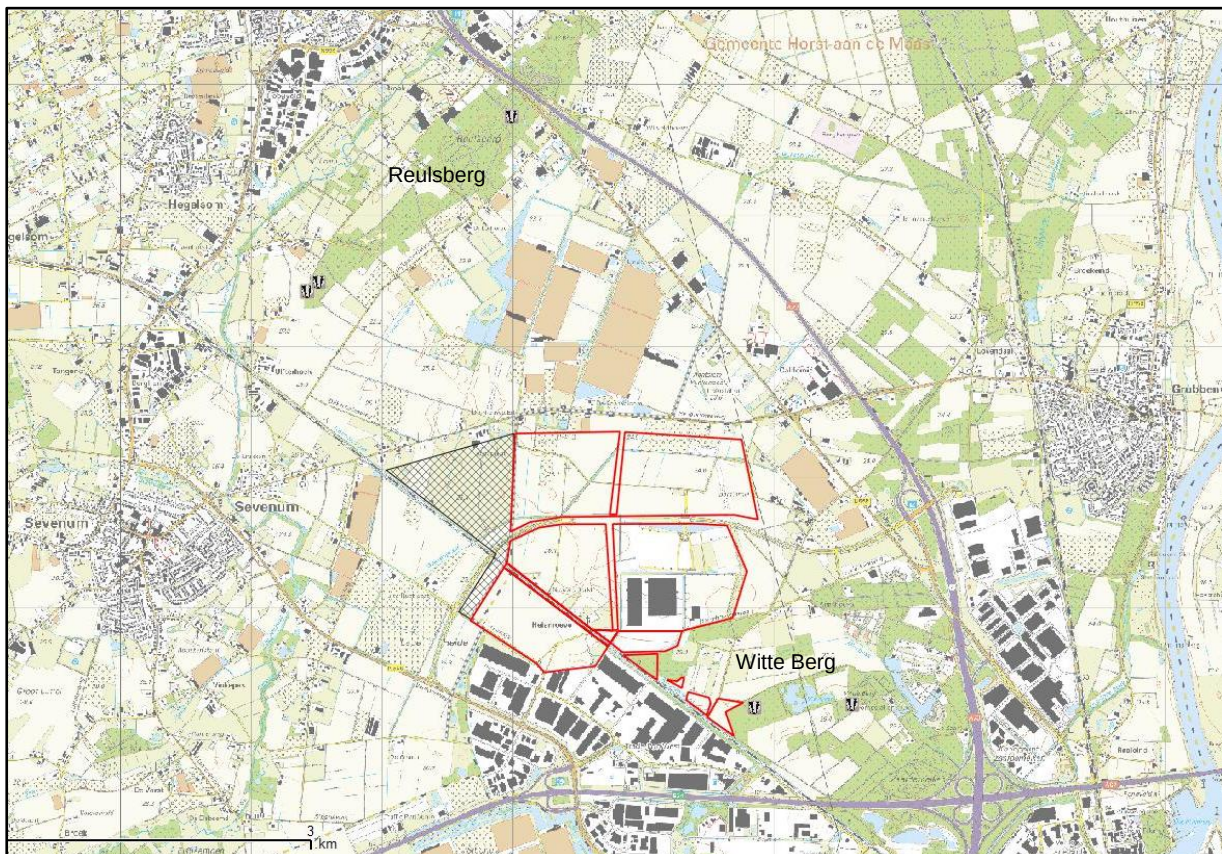
Figuur 2.2.2 Uitsnede van de structuurvisiekaart Klavertje 4-gebied met de toekomstige dassenroutes (gele stippellijnen) (bron: gemeente Venlo).

3 HUIDIGE SITUATIE DAS

3.1 Vaste rust- en verblijfplaatsen

Binnen Trade Port Noord zijn gedurende 2002-2010 geen plaatsen aangetroffen die eenduidig worden gebruikt door de das. Trade Port Noord werd in 2002-2010, alsmede in 2013 incidenteel door de das gebruikt. De gebieden binnen TPN werden sporadisch gebruikt door de dassen die verblijven in actieve burchten in de directe omgeving. Uit het monitoringsonderzoek van 2014 blijkt dat de wildtunnel in het oostelijk deel van Trade Port Noord, in tegenstelling tot 2013, veelvuldig door de das gebruikt wordt. Aangenomen mag worden dat het dassen betreft die hun burchten hebben in de zuidelijk gelegen bosgebieden (Witte Berg). Uit het lopende onderzoek na de verslaglegging in 2014 zijn ter plaatse van de oostelijke wildtunnel geen dassensporen meer aangetroffen alsmede in de rest van Trade Port Noord.

De bekende dassenburchten van de Witte Berg bevinden zich op circa 1 kilometer afstand ten zuiden van de oostelijke faunatunnel. De bekende dassenburchten van de Reulsberg bevinden zich op grotere afstand, op minimaal 4 km afstand ten noorden van de tunnel. In figuur 3.1.1 is de ligging van de burchtlocatie ten opzichte van TPN weergegeven. Tabel II betreft een overzichtstabel uit de verslaglegging van het monitoringrapport van 2014.

Figuur 3.1.1 Reeds bekende dassenburchten in de omgeving van Trade Port Noord.

Tabel II. Historische en actuele onderzoeksgegevens van de das

Jaar	Onderzoeks-bureau	rapport	Plaats van voorkomen	Veldwaarnemingen	Bewoningssporen	Conclusie
2002-2007	Taken	1864-B, d.d. 4-9- 2007	TPN	Slechts enkele sporen langs Gekkengraaf in 2002 binnen TPN. Geen migratieroute/wissels, wel leefgebied (2007).	n.v.t.	Sporadisch gebruik van TPN, geen sprake van actueel leefgebied. Mogelijk in gebruik door dassen oostzijde A73.
			Burcht Witte Berg	Bewoning burcht (2005-2006). Geen permanente bewoning, wel enkele prenten in akkerland nabij (2007).	n.v.t.	
			Burcht Reulsberg	Geen vermeldingen in rapportage	n.v.t.	
2010	Natuurbalans Limes-Divergens	10-063, d.d. 2 mei 2011	TPN	Geen vermeldingen in rapportage, rapportage betreft voornamelijk aangrenzende gebieden aan TPN.	n.v.t.	Geen sporen van dassen aangetroffen, ook niet langs de Gekkengraaf. Wel enkele actieve burchten buiten TPN aangetroffen.
			Burcht Witte Berg	Burcht vastgesteld als actief, geen beschrijvingen hieromtrent.	n.v.t.	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht is archiefwaarneming, geen beschrijvingen hieromtrent. Twee nieuwe actieve burchten in zuidelijk deel van de Reulsberg aangetroffen, geen beschrijvingen.	n.v.t.	
2013	Econsultancy	1305334 VEN.TPN.ECO4_ Onderdeel 7_2013, d.d. 28 november 2013	TPN	Enkel een paar omgeduwde maïsstengels naast Gekkengraaf aangetroffen.	n.v.t.	Geen vaste gebruiksfunctie van de das binnen het gebied TPN. Burcht Witte Berg en burcht midden in bosgebied zuidelijk deel Reulsberg betreffen beide een hoofdburcht. Noordelijk deel Reulsberg niet meer in gebruik als hoofdburcht, vermoedelijk nu bijburcht.
			Burcht Witte Berg	Gesplitste burcht actief in gebruik (hoofdburcht).	10-15 pijpen waarvan 8 actief en circa 10 pijpen waarvan circa 5 actief	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht is archiefwaarneming, geen beschrijvingen hieromtrent. Vluchtpijp zuidelijk deel Reulsberg niet actief. Burchten zuidelijk deel Reulsberg actief (hoofdburcht).	7 pijpen waarvan 2 actief 1 pijp 7 pijpen waarvan 7 actief	
2014	Econsultancy	1305334 VEN.TPN.ECO4_ Onderdeel 7_2014, d.d. 15 oktober 2014	TPN	Geen burchten of dassensporen aangetroffen binnen de grenzen van TPN. Wel dassenprenten ter plaatse van de faunatunnel ten oosten van TPN.	n.v.t.	Geen vaste gebruiksfunctie van de das binnen het gebied TPN. Burcht Witte Berg hoofdburcht. Noordelijk deel Reulsberg niet meer in gebruik als hoofdburcht, vermoedelijk nu bijburcht. Burcht midden in bosgebied zuidelijk deel Reulsberg niet meer actief.
			Burcht Witte Berg	Zuidelijke burcht bewoningssporen ent actief in gebruik (hoofdburcht). Westelijke burcht bewoningssporen ent actief in gebruik (hoofdburcht).	10-15 pijpen waarvan 8 actief en circa 10 pijpen waarvan circa 5 actief 30 pijpen waarvan 10-12 actief	
			Burcht Reulsberg	Noordelijke burcht één actieve pijp Vluchtpijp niet actief. Zuidelijke burcht niet meer actief.	7 pijpen waarvan 1 actief 1 pijp 7 pijpen waarvan 0 actief	

3.2 Functioneel leefgebied

Het functioneel leefgebied betreft de functies van de omgeving die nodig zijn om de vaste rust- of verblijfplaats als zodanig te laten functioneren dat deze duurzaam gegarandeerd is. Het betreft het gehele dassenterritorium, wat voldoet aan de volgende kwaliteitseisen conform de soortenstandaard van de das (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014):

- een gevarieerd voedselaanbod en schuilplekken gedurende het hele jaar;
- oriëntatiemogelijkheden en schuilplekken;
- geen verstoring en versnippering door wegen;
- geen verstoring door honden of recreatie;
- uitwisselingsmogelijkheden met nabijgelegen dassenpopulaties;
- voldoende dekking op de burcht.

Het functioneel leefgebied binnen Trade Port Noord bestaat grofweg uit foerageergebied en dassenroutes.

3.2.1 Foerageergebied

Territoriumgrootte

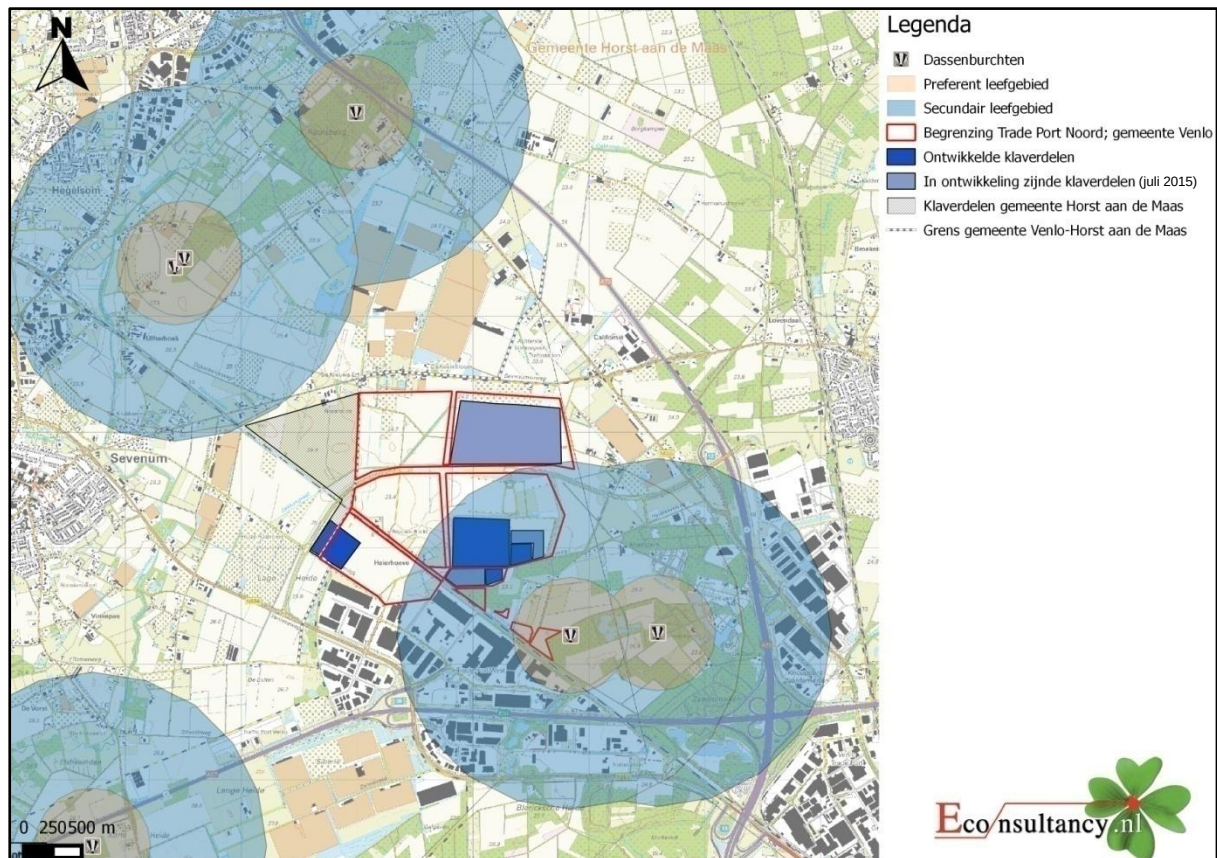
Uit studies die in het buitenland zijn uitgevoerd komt een grote range aan territoriumgroottes naar voren, variërend van 22 ha tot 540 ha (Elmeros *et al.*, 2005). De grootte van een territorium is sterk afhankelijk van het voedselaanbod en de verspreiding ervan in een gebied. Hoe groter het voedselaanbod, des te kleiner een territorium over het algemeen zal zijn. Bovendien varieert de grootte van het leefgebied al naar gelang het voedselaanbod in de seizoenen (Do Lin San *et al.*, 2007). Aangezien het binnen de huidige opdracht niet mogelijk is om te onderzoeken hoe groot het leefgebied van de lokale dassengroepen is, is een inschatting gemaakt op basis van beschikbare literatuur, in combinatie met de aangetroffen sporen en de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Op basis van literatuurgegevens is uitgegaan van een territoriumgrootte tussen de 50 en 75 ha. Hierbij is aangesloten bij studies die betrekking hebben op gelijksoortige gebieden in Engeland (o.a. Nolet & Killingley, 1987). Het plangebied valt binnen de territoriumgrootte van alle vastgestelde burchten.

Kwaliteit foerageergebied plangebied en directe omgeving

Voor het kwantificeren van het relatieve belang van habitattypes voor de das is onderscheid gemaakt in leefgebied door middel van concentrische cirkels: het eigenlijke burchtgebied (0-50 m), het preferente leefgebied (50-500 m), secundair foerageergebied (500-1.500 m) en overig foerageergebied, ofwel uitloopegebied, > 1.500 meter. Het gebied waarop TPN gepland is, is geschikt als foerageergebied voor de das wegens de aanwezigheid van agrarisch bouwland en enkele kleine oppervlakten groene elementen. Door de afstand van de burchten valt het toekomstige werklandschap binnen TPN hoofdzakelijk binnen secundair foerageer- en uitloopegebied. Een gedeelte betreft preferent foerageergebied. Zie figuur 3.2.1 voor een visueel overzicht van de gradaties in foerageergebied.

Nabij de dassenburchten zijn wei/graslanden gelegen die primair foerageeraanbod leveren. Hier foerageren dassen op regenwormen, die een zeer belangrijk deel uitmaken van het dieet. De aangrenzende bosschages bieden daarnaast voedsel in de vorm van kleine zoogdieren, amfibieën, insecten en boomvruchten die als aanvulling dienen op het dieet. De akkerlanden binnen TPN bieden weinig hoofdvoedsel als regenwormen naast het periodieke voedselaanbod in de vorm van maïs. Het agrarisch bouwland binnen TPN kan enkel gedurende het groeiseizoen of na de oogst gebruikt worden door das, maar biedt geen voedsel dat deel zal uitmaken van het stapelvoedsel van de das. De aangetroffen prenten/wissels bevestigen dat de das weinig gebruik maakt van de percelen binnen TPN. De oostelijke zijde van TPN, waar de verbindingzone voor de das (heidelandschap/houtwallen) in 2013 is aangelegd, wordt wel met enige regelmaat door de das gebruikt.

Door de realisatie van het bedrijventerrein zal een deel secundair en een deel preferent foerageergebied voor dassen verloren gaan. Een indirect verstoringseffect op een vaste rust- en verblijfplaats door het verdwijnen van het foerageeraanbod van das dient gemitigeerd te worden om een negatief effect te voorkomen.

Figuur 3.2.1 Bekende dassenburchten in de omgeving van Trade Port Noord en het primair (oranje cirkel) en secundair (blauwe cirkel) leefgebied van de das.

Discussie

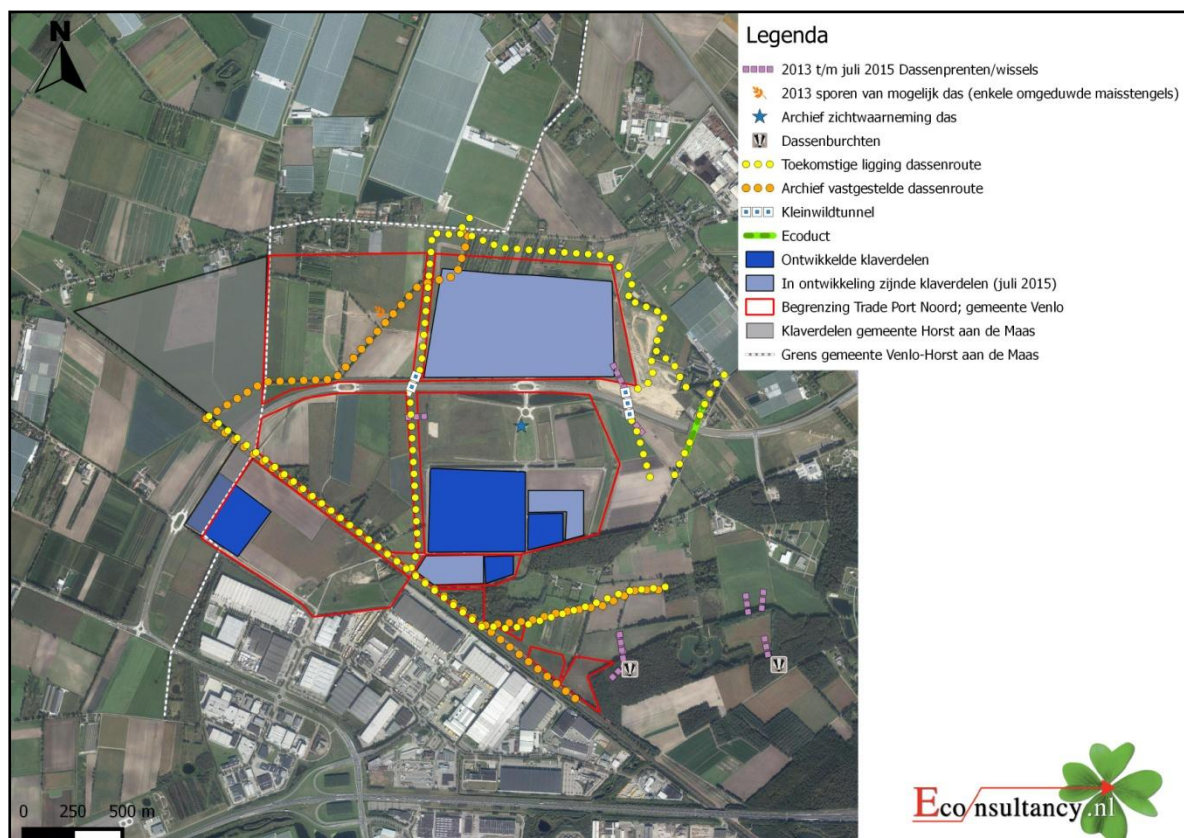
Het bepalen van het effect van de ingreep op de das is bepaald op basis van de wetenschappelijke kennis tot nu toe. Ondanks de vele bronnen die zijn geraadpleegd en de veldwerken die zijn uitgevoerd moet bij de interpretatie van de toetsing rekening worden gehouden met een aantal lacunes in kennis. In de eerste plaats is het in het kader van de schaal van de ingreep en de beschikbare tijd en budgetten niet mogelijk en ook niet redelijkerwijs te verwachten dat een uitgebreide studie naar de lokale groepen wordt gedaan. Het verkrijgen van wetenschappelijke zekerheid omtrent de mogelijke gevolgen vergt een onevenredig grote inspanning. Het is daarom niet bekend wat de exacte samenstelling van de dassen nabij het plangebied is. De aannames zijn gedaan op basis van interpretatie van aangetroffen sporen tijdens de veldbezoeken en op basis van verspreidingsgegevens. De ligging van de territoria is op basis van expert judgement en kan niet worden gebaseerd op specifiek onderzoek, bijvoorbeeld met behulp van gezenderde dieren of door het uitleggen van gemerkt voedsel. Met verschillen in het gebruik van het territorium gedurende de seizoenen kan ook geen rekening worden gehouden. De begrenzing van de territoria is derhalve een "educated guess". Nolet & Killingley (1987) beschrijven de gevolgen van een afname van het voedselaanbod van 43% op een locatie in Buckinghamshire (Engeland) waar een deel van het leefgebied voor uitbreiding van een dorp uit agrarische

productie werd gehaald. Doordat er niet langer werd begraasd, nam de mogelijkheid om te foerageren af door het langer worden van het gras. Dit heeft geleid tot een kleinere groepsgrootte in het territorium. Hierdoor waren er minder dieren beschikbaar om het territorium te verdedigen, wat tot verdere achteruitgang leidde, en uiteindelijk tot het verlaten van de burcht.

3.2.2 Dassen(verbindings)routes

Uit eerder onderzoek naar de das, bevestigd in de ontheffing (FF/75C/2012/269), kan worden geconcludeerd dat de das op het plangebied vooral gebruik maakt van migratieroutes langs de watergangen, zoals de Noordersloot, de Gekkengraaf en de bovenloop van de Mierbeek. Uit prenten, graafputjes en andere sporen is op te maken dat belangrijke verbindingen voor de das zich bevinden tussen Zaarderheiken/Witte Berg en de Reulsberg en vanuit Zaarderheiken naar het noorden richting Houthuizerheide/Grubbenvorst. De aangetroffen wissels en prenten kunnen duiden op een route naar omliggende foerageergebieden, routes van en naar bijburchten of bewegingen van individuele dassen tussen sociale groepen.

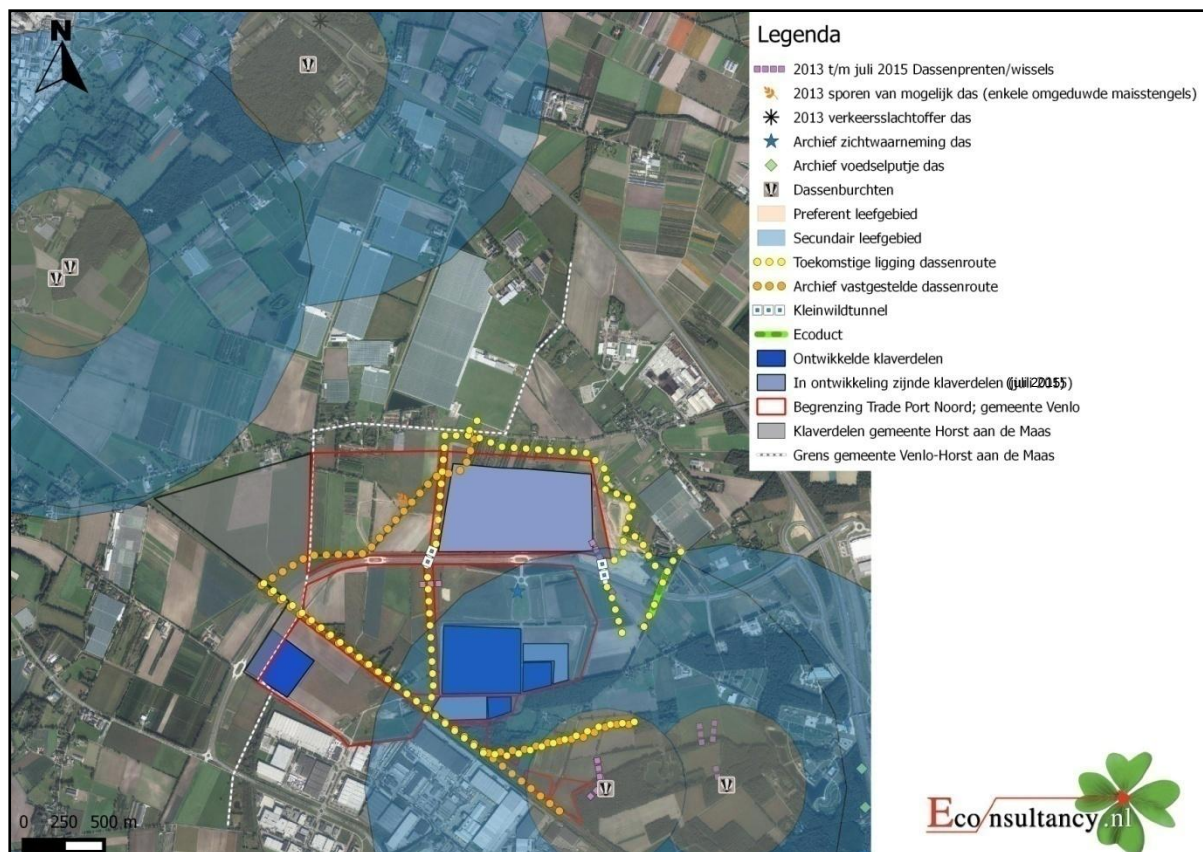
De aangetroffen sporen bevestigen dat de das weinig gebruik maakt van de percelen binnen TPN. De ten oosten van TPN gerealiseerde verbindingzone voor de das (heidelandschap/houtwallen) en ter plaatse van de oostelijke wildtunnel zijn sporen van de das aangetroffen in 2014. Aangenomen mag worden dat het dassen betreft die hun burchten hebben in de zuidelijk gelegen bosgebieden (Witte Berg). Uit het lopende onderzoek na de verslaglegging in 2014 zijn ter plaatse van de oostelijke wildtunnel geen dassensporen meer aangetroffen alsmede in de rest van Trade Port Noord. In figuur 3.2.2 is een overzicht van de aangetroffen prenten/wissels tot en met juli 2015 weergegeven.

Figuur 3.2.2 Waargenomen sporen van de das door Econsultancy tot en met juli 2015 en de in het verleden aangetroffen dassenroutes en de toekomstige dassenroutes.

3.3 Conclusie huidige situatie van de das

Binnen de grenzen van Trade Port Noord zijn geen dassenburchten of vluchtpijpen aanwezig. Trade Port Noord wordt wel gebruikt als onderdeel van het functioneel leefgebied van dassen die verblijven in de dassenburchten in de directe omgeving. Het betreft voornamelijk secundair foerageergebied en uitlooptgebied van de das. Een klein oppervlak betreft preferent foerageergebied. Binnen de grenzen van Trade Port Noord worden weinig sporen van de das aangetroffen, met uitzondering van het oostelijk deel. Uit het monitoringsonderzoek van 2014 blijkt dat de kleinwildtunnel in het oostelijk deel van Trade Port Noord, in tegenstelling tot 2013, veelvuldig door de das gebruikt wordt. Aangenomen mag worden dat het dassen betreft die hun burchten hebben in de zuidelijk gelegen bosgebieden (Witte Berg). Uit het lopende onderzoek na de verslaglegging in 2014 zijn ter plaatse van de oostelijke wildtunnel geen dassensporen meer aangetroffen, alsmede in de rest van Trade Port Noord. Dit heeft mogelijk te maken met het seizoen, weinig voedselaanbod tezamen met de ontwikkelingen die gestart zijn nabij de oostelijke kleinwildtunnel. In figuur 3.3.1 is een cumulatief overzicht weergegeven van onder andere de ligging van de dassenburchten, de foerageerfuncties en de aangetroffen sporen (prenten/wissels) en de uit de archiefgegevens vastgestelde dassenroutes.

Figuur 3.3.1 Cumulatieve inventarisatiegegevens van de das.

4 RANDVOORWAARDEN INRICHTING

De conclusie uit de meerjarige onderzoeken is dat het plangebied in gebruik is door dassen die hun vaste verblijfplaats hebben in de omgeving van TPN. De migratieroutes van de das bevinden zich voornamelijk langs de watergangen Noordersloot, Gekkengraaf en bovenloop van Mierbeek. Daarnaast worden de delen ten oosten van Trade Port Noord intensief gebruikt door de dassen afkomstig van de burchten van de Witte Berg.

Trade Port Noord vervult de functie van migratiegebied tussen de burchten aan de oost- en westzijde en noord- en zuidzijde van het gebied. Het tussenliggende landbouwgebied wordt gebruikt als uitloopgebied en foerageergebied.

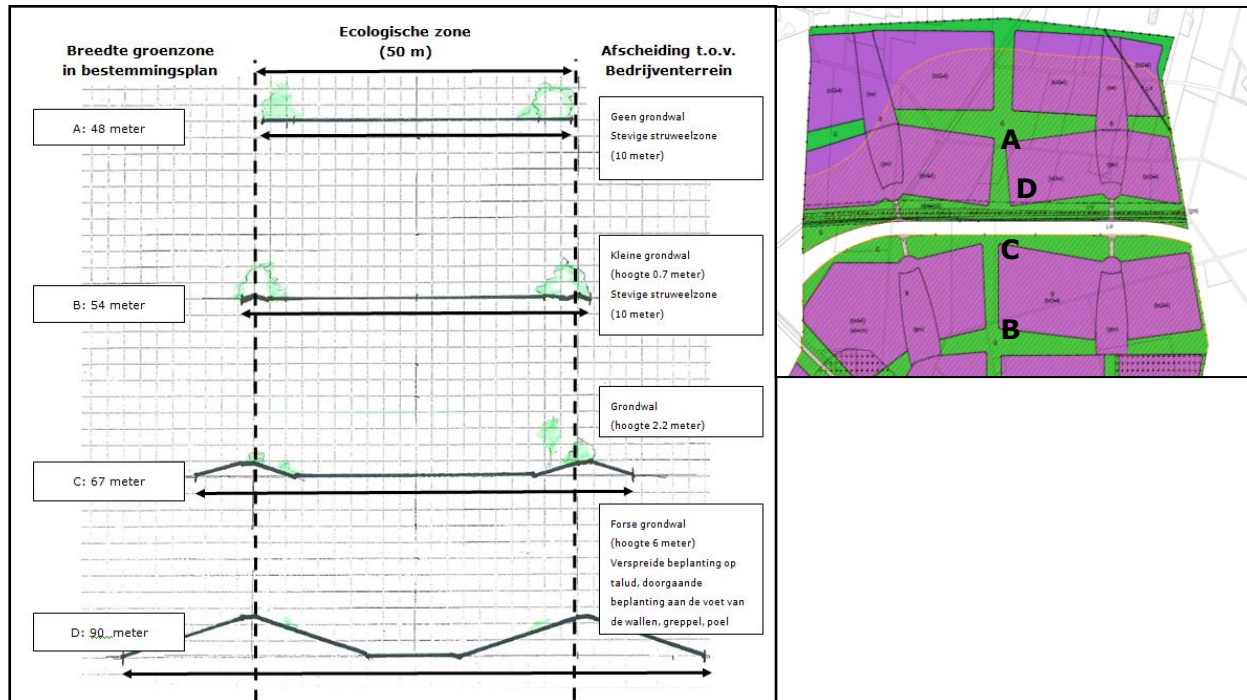
Naar aanleiding van het onderzoek in 2014 kan geconcludeerd worden dat op het plangebied geen vaste gebruiksfunctie aanwezig is van de das, maar dat de das het gebied wel incidenteel bezoekt om te foerageren en te migreren. Mitigerende maatregelen in de vorm van een inrichtingsplan zullen een negatief effect op beide functies dienen te ondervangen.

4.1 Inrichtings- en beheerseisen memo Groenzones door Trade Port Noord

In de verleende ontheffing voor de Green Port Lane (FF/75C/2009/0242) is een inspanningsverplichting opgenomen om het leefgebied van de das te behouden binnen de directe begrenzing van de Green Port Lane en buiten de grenzen van de Green Port Lane. Goede afstemming tussen de Provincie Limburg, de gemeente Venlo en andere actoren waren vereist. In de memo Groenzones door Trade Port Noord (Provincie Limburg, d.d. 29 januari 2010 en 8 februari 2010) zijn de volgende minimumeisen voor de dassenroutes door Trade Port Noord geformuleerd:

1. Minimale breedte van een voor dassen functionele, dus afgeschermd zone bedraagt 50 m;
2. Geen verlichting binnen deze zone gedurende een groot deel van de nacht (minimaal 10 uur);
3. Afscherming van het bedrijfsgebied aan weerszijden van de strook in de vorm van een grondwal van minimaal 2 m hoog met struweelbeplanting. Alleen de binnenzijden van de wallen tellen mee voor de minimale breedte van 50 meter;
4. Waar geen ruimte is voor een grondwal kan de afscherming worden ingevuld in de vorm van een dichte strook struweel van 10 meter breed; de struweelzone mag meetellen in de minimale breedte van 50 meter. Uitgangspunt is dat tenminste 50% van de ecologische zone door middel van een grondwal is afgeschermd van het achterliggende bedrijventerrein;
5. Inwendige inrichting: de zone tussen de wallen zal worden ingericht met beplantingselementen die bijdragen aan een aantrekkelijk leefgebied voor de doelsoort das. Detailinvulling vindt plaats als onderdeel van de planontwikkeling Trade Port Noord, in nauwe samenwerking met een ter zake deskundige adviseur; te denken is daarbij aan:
 - a. een geleidende beplanting van doornstruiken of een (doorn)haag in de lengterichting van de strook, bij voorkeur in combinatie met een greppel, bij voorbeeld aan de voet van de wal
 - b. aantrekkelijke punten in de vorm van aanbod van voedsel: bijvoorbeeld hoogstamboomfruitbomen, voerakkertjes, poelen of een sloot met flauwe oevers, etc.
 - c. voedselrijk grasland met regenwormen en muizen (in verband met het na te streven heidelandschap dienen de wallen waar ze naar de klavers (bedrijventerreinen) toe gericht zijn, te bestaan uit juist voedselarme grond (schraal zand)
6. Beheer:
 - a. beheer met schapen, gericht op een gevarieerde graslandstructuur (niet alles heel kort)
 - b. maai-beheer: 1 of 2 x per jaar maaien, waarbij stroken worden overgeslagen, zodat niet alles tegelijk kort is.

In figuur 4.1.1 zijn de structuurschetsen en dwarsdoorsneden van de groenzones binnen de grenzen van Trade Port Noord weergegeven zoals opgenomen in de desbetreffende memo.

Figuur 4.1.1 Structuurschetsen TPN (locaties A, B, C en D verwijzen naar breedte van de Groenzones in de dwarsdoorsneden) (bron: Memo Groenzones door Trade Port Noord; Provincie Limburg, d.d. 29 januari 2010 en 8 februari 2010).

Uit de ontheffing van de Green Port Lane en de memo blijkt dat er nog geen definitief besluit is omtrent de exacte ligging van de faunatunnels ter hoogte van Trade Port Noord. In de ontheffing is de voorwaarde gesteld dat als het definitief plan bekend is voor zowel de inrichting als de werkwijze deze voor aanvang van de werkzaamheden ter beoordeling bij het Ministerie aangeleverd dient te worden in de vorm van een werkprotocol. Indien bekend dient tevens een doorkijk naar de toekomstige ontwikkelingen te worden gegeven. De faunatunnels zijn allen gerealiseerd. De faunatunnel van de "centrale verbindingszone", is gerealiseerd en gesitueerd nabij de geplande ligging van de fietsbrug. Aansluiting van de verbindingroutes op de tunnels is als vereiste opgenomen in het natuurcompensatieplan (Oranjewoud, 2012).

4.2 Randvoorwaarden natuurcompensatieplan

In opdracht van de gemeente Venlo is door Oranjewoud een natuurcompensatieplan opgesteld (projectnummer 197197, d.d. 23-8-2012).

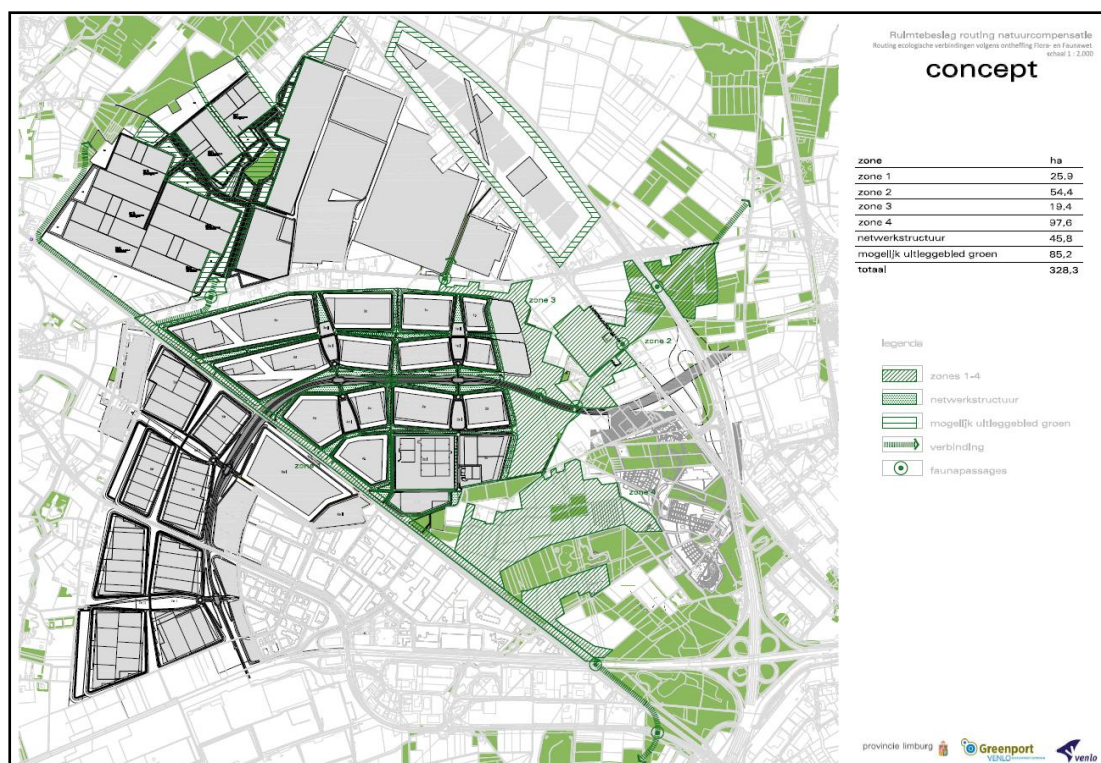
"Het natuurcompensatieplan is het resultaat van een proces waarin verschillende fasen van ontwerp van het bedrijventerrein en ecologische effectbeoordeling zijn doorlopen. Dit proces is afgesloten met een bestemmingsplan voor het bedrijventerrein met een natuurcompensatieplan. Beide zijn afgerond in 2011. Tijdens de uitwerking van het bestemmingsplan heeft de gemeente Venlo in afspraak met de Provincie Limburg ervoor gekozen het natuurcompensatieplan aan te vullen en te verankeren in het bestemmingsplan Trade Port Noord". Zie figuur 4.2.1 voor het ruimtebeslag routing natuurcompensatie en figuur 4.2.2 voor het vastgelegde bestemmingplan Trade Port Noord.

In het natuurcompensatieplan zijn de volgende mitigerende maatregelen opgenomen:

- langs het spoor dient een 50 meter brede groenzone zo ingericht te worden dat deze dasvriendelijk wordt;
- er komt een groene dasvriendelijke inrichting langs het ecoduct over de Green Port Lane en over de A73 ten oosten van het plangebied;
- de groenzones worden door Trade Port Noord aangesloten op de faunapassage van de Green Port Lane, zodat de Green Port Lane niet als belemmering wordt gezien voor de das;
- een mogelijke verbindingroute van de das wordt ingericht langs de te verleggen Gekkengraaf, waarbij ook vleermuizen deze route kunnen gebruiken.

Met bovenbeschreven inrichting wordt tegemoet gekomen aan de instandhouding van voldoende passagemogelijkheden van de gebiedsontwikkeling Trade Port Noord inclusief Green Port Lane. Gezien de relatie met de Ontheffing Flora- en faunawet voor de Green Port Lane is in het natuurcompensatieplan voorgesteld om de maatregelen die zijn gekoppeld aan Trade Port Noord op te nemen in een ontheffingstraject Flora- en faunawet voor Trade Port Noord en de bijkomende afstemming met het Bevoegde Gezag. Dit is volbracht middels de verleende ontheffing FF/75C/2012/0269(A).

Bij de inrichting van Trade Port Noord dient rekening te worden gehouden met de verbindingroute van de das langs de Gekkengraaf en de aansluiting op de faunapassages van de Green Port Lane, zodat de Green Port Lane niet als belemmering wordt gezien voor de das. Met betrekking tot de noord-zuidelijke dassenroute langs de Gekkengraaf zal de toekomstige noord-zuidelijke verbindingzone gesitueerd zijn in het centrale deel van Trade Port Noord. Zie bijlage 2 en figuur 4.2.1 voor een overzicht van het ruimtebeslag routing natuurcompensatie.

Figuur 4.2.1 Ruimtebeslag routing natuurcompensatie
(bron: Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1; Meervelt, d.d. 27-1-2012)

4.3 Randvoorwaarden ontheffing FF/75C/2012/0269(A)

Voor Trade Port Noord en de Green Port Lane zijn ontheffingen verkregen voor de inrichting van het plangebied ten behoeve van das. De ontheffing van Trade Port Noord (FF/75C/2012/0269(A)) ligt ter grondslag aan de dasseninrichting. In de ontheffing wordt verwezen naar de ontheffing van de Green Port Lane (FF/75C/2009/0242) en de tripartite overeenkomst van de das. Daarnaast is door de Provincie Limburg een memo (2010) opgesteld met de overeengekomen uitgangspunten hoe een bruikbare dassenverbindingszone gedimensioneerd kan worden binnen een intensief gebruikt bedrijventerrein. De maatregelen ten behoeve van de das zijn tevens vastgelegd in het bestemmingsplan (NL.IMRO.0983.BPL20100001TPN-VA01, d.d. 31 oktober 2012).

In de ontheffing FF/75C/2012/269(A) zijn ten aanzien van de das de volgende punten opgenomen voor de instandhouding van de das:

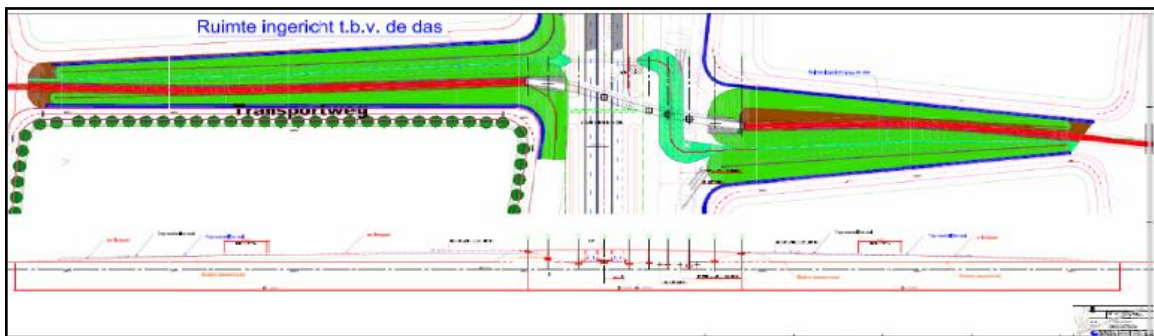
- Verbindingen realiseren van de das tussen Zaarderheiken (Witte Berg) en Reulsberg garanderen alsmede verbindingen vanuit Zaarderheiken naar het noorden richting Houthuizerheide/Grubbenvorst;
- Garanderen van het functioneel leefgebied door afname van 30 ha leefgebied (secundair/primair foerageergebied) binnen TPN;
- Netwerkstructuur realiseren als alternatieve migratieroute doordat de te realiseren railterminal een knelpunt zal vormen voor de das;
- Na ingrepen op de juiste plaats voldoende inrichtings- en onderhoudsmaatregelen treffen voor de das om de functionaliteit zo snel mogelijk, zo veel mogelijk te herstellen.

Specifieke voorschriften genoemd in de ontheffing FF/75C/2012/269(A):

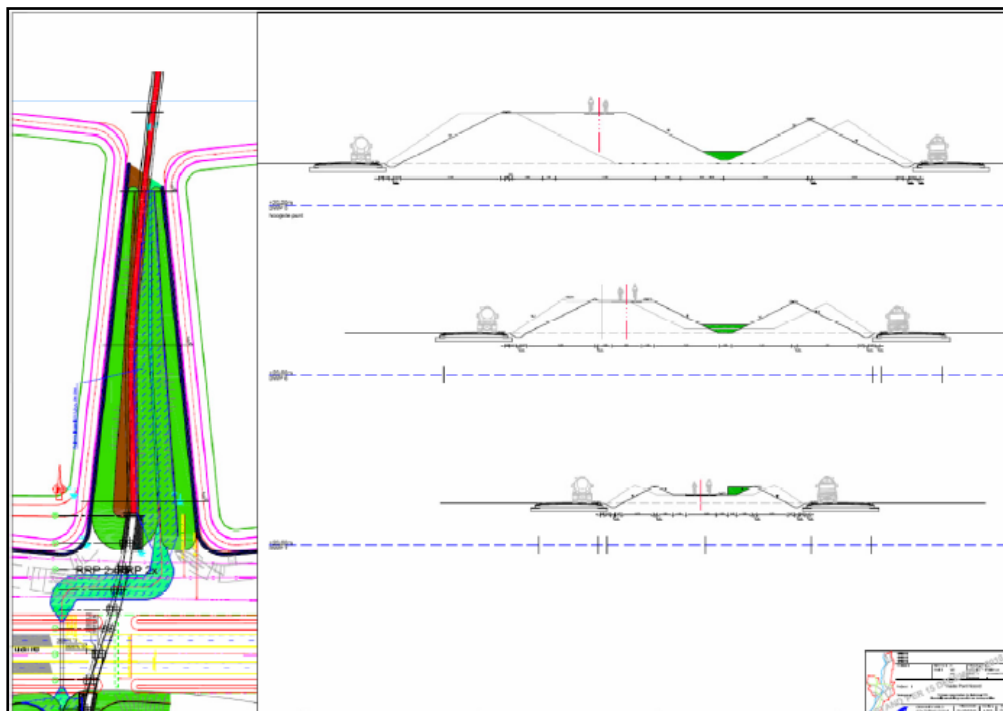
- Als eerste de ecologische verbindingszone langs de Noordersloot, nabij de te realiseren Railterminal, aanleggen en deze zone in alle fasen beschikbaar houden;
- Netwerkstructuur toegankelijk maken voor de das met foerageer- en migratiemogelijkheid;
- De verbindingszones voor de das dienen te worden ingericht en te worden onderhouden conform de voorschriften 13 en 15 van de ontheffing voor de Green Port Lane met kenmerk FF/75C/2009/242. Daarnaast is onbekend of aan de eisen in punt 16, dat betrekking heeft op de Green Port Lane en tevens Trade Port Noord is voldaan. Daarom wordt tevens punt 16 meegenomen;
 - 13. Voor de das dienen 3 trekroutes aangelegd en beheerd te worden, overeenkomend met de huidige routes: Via spoorzone, met onderdoorgang spoorviaduct, via noord-zuid groenstrook midden door Tradeport-Noord, inclusief kleinwildtunnel van 200 centimeter breed en 100 centimeter hoog, via aan te leggen verbindingszone/leefgebied en ecoduct over Green Port Lane naar populatie Grubbenvorst. Er dient rekening gehouden te worden met vervolgtrekroutes, onder meer met een veilige onderdoorgang/oversteek Sevenumseweg.
 - 15. Er dient voldoende geleidende beplanting te worden aangebracht, zodat de passages voor de das vanuit de huidige migratieroutes te vinden zijn. Beplanting en passages dienen functioneel te zijn bij de ingebruikname van de weg. De passages dienen aan te sluiten op blijvende groene structuren rondom de Green Port Lane, die voor de das een duurzaam geschikt migratie- en foerageergebied vormen. Deze groenstructuren dienen op voor de das geschikte wijze beheerd te worden.
 - 16. Zodra voor zowel de inrichting als de werkwijze een definitief plan is gemaakt, dienen de ontsnipperende en mitigerende maatregelen voor de das in een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit protocol dient 2 maanden vóór aanvang van de werkzaamheden te worden aangeleverd aan het ministerie van Economische Zaken (via Rijksdienst voor Ondernemend Nederland). De maatregelen dienen vergelijkbaar

te zijn met de 3 hierboven genoemde maatregelen (minstens 3 passages en voldoende geleiding zodat de das deze vanuit de huidige situatie kan vinden). Voor zover mogelijk dient een doorkijk naar de toekomstige ontwikkelingen te worden gegeven.

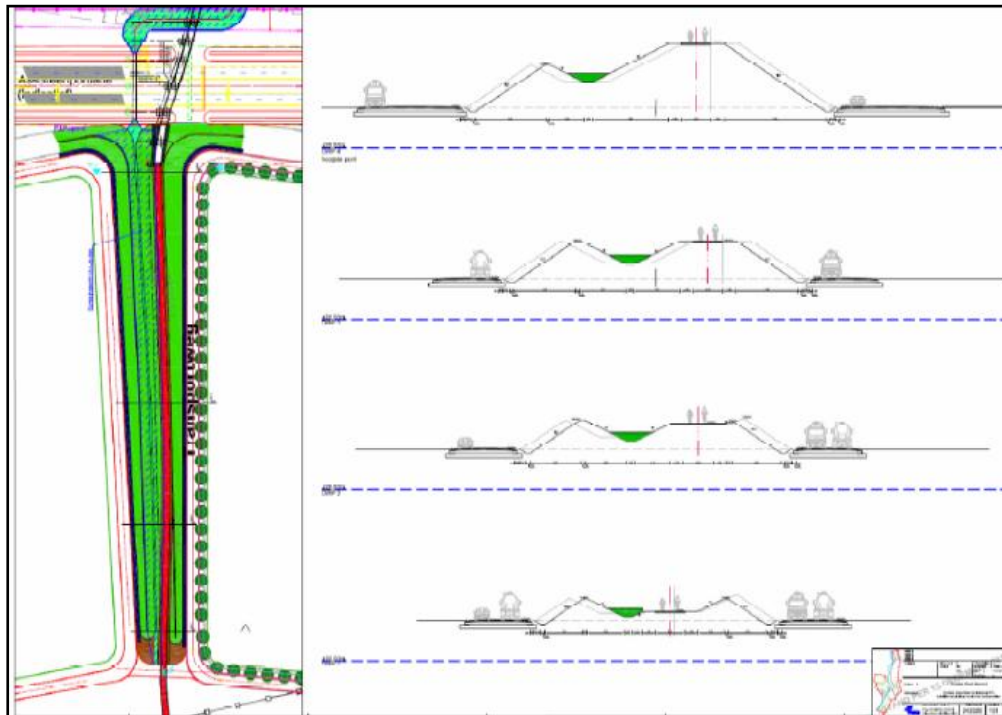
- De “centrale verbindingszone” dient aangelegd en onderhouden te worden zoals voorgesteld op pag. 15 en in bijlagen 5a, 5b en 5c van het Activiteitenplan (bijlage 6 besluit van ontheffing FF/75C/2012/0269) en met een haag, zoals aangegeven op pag. 6 in de aanvullingen van 24 december 2013 (bijlage 4 van besluit). Zie figuur 4.3.1, 4.3.2 en 4.3.3 voor een weergave van de voorgestelde “centrale verbidingszone” in het Activiteitenplan. In figuur 4.3.4 is pagina 6 van de aanvulling van de ontheffing weergegeven met aanvullende vragen 11 tot en met 14. De inrichting en het onderhoud dienen een duurzame functionerende migratiezone voor de das te waarborgen.

Figuur 4.3.1 Inrichtingstekening verbidingszone das centrale deel
(bron: Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1; Meervelt, d.d. 27-1-2012).

Figuur 4.3.2 Verbidingszone das ten noorden van GPL.
(bron: Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1; Meervelt, d.d. 27-1-2012).

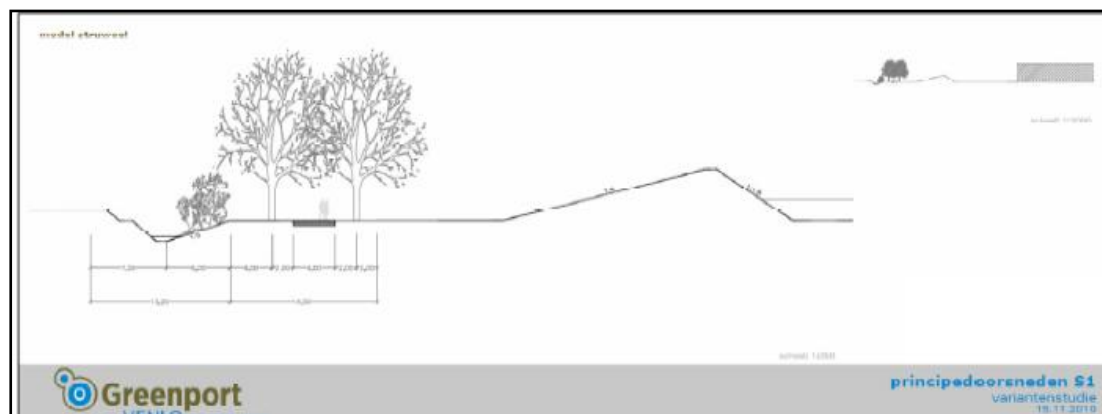
Figuur 4.3.3 Verbindingszone das ten zuiden van GPL.

(bron: Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1; Meervelt, d.d. 27-1-2012).

Vraag 11 Hoe zal het voor de Das en Vleermuizen mogelijk blijven om door het gebied te migreren. Antwoord 11 De ecologische functionaliteit van het gebied blijft gewaarborgd door de op de Das afgestemde aanleg van de verbingszone door het centrale deel van TPN (zoals ook vereist in de in 2009 verleende ontheffing (FF/75C/2009/0242, zie hiervoor punt P, de verleende ontheffing is als bijlage 10 bijgevoegd). Migratie door het gebied blijft mogelijk maar vergt aanpassing van de Das aan de nieuwe situatie. De ecologische functionaliteit (foerageer- en migratiegebied) van het plangebied voor de Das blijft behouden door de aanleg van de netwerkstructuur (toegankelijk houden van wiggen en manchetten) en de op de Das afgestemde inrichting. Inrichting en onderhoud van de netwerkstructuur worden duurzaam vorm gegeven en worden geborgd in het bestemmingsplan TPN. Daarnaast hebben de gemeente Venlo, de provincie Limburg en DCSV een overeenkomst gesloten over de uitvoering en financiering van de maatregelen (zie ook bijlage 11). Met het nemen van de voorgestelde inrichtingsmaatregelen zijn er geen negatieve lange termijn effecten op de instandhouding van de soort te verwachten. Zie verder punt P. Om de vliegroutes voor vleermuizen te behouden voorziet de inrichting van het gebied in lijnvormige routestructuren in de vorm van laanbeplanting met bomen langs de te realiseren wegen. In klaver 2 is dit ook reeds gerealiseerd. Vraag 12 Op welke wijze wordt omgegaan met de combinatie van infrastructuur en verlichting? Antwoord 12 Verlichting is nog niet uitgewerkt. Uitgangspunt is een dasvriendelijke (en vleermuisvriendelijke) verlichting, zoveel mogelijk afgeschermd. Gedacht wordt aan 'light on demand' (licht als het nodig is, donker als het kan). Vraag 13 Hoe lang zal het duren voor de vegetatie vanzelf zoveel beschutting geeft dat deze voor de Das voldoet als migratieroute? Antwoord 13 Het gaat hier om de migratieroute langs de Noordersloot (in de centrale verbingszone wordt een brede haag aangeplant). In de huidige situatie is deze migratieroute over grote delen kaal (gemaakt). Na aanleg van de Greenportbikeway worden bomen aangeplant. Struweelvorming met goede dekkingmogelijkheden vindt plaats na drie tot vijf jaar, in de jaren daarvoor is er al dekking door hogere ruigtekruiden. Vraag 14 Verzoek om de beoogde routes en plaatsen voor de das (en vleermuizen) en fasering van de plannen duidelijk in relatie tot elkaar te schetsen. Antwoord 14 Op de plankaart van het bestemmingsplan (bijlage 1 van de aanvraag) is in groen de bestemming 'groen' weergegeven. Deze bestemmingsvlakken betreffen de open toegankelijke wigvormige structuren. De inrichting en beplanting van deze gebieden is zodanig dat het foerageergebied voor de dassen en vleermuis zal zijn. Daarnaast is een specifieke vorm van natuur bestemming (SN1) opgenomen voor de zone langs de Noordersloot en door de centrale as (noord-zuid verbinding) door het gebied. Deze specifieke bestemming zorgt dat in deze zone de inrichting zodanig moet zijn dat het geschikt is en blijft als routestructuur voor de das. Begin 2013 wordt de zone V2 (oostelijk van het plangebied) ingericht zodat de routes daar voor de Das geborgd zijn. Vervolgens wordt in 2013-2014 de zone langs het spoor (Noordersloot) ingericht waarna aanliggende werklandschappen bouwrijp gemaakt worden. De centrale as door het gebied wordt ingericht gelijktijdig met het bouwrijp maken van het eenzijdig aanliggende werklandschap. Hierdoor wordt geborgd dat tijdens de werkzaamheden de das een route- en foerageergebied behoudt in het nog bestaande gebied waar landbouwkundig gebruik wordt voortgezet. Op deze wijze wordt geborgd dat de das kan 'wennen' aan de nieuwe inrichting en de nieuwe structuren die voor hen geschapen worden.	
--	--

Figuur 4.3.4 Vereisten pagina 6 van de aanvulling ontheffing FF/75C/2012/0269A. (bron: aanvullingen Activiteitenplan; Gemeente Venlo, d.d. 24 december 2013).

- De "Greenport Bikeway" dient aangelegd en onderhouden te worden zoals voorgesteld op figuur 9, pag. 13 en pag. 19 van het Activiteitenplan.

Figuur 4.3.5 Doorsnee herprofilering Noordersloot en inrichting verbingszone ten noorden van Noordersloot. (bron: Activiteitenplan Ruimtelijke Ontwikkelingen Klavertje 4; 11-059.1; Meervelt, d.d. 27-1-2012).

- De begroeiing en inrichting van de “Greenport Bikeway, de “centrale verbindingszone” en de overige groene netwerkelementen dienen functioneel te zijn op het moment dat door overige ontwikkelingen -plaatselijk- deze de enige migratiemogelijkheden voor de das vormen. Fase-ring van bebouwing, aanleg en onderhoud van de groene geleiding dient zo plaats te vinden als aangegeven op pag. 6 en 7, punt 14 van de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 van besluit).

Vraag 14 Verzoek om de beoogde routes en plaatsen voor de das (en vleermuizen) en fasering van de plannen duidelijk in relatie tot elkaar te schetsen. Antwoord 14 Op de plankaart van het bestemmingsplan (bijlage 1 van de aanvraag) is in groen de bestemming “groen” weergegeven. Deze bestemmingsvlakken betreffen de open toegankelijke wigvormige structuren. De inrichting en beplanting van deze gebieden is zodanig dat het foerageergebied voor de dassen en vleermuizen zal zijn. Daarnaast is een specifieke vorm van natuur bestemming (SN1) opgenomen voor de zone langs de Noordersloot en door de centrale as (noord-zuid verbinding) door het gebied. Deze specifieke bestemming borgt dat in deze zone de inrichting zodanig moet zijn dat het geschikt is en blijft als routestructuur voor de das. Begin 2013 wordt de zone V2 (oostelijk van het plangebied) ingericht zodat de routes daar voor de Das geborgd zijn. Vervolgens wordt in 2013-2014 de zone langs het spoor (Noordersloot) ingericht waarna aanliggende werklandschappen bouwrijp gemaakt worden. De centrale as door het gebied wordt ingericht gelijktijdig met het bouwrijp maken van het eenzijdig aanliggende werklandschap. Hierdoor wordt geborgd dat tijdens de werkzaamheden de das een route- en foerageergebied behoudt in het nog bestaande gebied waar landbouwkundig gebruik wordt voortgezet. Op deze wijze wordt geborgd dat de das kan “wennen” aan de nieuwe inrichting en de nieuwe structuren die voor hen geschapen worden.
--

Figuur 4.3.6 Vereisten punt 14 (bron: aanvullingen Activiteitenplan; Gemeente Venlo, d.d. 24 december 2013).

- Dasvriendelijke verlichting dient in combinatie met beplanting/beschutting zodanig aan te worden gelegd, dat faunapassages, migratieroutes en foerageermogelijkheden donker, toegankelijk en functioneel zijn voor de das;
- De mogelijkheden voor de das dienen ook bij toekomstige ontwikkelingen functioneel te blijven, in de zin van pag. 5, punt 10 van de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 besluit).

Vraag 10 Graag aangegeven welke verdere ontwikkelingen er plaatsvinden in de omgeving van Trade Port Noord. Antwoord 10 Zoals in de structuurvisie Klavertje 4 is vermeld zullen in de verdere toekomst ten westen van het huidige plangebied en aansluitend aan bedrijventerrein Trade Port West op grondgebied van de gemeente Horst a/d Maas ook bedrijvigheid ontwikkeld worden. In de gekozen structuren is hiermee reeds rekening gehouden zodat verbindingroutes en foerageergebieden beschikbaar en/of bereikbaar blijven.
--

Figuur 4.3.7 Vereisten punt 10 (bron: aanvullingen Activiteiten plan; Gemeente Venlo, d.d. 24 december 2013).

5 RICHTLIJNEN TEN BEHOEVE VAN DE INRICHTING

Alle beoogde functies binnen het leefgebied als faunapassages, migratieroutes en foerageermogelijkheden dienen donker, toegankelijk en functioneel te zijn voor de das. Dit wordt gerealiseerd door dasvriendelijke verlichting in combinatie met beplanting en beschutting biedende elementen af te stemmen op de eisen van de das. In alle gevallen dient rekening te worden gehouden met de aansluiting op de vervolgtrekroutes bij de inrichting.

5.1 Richtlijnen dassenroutes en foerageerfunctie

De te realiseren dassenroutes binnen TPN en in aangrenzend gebied betreffen conform de randvoorwaarden:

1. een “centrale verbinding” door een groenzone van Trade Port Noord (Centrale verbindingszone TPN);
2. een “oostelijke verbinding” over het ecoduct (Brede verbindingszone GPL V2 & verbinding Grubbenvorst);
3. een “westelijke verbinding” langs de spoorlijn (zone Noordersloot c.q. Noordelijke Sport S1);
4. een verbinding tussen de centrale groenzone en het ecoduct;
5. Netwerkstructuur realiseren als alternatieve migratieroute doordat de te realiseren railterminal een knelpunt zal vormen voor de das;
6. Garanderen van het functioneel leefgebied door afname van 30 ha leefgebied (secundair/primair foerageergebied) binnen TPN.

De te realiseren groene netwerkstructuur dient als alternatieve migratieroute te dienen als de te realiseren railterminal een knelpunt zal vormen voor de das. Mocht de functionaliteit van de dassenroute ten noorden van de Noordersloot in de toekomstige situatie negatief beïnvloed worden en de netwerkstructuur niet functioneel zijn voor de das, zullen voor de das adequate maatregelen getroffen dienen te worden om de functionaliteit voor de das te garanderen. Het lopende monitoringsonderzoek en de overige ecologische onderzoeken zullen hierin aansturing geven om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met vervolgtrekroutes, onder meer met een veilige onderdoorgang/oversteek bij de Sevenumseweg, onderdoorgang A67, Newtonweg en de Provinciale weg naar Krayelheide. De onderdoorgang van de A67 is reeds gerealiseerd. Verder dienen de routes functioneel te zijn door onder andere rekening te houden met de keuze in beplanting voor beschutting, geleiding en voedselaanbod en verlichting.

Een kwalitatief goede dassenmigratie dient te scoren op een viertal aspecten (Verstegen et al. 2014). Dit zijn de factoren voedselaanbod, kwaliteit van de burchtlocatie(s), mate van beschutting en de mate van rust en stilte. De route dient aantrekkelijk te worden gemaakt door voldoende voedselaanbod in deze zone te creëren. Het voedsel van das bestaat voornamelijk uit regenwormen. Ook eten dassen bosvruchten, valfruit, noten, eikels, granen, paddenstoelen, jonge knaagdieren, egels, slakken en insecten. Een groenstrook die kan dienen als foerageergebied, in de vorm van een migratieroute, is hierbij belangrijk. In een ideale situatie bevinden zich stepping stones op de migratieroute. Dit houdt in dat tijdelijke verblijfplekken voor de dassen kunnen worden gecreëerd. Tevens dient de dassenmigratieroute zo breed mogelijk te zijn (minstens 50 meter). Belangrijk bij de inrichting van deze migratieroutes is de aanwezigheid van lijnvormige landschapselementen waarlangs de das zich kan verplaatsen. Ook is beschutting in de vorm van bosschages, overhoeken en sloten van grote meerwaarde. Externe factoren die mogelijk het gebruik van de migratieroute kunnen belemmeren zijn veelal storende geluiden, licht en geuren.

Kader 1. De das als indicatorsoort (Verstegen et al. 2014).

Migratieroutes bieden de das de mogelijkheid om zich van het ene naar het andere gebied te verplaatsen. In de migratieroute vindt de das niet alleen zijn favoriete voedsel, regenwormen, maar ook tal van andere voedselbronnen zoals vruchten, zaden, insecten, kleine zoogdieren en amfibieën. De das is een indicatorsoort. Dit wil zeggen dat de aanwezigheid van dassen in een bepaald gebied een indicatie is voor de kwaliteit van dat gebied. Een gebied waarin de das voorkomt is ook een goede biotoop voor tal van andere diersoorten. Dus niet alleen de das profiteert van een goed ingerichte migratieroute. Naast de genoemde voedselbronnen voor de das maken ook dieren zoals reeën, vlinders en diverse vogelsoorten gebruik van de migratieroute. Verder biedt een migratieroute ook planten de mogelijkheid om zich verder te verspreiden.

Een wijze waarop de migratieroute en de netwerkstructuur aantrekkelijk kan worden gemaakt is door voldoende voedselaanbod te creëren. In de soortenstandaard voor de das (RVO, 2014) staan maatregelen vermeldt die genomen kunnen worden bij verstoring of verlies van essentieel leefgebied van de das, zie kader 2.

Kader 2. Maatregelen ten behoeve van essentieel leefgebied das (soortenstandaard das, RVO, maart 2014).

- Behoud van bosjes, graslanden en dergelijke door de plannen aan te passen.
- Compenseren van verlies van vochtig grasland of bosjes (jaarrond gebruikt foerageergebied) met 120 procent door kwaliteitsverbetering van het leefgebied van de clan, door aanleg van (lijnvormige) beplantingen, (hoogstam)boomgaarden, overhoekjes en dergelijke.
- Compenseren van verlies van akkers, ruigten en dergelijke (niet het hele jaar in gebruik door de das) in oppervlakte met 50 procent in de vorm van (bemeste) graslanden (primair dassenleefgebied).
- Maatregelen nemen die zich richten op het beschermen of bevorderen van de regenwormenstand
 - inzaaien met een gras-klavermengsel en beweiding door koeien
 - beperken van het gebruik van pesticiden, stikstofmeststoffen en grondontsmettingsmiddelen
 - beperken van de grondwaterstandsverlaging
 - opbrengen van ruige stalmest
 - bloten van grasland
 - uitbreiden van het graslandareaal
 - grasland beweiden met koeien in plaats van maaien.
 - minimaal 50 procent van het totaal aan grasland moet niet hoger dan 5 centimeter zijn, zodat de dassen voldoende regenwormen kunnen vangen.

Een wijze waarop de migratieroute en de netwerkstructuur aantrekkelijk kunnen worden gemaakt is door voldoende voedselaanbod te creëren. Door de ontwikkelingen van Trade Port Noord zal een afname van 30 ha functioneel leefgebied (secundair/primair foerageergebied) optreden binnen Trade Port Noord. Voor optimaal foerageergebied dient afwisseling in het landschap gecreëerd te worden, welke de das tevens dient te voorzien van voldoende rust- en schuilmogelijkheden. Dit kan gerealiseerd worden door het realiseren van bijvoorbeeld hoogstamfruitbomen, voerakkertjes, poelen, een sloot met flauwe oevers en voedselrijk grasland met regenwormen en muizen. De vochtige (lager gelegen) bodem zal een rol innemen in de voedselvoorziening van de das doordat er zich hier veel wormen zullen ophouden. Het open karakter van het gebied kan behouden blijven door begrazing, eventueel aangevuld met maaibeheer.

De routebegeleidende beplanting dient uit inheemse en gebiedseigen struweelsoorten te bestaan. De struiken dienen in groepjes van dezelfde soort te worden aangeplant. Voor een juiste dichtheid van

het struweel wordt geadviseerd om groepjes van twee à vier stuks per strekkende meter in driehoeksverband aan te planten. De das vindt hierin namelijk zijn voedsel. Bijkomend voordeel is dat in de schaduwrijke zone, die met structuur en reliëf gecreëerd wordt, prooidieren zich mogelijk kunnen ophouden. Door de migratieroute ter aanvulling in te zaaien met gras dat extensief begraasd wordt, neemt de variatie in voedselaanbod toe. Het gras dient echter wel onder regulier beheer te staan, aangezien ideale omstandigheden voor dassen gras met een lengte van 5 cm betreft. Tijdens droge perioden, waarin de wormen zich minder dicht aan het oppervlak ophouden, kan de groene buffer voorzien in foerageermogelijkheden.

De groene netwerkstructuur dient ontwikkeld te worden door het toegankelijk houden van de wiggen tussen de klavers. Deze zullen de functie van waterretentie krijgen, maar de oevers of drooggevallen bodems blijven beschikbaar als foerageergebied voor de das. Door de ontwikkeling van een netwerkstructuur binnen TPN wordt de verbinding robuuster en wordt de foerageermogelijkheid voor de das vergroot.

5.2 Dassentunnel en afrastering

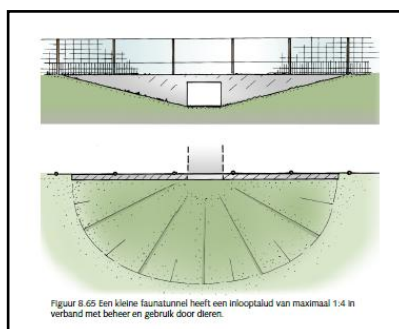
De te realiseren faunatunnel dient bij voorkeur gerealiseerd te worden op een locatie waar lijnvormige elementen aanwezig zijn of aangeplant worden. Langs de lijnvormige landschappelijke elementen kan de das zich verplaatsen richting de tunnels waar hij tevens beschutting kan vinden.

De dassentunnel zal circa 50 meter lang zijn. De dassentunnel dient te bestaan uit droge rechthoekige of ronde buizen met een diameter van minimaal 0,3 meter, maar voorkeur is 0,5 meter. Bij eventueel benodigde grotere lengte dan 50 meter is dit 0,5 meter. Bij een rechthoekig systeem zijn de voordelen dat de rechte wanden een betere geleiding vormen dan ronde buizen en het loopoppervlak is daarnaast relatief groter. De toeleidende rasters en schermen sluiten daarnaast beter aan. Belangrijk is dat op geen enkel moment in de tunnel wateroverlast in de tunnel of bij de ingang kan optreden. De maximale helling van de in-/uitloopbuis bedraagt 10-15 graden (ca. 1:4) in verband met het beheer. Om stagnatie van regenwater in de tunnel te voorkomen dient de tunnel te worden aangelegd onder een klein verhang van minimaal 1,5%, bij voorkeur in de richting van de oorspronkelijke (grond)waterstroming. Een overkapping aan de tunnelingang kan inregenen voorkomen. Mogelijk zijn extra maatregelen bij de ingangen nodig om te voorkomen dat hemelwater alsnog de tunnel instroomt. Denk hierbij aan grindkoffers en dergelijke.

Om in de tunnels grote verschillen tussen binnen- en buitenklimaat te voorkomen zullen tunnels indien uit onderzoek is gebleken dat de nachtelijke verkeersintensiteit laag is, aan de bovenzijde voorzien worden van gaten in het beton of een "U-goot" die wordt afgedekt met een rooster. Open constructies hebben het voordeel dat ze minder gevoelig zijn voor hogere grondwaterstanden of stagnerend water na perioden van overvloedige regenval.

Figuur 5.2.1 Inrichtingsvoorbeeld dassentunnel met schuine uiteinden tegen regenval.

Figuur 5.2.2 Inrichtingsvoorbeeld goede aansluiting hekwerk.

In de rasters langs de weg moeten ontsnappingspoortjes of uitreedplaatsen aanwezig zijn om dassen die toch op de weg geraakt zijn, een mogelijkheid tot ontsnapping te bieden. De afstand tussen deze ontsnappingspoortjes is maximaal 500 meter. De rasters bestaan bij voorkeur uit verzinkt, gepuntlast casanetgaas en komen minimaal 1 meter boven maaiveld uit. Ze zijn minimaal 20 centimeter in de grond ingegraven en onder de grond is nog een minimaal 30 centimeter brede strook horizontaal ingegraven.

Eventuele werkpoorten in de rasters zijn minimaal 1 meter hoog en kunnen niet ondergraven worden, bijvoorbeeld door aanleg van een betonnen drempel of door bestraten. Werkpoorten worden na gebruik gesloten. Op de poort kan een informatiebordje worden geplaatst waarop staat waarom de poort gesloten moet worden.

Figuur 5.2.3 Ontsnappingspoortje.

Figuur 5.2.4 Raster met weergegeven ingegraven horizontale strook.

Figuur 5.2.5 Voorbeeld werkpoort.

Figuur 5.2.6 Tunnel rastering en uitreedplaats voor wild.

5.3 Richtlijnen aansluitpunten binnen Trade Port Noord

Bestaande kleinwildtunnels GPL Centraal en GPL V2

De Green Port Lane loopt van oost naar west binnen de grenzen van het plangebied. Ter hoogte van de GPL dient te worden aangesloten op twee gerealiseerde kleinwildtunnels die zich bevinden ter hoogte van de centrale te realiseren migratiezone voor de noord-zuidverbinding en een passage aan de oostelijke grens van Trade Port Noord.

Ter hoogte van de GPL dient aangesloten te worden op de reeds gerealiseerde kleinwildtunnel. Aan weerszijden van de GPL dient volgens het activiteitenplan een dassengeleidingsgreppel te worden gerealiseerd, samen met begeleidende houtsingels/hagen en een dassenraster. De dassenrasters zijn gerealiseerd. De geleidingsgreppels, de houtsingels/hagen dienen nog wel grotendeels gerealiseerd te worden. De dassen dienen naar de tunnel begeleid te worden. Dit kan gerealiseerd door onder andere de aanleg van hagen/houtsingels en greppels. Ter plaatse van de RRP-leidingen kan

geen groen worden aangeplant of greppels worden gegraven. Hier zal als geleiding en beschutting stobbenwanden aangelegd kunnen worden.

De schetsen gemaakt in het Activiteitenplan, zie figuur 4.3.1, 4.3.2 en 4.3.3, zijn leidend bij de inrichting van het dassengebied bij de GPL centraal. Voor de oostelijke tunnel bij GPL V2 zijn zover bekend geen inrichtingstekeningen gemaakt. Hiervoor geldt dat hier ook beplanting en greppels gerealiseerd dienen te worden ten behoeve van de begeleiding en beschutting.

Aansluiting GBW S1

Voor de aanleg van de Greenport Bikeway en de herprofilering van de Noordersloot is ten behoeve van de das een ontheffing aangevraagd en verleend (FF/75C/2013/0421). Voor de aanleg van de Greenport Bikeway en de herprofilering is de ontheffing aangevraagd voor de soorten drijvende waterweegbree, kamsalamander en de levendbarende hagedis.

De Greenport Bikeway is gelegen ten noorden van het spoor en de Noordersloot aan de Heierhoevenweg. Voor de herprofilering van de Noordersloot en de realisatie van de Greenport Bikeway is rekening gehouden met de dassenroute. Hiervoor is een ontheffing verleend (FF/75C/2013/0421). Het fietspad GBW ter hoogte van Trade Port Noord is reeds gerealiseerd en voorzien van dasvriendelijke verlichting. Herprofilering van de Noordersloot ter hoogte van Trade Port Noord heeft nog niet plaatsgevonden, omdat de Noordersloot op korte termijn verlegd zal worden in het kader van de realisatieplannen van Railterminal.

In figuur 5.3.1 is het inrichtingsplan van de Noordersloot en de GBW weergegeven zoals opgenomen in de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag FF/75C/2013/0421. Deze inrichtingsschetsen zullen ter hoogte van Trade Port Noord veranderen, gezien de toekomstige ontwikkelingen van de Railterminal. In het inrichtingsplan dient uitgegaan te worden van de toekomstige situatie waarbij de worst-case-scenario wordt opgenomen ten aanzien van de benodigde ruimte voor de railterminal.

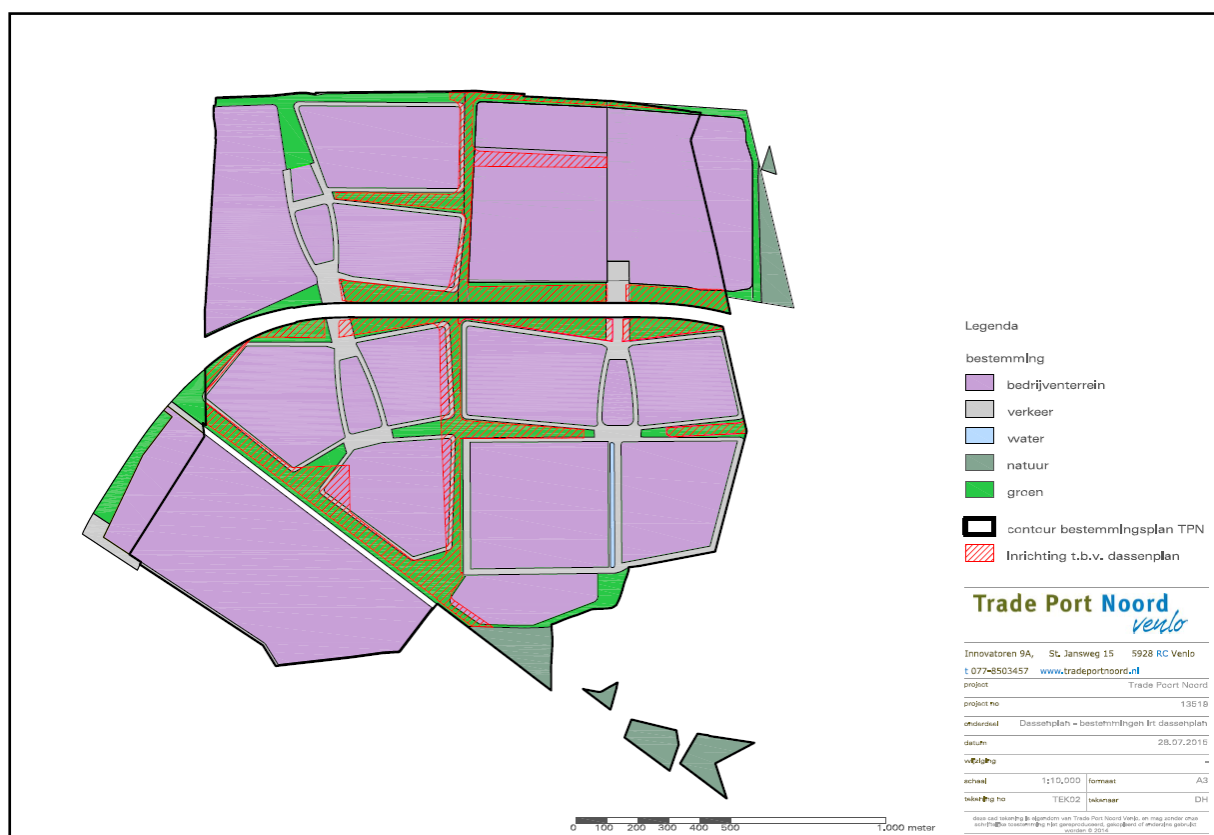

Figuur 5.3.1 Inrichtingsplan Noordersloot en GBW (bron: Activiteitenplan 13-029; Meervelt, d.d. 26-11-2012).

6 INRICHTING

6.1 Inleiding

Op basis van de bovenstaande randvoorwaarden en richtlijnen zijn inrichtingsschetsen gemaakt. In figuur 6.1.1. is weergegeven welke delen ingericht zullen worden voor de das (rode arcering) binnen de grenzen van Trade Port Noord gemeente Venlo. De rode arcering is weergegeven op het huidige vigerende bestemmingsplan (paarse en groene vlakken). De zwarte belijning geeft de plangrens aan van het bestemmingsplan vastgestelde op 31 oktober 2012 ten tijde van de ontheffingsaanvraag (periode 26 september 2012-26 februari 2013). In figuur 6.1.2 en bijlage 5 is een overzichtstekening van de dasseninrichting weergegeven.

Figuur 6.1.1 Zonering dasseninrichting binnen grenzen van Trade Port Noord weergegeven op het vigerend bestemmingsplan.

Figuur 6.1.2 Overzichtstekening inrichting gebied voor de das binnen Trade Port Noord (zie bijlage 5 voor grotere versie).

6.2 Dassenroutes

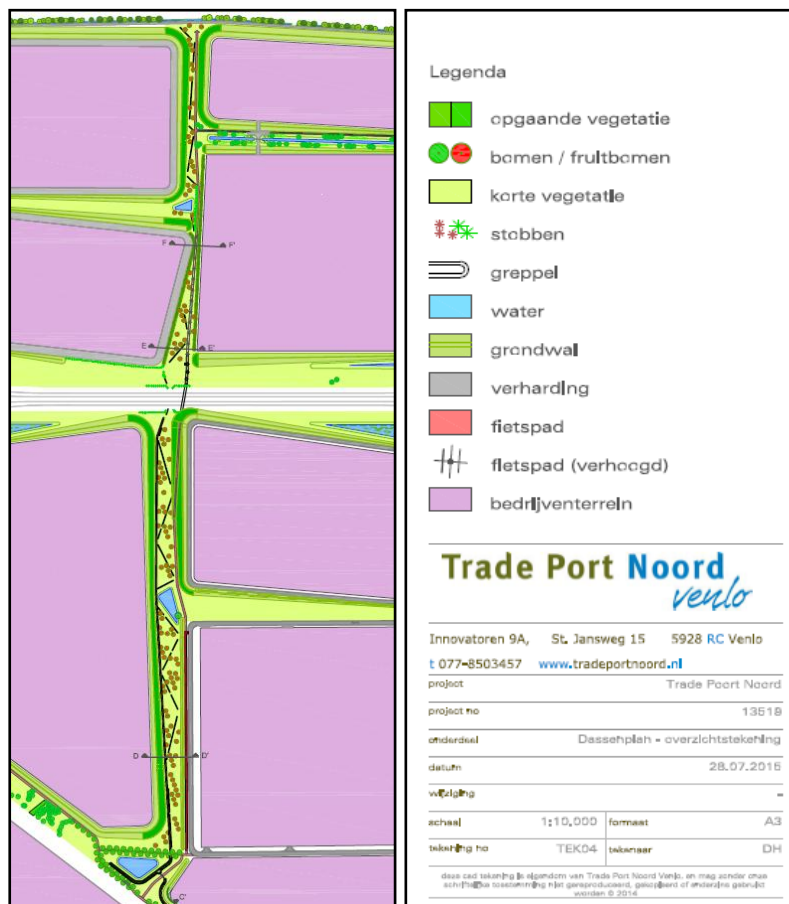
6.2.1 “centrale verbinding” (Centrale verbindingszone TPN)

In figuur 6.2.1 is een uitsnede van de centrale verbindingszone van de overzichtstekening visueel weergegeven. De centrale verbindingszone zal bestaan uit een door schapen extensief begraaide fruitboomweide met diverse besdragende struweelhagen. Zie bijlage 6 voor de aan te planten soorten binnen de “centrale verbinding”. Daarnaast wordt een deel ingezaaid met een klaver/luzerne mengsel. Hierdoor zal jaar rond het stapelvoedsel van regenwormen voor dassen aanwezig zijn. Periodiek kunnen de dassen valfruit en bessen eten, alsmede kleine zoogdieren die beschutting kunnen vinden onder het struweel/hagen en diverse ongewervelden.

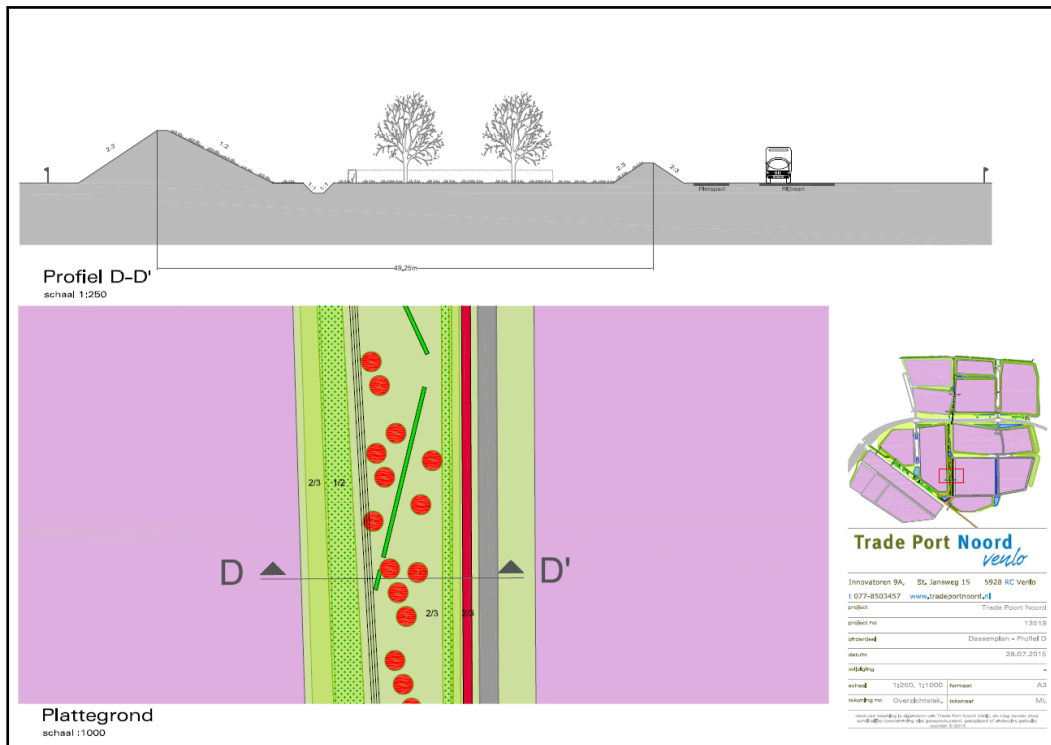
Door de struweelhagen in slalom in de centrale zone aan te planten zal er beschutting aanwezig zijn voor de das. Ter plaatse van de RRP-leiding worden houtstobben neergelegd. Ter hoogte van de kleinwildtunnels zal een geleiding voor de das naar de tunnel worden gerealiseerd. Verder zal er langs de westelijke grondwal een greppel worden aangelegd als extra beschuttingsmogelijkheid en een lager natter gedeelte wat de das extra regenwormen biedt gedurende droger seizoen. De wateropvang binnen de zone is zoveel mogelijk beperkt. De wateropvang die er komt wordt voorzien van natuurvriendelijke oevers.

Door het toepassen van voldoende beschutting, foerageermogelijkheden en het realiseren van diverse inrichtingselementen en aanplantsoorten zal de kans op de functionaliteit voor de das vergroten. De “centrale verbindingszone” is ten opzichte van de tekeningen, die zijn ingediend bij de ontfangs-aanvraag geoptimaliseerd. Dit door het fietspad aan de rand te situeren in plaats van in het midden. Het fietspad wordt indien benodigd voorzien van faunavriendelijke verlichting. De zone is niet

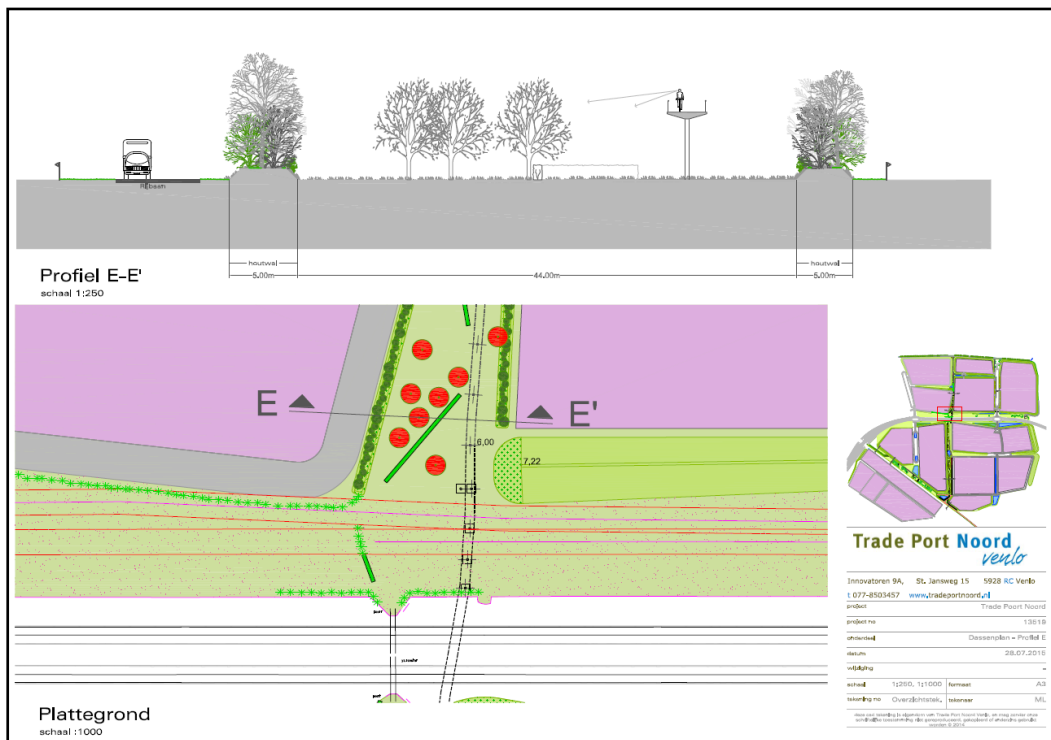
over de gehele lengte minimaal 50 meter. Op de tekeningen die zijn ingediend bij de ontheffingsaanvraag is een de flessenhals van circa 14 meter ten noorden van de Green Port Lane zichtbaar, zie figuur 4.3.2. In figuur 6.2.4 is een dwarsdoorsnede opgenomen die zeker geborgd kan worden in de nabije toekomst. In gunstigere gevallen, zal deze ruimte in de toekomst dus meer bedragen dan 13.95 meter. Hierop is te zien hoe de 14 meter gegarandeerd ingericht zal worden, rekening houdend met de RRP-leiding. Daarnaast zal langs de rondweg van klaver 2a tevens een dassenafrastering komen mits geen grondwal gerealiseerd kan worden. Zie figuur 6.2.2 tot en met 6.2.4 en bijlage 8 voor de ligging en tekeningen van de dwarsdoorsneden van de “centrale verbindingszone”, waarbij is uitgegaan van een worst-case scenario.

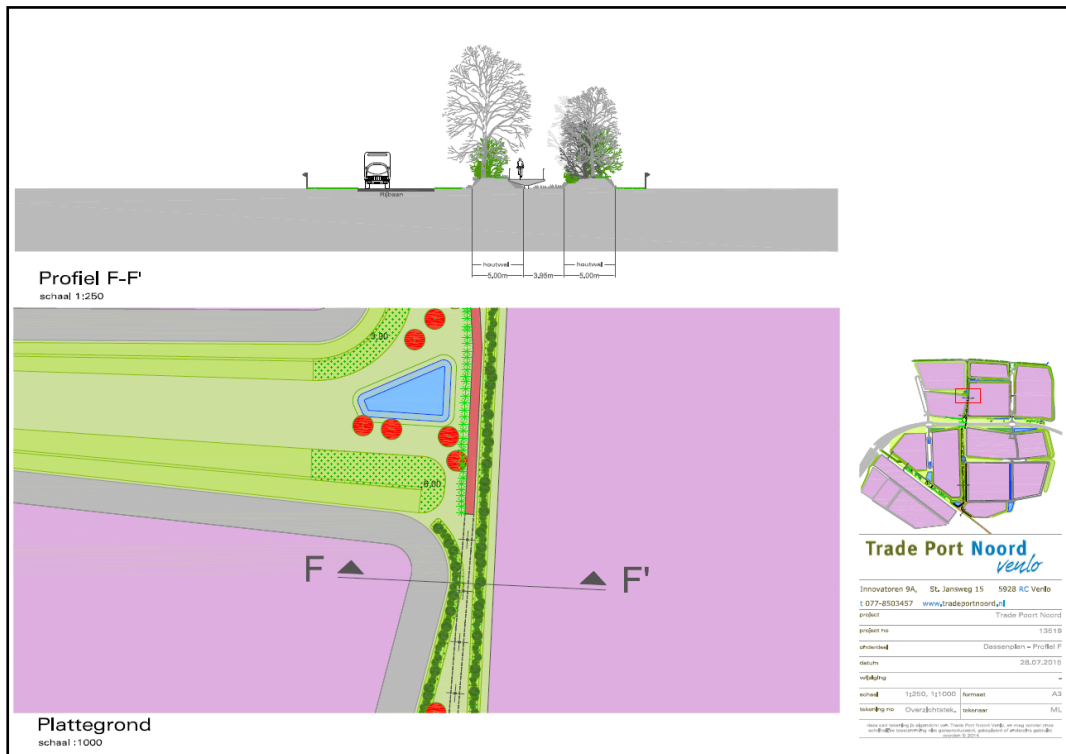
Figuur 6.2.1 Uitsnede overzichtstekening inrichting "centrale verbindingszone".

Figuur 6.2.2 Inrichting "centrale verbingszone" worst-case D.

Figuur 6.2.3 Inrichting "centrale verbingszone" worst-case E.

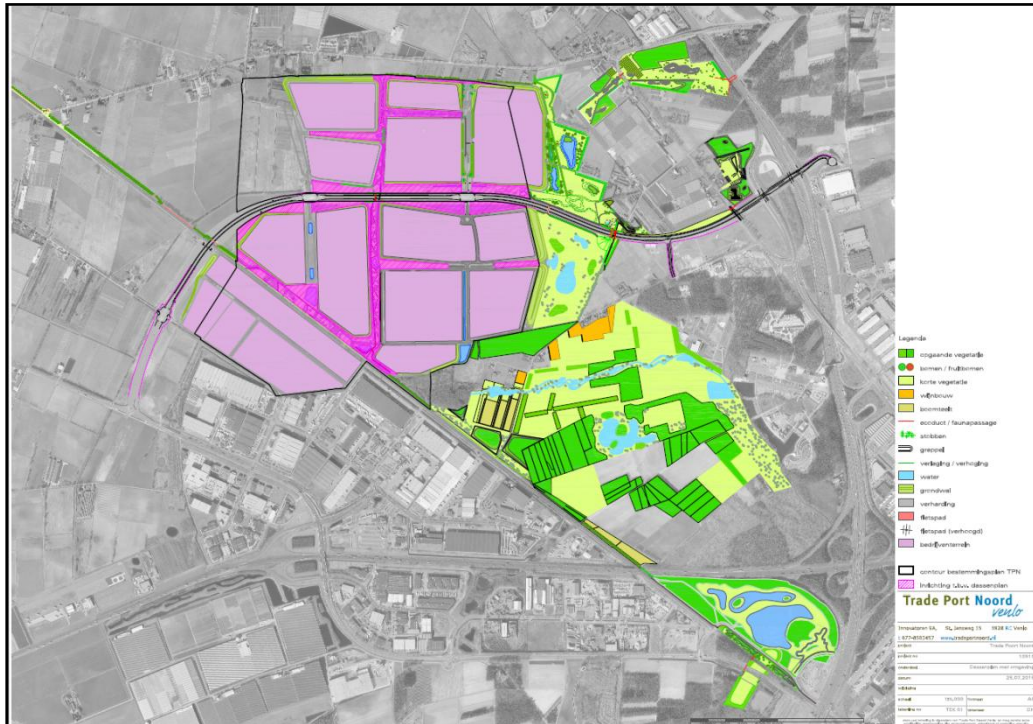

Figuur 6.2.4 Inrichting "centrale verbingszone" worst-case F.

6.2.2 "oostelijke verbinding" (Brede verbingszone GPL V2 & verbinding Grubbenvorst)

De oostelijke verbingszone is reeds grotendeels gerealiseerd. In figuur 6.2.5 en bijlage 7 is de dasseninrichting weergegeven op een luchtfoto met daarbij de deels ingerichte en nog in te richten oostelijke verbinding buiten de grenzen van Trade Port Noord. Het zuidelijk deel van de "oostelijke verbingszone" zal het belangrijkste zijn in het foergaagebied van de dassen die verblijven ter plaatse van de Witte Berg, zie figuur 3.3.1. Ten noorden van de Green Port Lane, het zuidwestelijk deel van klaver 1, wordt extra ingericht als natuur, zie figuur 6.2.6. Dit ten behoeve van de de oostelijke uitbreiding van klaver 1 en het verdwijnen van de groene wig ter plaatse van klaver 1A/1B. Hierdoor zullen de delen ten noorden en oosten van de kleinwildtunnel met betrekking tot de inrichting als schraal heidelandschap opgewaardeert worden als functioneel leefgebied voor de das. Momenteel is het een vrij kale schrale zandgrond. In de toekomstige situatie zullen meer bomen/struweel aanwezig zijn voor beschutting, geleiding en foerageermogelijkheid en zal een groot heideven gegraven worden dat voor de opvang van regenwater zal dienen. In droge perioden zal het ven droogvallen. Via een greppel wordt deze greppel, via de noordzijde van Klaver 1, verbonden met de Gekkengraaf. Zie bijlage 10 voor de gedetailleerde inrichtingsschets van klaver 1. Ten behoeve van de optimalisering dient (lokaal) teelaarde te worden gedeponeerd om de abiotische standplaatsfactoren geschikt te krijgen voor de aan te planten bomen en struweel.

Dit oostelijk deel zal tevens geheel ingericht zijn voor oktober 2017 en is planologisch vastgelegd als bestemming natuur. Onbekend is echter wanneer het ecoduct over de A73 gerealiseerd zal worden. Dit deel valt echter buiten de invloed van TPN, DCGV en de Gemeente Venlo.

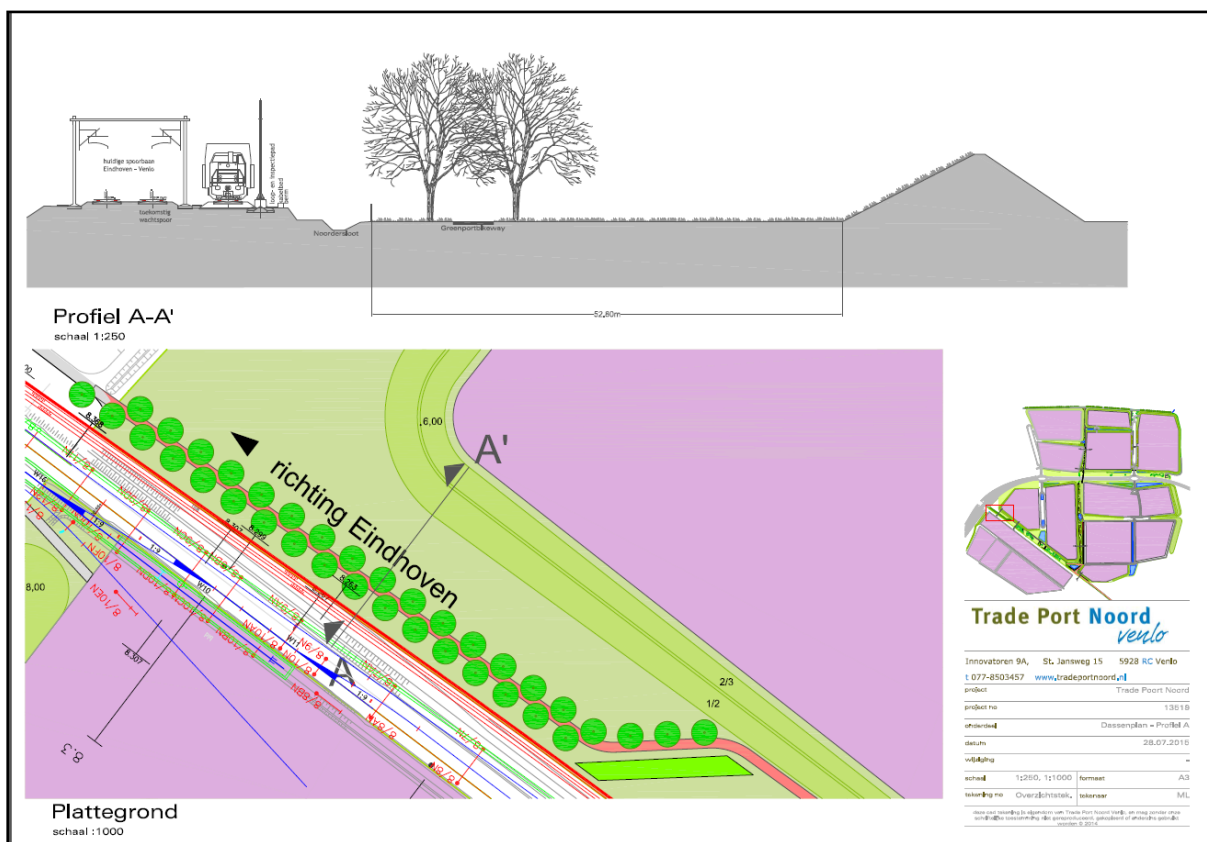
Figuur 6.2.5 Inrichting "oostelijke verbingszone".

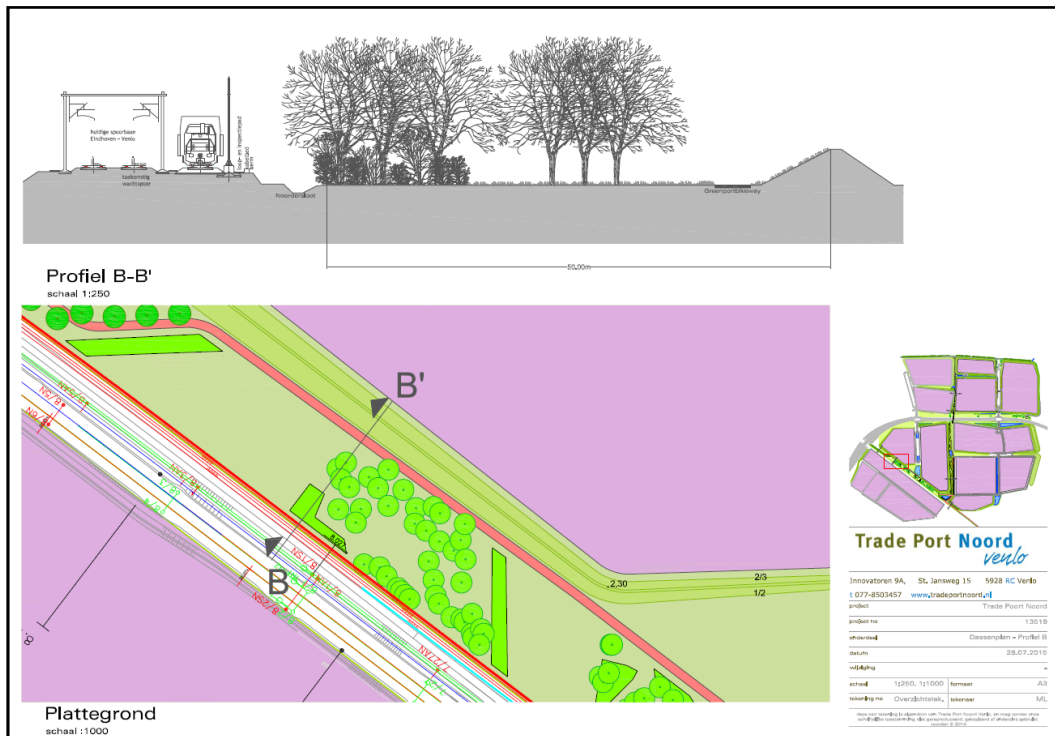
Figuur 6.2.6 Inrichting "oostelijke verbingszone" (zie bijlage 10 voor grotere versie).

6.2.3 “westelijke verbinding” (zone Noordersloot c.q. Noordelijke Sport S1)

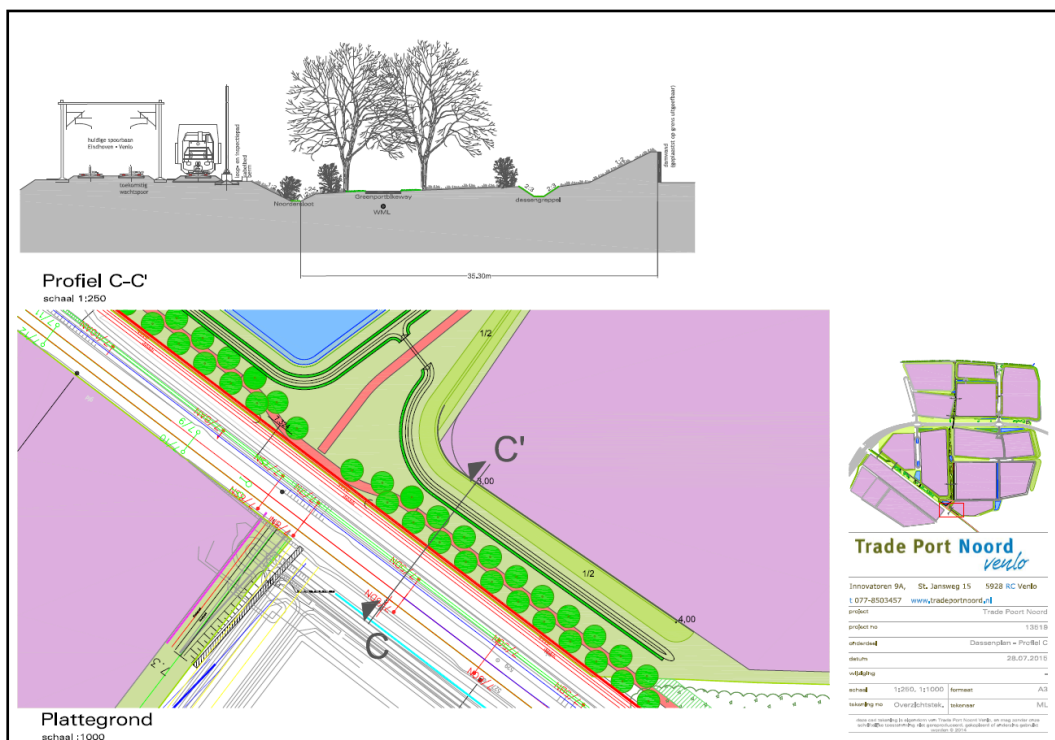
Ten aanzien van de westelijke verbinding is in de tekeningen rekening gehouden met de ontwikkelingen van de railterminal. De inrichting die gerealiseerd zal worden is weergegeven in figuur 6.2.7 tot en met 6.2.9. Bij de tekeningen is uitgegaan van een worstcase-scenario waarbij vanaf het anti-spoorlopers-hekwerk van Prorail rekening is gehouden met een dassenverbinding van 50 meter breedte, met uitzondering van de doorsnede ter hoogte van de flessenhals (doorsnede C, figuur 6.2.9). Indien de overleggen met Prorail gunstig verlopen zou het in een positief scenario kunnen gebeuren dat er ca. 6 m. breedte bij de zone gevoegd kan worden. Hierdoor ontstaat een verbinding van ca. 56 m bij de doorsneden A en B. Het huidige aanwezige groen ten noorden van de spoorlijn zal zoveel mogelijk behouden blijven, dit om de dassenroute zo snel mogelijk functioneel te hebben voor de das. In figuur 6.2.9 is tevens de toekomstige fietstunnel onder het spoor weergegeven ter hoogte van de Heierhoeveweg. De tekeningen met dwarsdoorsneden zijn daarnaast opgenomen als bijlage 8.

Figuur 6.2.7 Inrichting “westelijke verbingszone” worst-case A; zie bijlage 8 voor ligging in groter context.

Figuur 6.2.8 Inrichting "westelijke verbidingszone" worst-case B.

Figuur 6.2.9 Inrichting "westelijke verbidingszone" en fietstunnel Heierhoeveweg worst-case C.

6.2.4 Verbinding tussen de centrale groenzone en het ecoduct & netwerkstructuur

De verbinding tussen de “centrale verbindingszone” en de “oostelijke verbindingszone”, die leidt naar het ecoduct, zal bestaan uit diverse profielen. De verbindingroute zal gesitueerd zijn direct langs de grondwal. Afhankelijk van de beschikbare afstand zal een keuze worden gemaakt tussen de principe-profielen, zie bijlage 9. Dit geldt tevens voor de inrichting van het netwerkstructuur binnen Trade Port Noord. Bij alle versie is rekening gehouden met voldoende beschutting en foerageermogelijkheden voor de das. Door diverse versies van principe-profielen toe te passen binnen Trade Port Noord, zal er een diversiteit en afwisseling aanwezig zijn voor de das. Hierdoor zal de kans op functionaliteit groter zijn dan een homogene keuze die gericht is op slecht enkel één type element of inrichting.

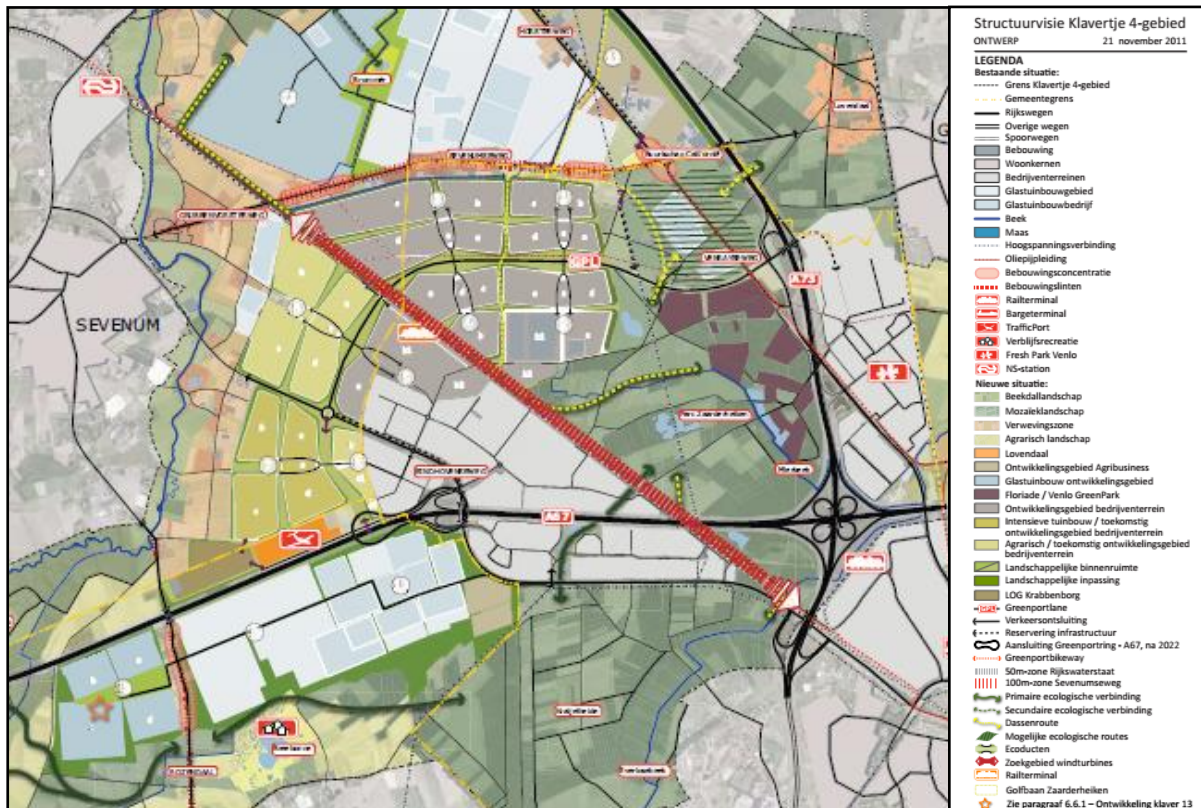
6.3 Functioneel leefgebied binnen Trade Port Noord

Door de centrale, oostelijke en westelijke verbindingszones en het netwerkstructuur dasvriendelijk in te richten met voldoende beschutting en jaarrond foerageermogelijkheid zal voldaan worden aan de 30 ha functioneel leefgebied voor de das binnen de grenzen van Trade Port Noord. De rode arcering in figuur 6.1.1 bedraagt in totaal 34,40 ha. Binnen de contouren van de rode arcering resteert na aftrek van de oppervlaktewateren 32,17 ha.

Een wijze waarop de dassenroutes en de netwerkstructuur aantrekkelijk worden gemaakt is door voldoende voedselaanbod en beschutting te creëren. Door de ontwikkelingen van Trade Port Noord zal een afname van 30 ha functioneel leefgebied (secundair/primair foerageergebied) optreden binnen Trade Port Noord. Dit wordt gerealiseerd door onder andere hoogstamfruitbomen, voedselrijk grasland met regenwormen, houtwallen, struweelhagen, voerakkertjes, poelen, een greppel met flauwe oevers en klaver/luzerne weides. De vochtige (lager gelegen) bodem zal een rol innemen in de voedselvoorziening van de das doordat er zich hier veel wormen zullen ophouden. Het open karakter van het gebied zal behouden blijven door extensieve schapenbegrazing en maaibeheer en voorzien in het stapelvoedsel van dassen, namelijk regenwormen. Door de aanplant van struweelhagen en houtwallen zal in de schaduwrijke zone, andere prooidieren zich op kunnen houden.

6.4 Vervolgtrekroutes grenzend aan Trade Port Noord

Omdat de das zich niet bindt aan grenzen van eigendom/verantwoordelijken etc. dient tevens rekening te worden gehouden met de vervolgtrekroutes. In de structuurvisie, zie figuur 6.4.1 zijn de te realiseren dassenroutes binnen Klavertje 4-gebied zichtbaar. Om aan de gestelde voorwaarden van de ontheffing FF/75C/2012/0269(A) te voldoen, die betrekking heeft op het gebied Trade Port Noord, is onderhavig inrichtingplan gericht op Trade Port Noord en de vervolgtrekroutes die aan Trade Port Noord grenzen. De vervolgtrekroutes als de onderdoorgang A67, de Newtonweg en de Provinciale weg naar Krayelheide zijn maken daarom geen deel uit van onderhavige rapportage. Deze zijn wel vastgelegd in de structuurvisie van Klavertje 4-gebied.

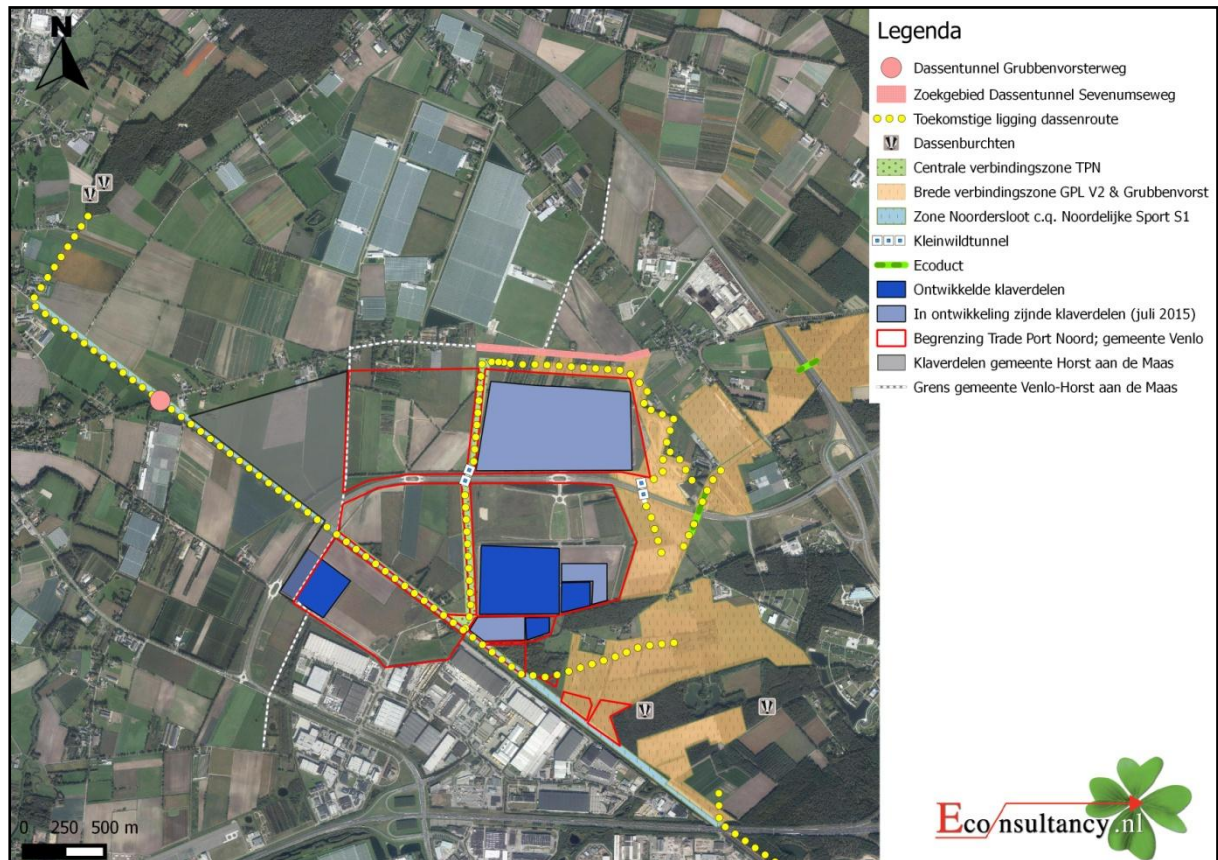

Figuur 6.4.1 Uitsnede van de structuurvisiekaart Klavertje 4-gebied met de toekomstige dassenroutes (gele stippellijnen) (bron: gemeente Venlo).

De “westelijke verbinding” (zone Noordersloot c.q. Noordelijke Sport S1) loopt in noordwestelijke en zuidoostelijke richting door. Deze verbindt de dassenburchten van de Witte Berg met de dassenburchten van de Reulsberg. De verbindingsroute wordt gerealiseerd zoals op de tekeningen die zijn ingediend bij de ontheffing FF/75C/2013/0421 en de bijsturing daarvan in verband met de toekomstige ontwikkelingen van de railterminal, zie paragraaf 6.2.3. Onder de Grubbenvorsteweg zal een dassentunnel conformde gestelde richtlijnen in paragraaf 5.2 van onderhavige rapportage worden gerealiseerd.

Vanuit de noordelijke verbinding, gelegen tussen de “centrale verbindingszone” en de “oostelijke verbindingszone”, zal de das de Sevenumseweg over dienen te steken in noordelijke richting. De exacte ligging van de tunnel onder de Sevenumseweg is ten tijde van schrijven nog onbekend. In overeenstemming met de belanghebbende partijen zal een locatie gekozen worden die het beste bij de das zal passen, rekening houdend met de toekomstige plannen ten noorden van de Sevenumseweg. De inrichting zal minimaal voldoen aan de gestelde richtlijnen van paragraaf 5.2 van onderhavige rapportage.

In figuur 6.4.2 is de locatie voor de dassentunnel aan de Grubbenvorsteweg en het zoekgebied voor de tunnel aan de Sevenumseweg weergegeven. Deze tunnels dienen te zorgen voor een veilige vervolgroute.

Figuur 6.4.2 Zoekgebied dassentunnel Sevenumseweg en ligging te realiseren tunnel Grubbenvorsterweg.

7 BORGING INRICHTING, EIGENDOM, BEHEER EN ONDERHOUD

Het ruimtelijk beslag dat nodig is ten behoeve van de inrichting van de das binnen Trade Port Noord zal door volgens de gemeente Venlo (planologisch worden vastgelegd. Hiervoor zullen de vigerende bestemmingsplannen gewijzigd worden, waarbij de verbindingroutes van de das (centrale, westelijke en oostelijke), alsmede de groene netwerkstructuur planologisch worden vastgelegd middels de bestemming natuur conform de gestelde voorwaarden in de ontheffing. Om de bestemming duurzaam te borgen is uitgegaan van de worstcase-scenario met betrekking tot de realisatie van de railterminal. De exacte ligging van de tunnel ter hoogte van de Sevenumseweg is ten tijde van schrijven nog onbekend. Indien de ligging bekend is, zal worden voldaan aan de richtlijnen die vernoemd zijn in 5.2 pagina 23. Onderhavig inrichtingsplan is tot stand gekomen in overleg met Trade Port Noord, DCGV, gemeente Venlo en Provincie Limburg. De Provincie Limburg is ambtelijk akkoord met onderhavig plan voor de inrichting van de das binnen de grenzen van Trade Port Noord, zie bijlage 11 voor de notitie van de Provincie Limburg.

De start van de inrichting zal na goedkeuring van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland direct starten op de delen waar het mogelijk is en gerealiseerd zijn voor verloop van de ontheffing FF/75C/2012/0269(A) op 31 oktober 2017. Zie blauwe arcering figuur 7.1.1. Dit zodat het groen zich kan ontwikkelen en functioneel zal zijn voordat de ontwikkelingen (realiseren bedrijventerrein/railterminal) zullen starten. Voor de overige in te richten delen, rode arcering figuur 7.1.1, is niet te garanderen dat deze ingericht zijn voor 31 oktober 2017. Deze zullen ingericht worden, maar vinden mogelijk in een later stadium, dit is afhankelijk van diverse factoren als de wijziging van het bestemmingsplan.

Figuur 7.1.1 Fasering inrichting gebied ten behoeve van de das binnen Trade Port Noord (zie bijlage 12 voor grotere versie).

Alle delen zullen op gedetailleerder niveau worden uitgewerkt conform de randvoorwaarden, richtlijnen en de opgestelde maatregelen in hoofdstuk 4 tot en met 6 van onderhavige rapportage. Voorbeeld van een gedetailleerde uitwerking (klaver 1) is opgenomen in bijlage 10. Een gedetailleerde uitwerking is benodigd om de richtlijnen en randvoorwaarden goed vast te kunnen leggen zodat de functionaliteit gegarandeerd kan worden en misverstanden tijdens de realisatiefase te voorkomen. De gedetailleerde uitwerkingen zullen in samenspraak met een ter zake kundige op het gebied van dasen uitgewerkt dienen te worden.

De gronden zijn in de huidige situatie grotendeels in het bezit/eigendom van Trade Port Noord en DCGV. Voor het beheer en onderhoud van de gebieden die zijn en worden ingericht ten behoeve van de das binnen Trade Port Noord en DCGV zullen Trade Port Noord en DCGV verantwoordelijk zijn voor het beheer en onderhoud. Zie tevens figuur 1.1.1 pagina 2. Beide partijen zullen de zorg dienen te dragen dat de gebiedsinrichting duurzaam zal functioneren voor de das.

Het onderhavig inrichtingsplan zal op een nog gedetailleerder niveau worden uitgewerkt. Dit zodat bij de uitvoering van de inrichting duidelijk is waar wat precies gerealiseerd dient te worden en wanneer en wie verantwoordelijk is. De landschappelijke inrichtingselementen, de aantallen en meetbare waarden zullen gedetailleerd worden uitgewerkt, alsmede de planning van de inrichtingsmaatregelen die getroffen dienen te worden, rekening houdend met de vigerende beleidsregelen en wetten waaronder de Flora- en faunawet en het seizoen waarin aanplant kan plaatsvinden. Daarnaast zal een beheer- en onderhoudsplan worden opgesteld die telkens 6 jaar geldig is, zodat iedere 6 jaar bijsturing gegeven kan worden indien nodig.

Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Dienst Regelingen, augustus 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dirkmaat JJ, 1988. De das in Nederland. Uitgeverij Stubeg bv, Hoogezand
- Do Linh San, E., N. Ferrari & J.M.Weber, 2007. Socio-spatial organization of Eurasian badgers (*Meles meles*) in a low-density population of central Europe – Canadian Journal of Zoology, 85: 973-984
- Elmeros M. et al, 2005. Home range of the badger (*Meles meles*) in a heterogeneous landscape in Denmark. *Lutra*
- Heusden, W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil, 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Huizinga, C.E., R.W. Akkermans, J.C. Buys, J. van der Coelen, H. Morelissen & L.S.G.M. Verheggen 2010. Zoogdieren van Limburg. Verspreiding en ecologie in de periode 1980-2007. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht.
- Kruuk, H., T. Parish, 1987. Changes in the size of groups and ranges of the European badger (*Meles meles* L.) in an area in Scotland. *Journal of Animal Ecology* 56: 351-364.
- Nolet B.A., C.A.Killingley, 1987. The effects of a change in food availability on group and territory size of a clan of *badgers*, *Meles meles* (L. 1758). *Lutra*.
- Parmentier, F., A. van Paassen. Steenuil onder de pannen maatregelencatalogus. Landschapsbeheer Nederland
- Roper, Timothy J., 2010. Badger
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard das *Meles meles*.
- Verstegen, V., W. Thijssen & S. van Duinhoven, 2014. De das als indicatorsoort.

INTERNET

- www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaards)
- www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Verklarende woordenlijst

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden

mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een diersoort dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Bijlage 1 Ontheffing Flora- en faunawet

13/9182
27 JUN 2013
Gemeente Venlo
1736212

Dienst Regelingen
Ministerie van Economische Zaken

Clemie ✓

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Gemeente Venlo
A.H.M. Vervoort
Postbus 3434
5902 RK VENLO

Dienst Regelingen

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
www.drloket.nl

T 0800 - 22 333 22
F 070 - 378 61 39
ffwet@minlnv.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269.toek.zh

Bijlagen

6

Datum 26 juni 2013
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Vervoort,

Naar aanleiding van uw verzoek van 26 september 2012 en de aanvullingen hierop van 24 december 2012, 1 februari 2013, 13 februari 2013 en 26 februari 2013, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2012/0269, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van de groeiplaats verwijderen van de drijvende waterweegbree, en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de das en de kamsalamander.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Ontheffing FF-wet locatie TPN" gelegen in de gemeente Venlo. Het project betreft het realiseren van een deel van bedrijventerrein Trade Port Noord (TPN) en een ecologische verbindingzone langs het traject van de Noordersloot ter hoogte van TPN. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de drijvende waterweegbree (*Luronium natans*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de das (*Meles meles*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de kamsalamander (*Triturus cristatus*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De drijvende waterweegbree is een beschermde inheemse plantensoort als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Flora- en faunawet. De das is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten¹. De kamsalamander is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet. De drijvende waterweegbree en de kamsalamander zijn tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 8 van de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde inheemse plantensoorten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Op grond van de artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde inheemse diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen; nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Afwijzing artikel 9 van de Flora- en faunawet

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 9 van de Flora- en faunawet, voor wat betreft het doden en/of verwonden van de kamsalamander. Ontheffing voor het doden en verwonden is in casu niet nodig. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om doden en verwonden te voorkomen. Deze zijn in de ontheffing opgenomen onder 'Zorgplicht'. Incidentele slachtoffers vallen niet onder de reikwijdte van artikel 9 van de Flora- en faunawet. Bovendien wordt gelet op de zorgplicht, genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet geen ontheffing verleend voor het doden en/of verwonden van de kamsalamander.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

¹ Besluit vrijstelling beschermde diersoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2011, 147.

Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

Instandhouding van de soorten

Drijvende waterweegbree

De drijvende waterweegbree is binnen het plangebied alleen aangetroffen in de Noordersloot. Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden worden groeiplaatsen van drijvende waterweegbree vernield en beschadigd. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 25 van het rapport "Activiteitenplan ruimtelijke ontwikkelingen Klavertje 4" deel 2. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

De drijvende waterweegbree komt niet algemeen voor in Nederland. Buiten de locatie blijven de groeiplaatsen echter ongemoeid. Het schadelijke effect is tijdelijk van aard. Na de herprofilering van de sloot ontstaat er een betere situatie met meer mogelijkheden voor de soort dan in de uitgangssituatie. Er blijven voldoende planten en delen van planten achter in de Noordersloot om hervestiging in het hele tracé van de sloot te garanderen. Het effect van het project op de drijvende waterweegbree is daarmee gering. De gunstige staat van instandhouding van de drijvende waterweegbree komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Das

De das is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen burchten aangetroffen. Er zijn 2 dassenburchten aangetroffen buiten het plangebied op ongeveer 700 meter afstand bij Zaarderheiken (Witte Berg), op ongeveer 1,2 km afstand aan de zuid-oostzijde en bij Reulsberg aan de noord-westzijde (zie Kaart N, p.10 Activiteitenplan). Uit prenten, graafputjes en andere sporen is op te maken dat de belangrijkste verbindingen voor de das zich bevinden tussen Zaarderheiken en Reulsberg en vanuit Zaarderheiken naar het noorden in de richting Houthuizerheide/Grubbenvorst. De das maakt vooral gebruik van migratieroutes binnen het plangebied langs watergangen, zoals de Noordersloot, de Gekkengraaf en de bovenloop van de Mierbeek. Het tussenliggende landbouwgebied wordt gebruikt als uitloopgebied en foerageergebied. Het plangebied is naar verwachting belangrijk voor de das, omdat er door alle ontwikkelingen in het gebied netto minder geschikt leefgebied in de bredere omgeving beschikbaar is. Het plangebied vervult naast foerageergebied de functie van migratiegebied tussen de burchten aan de oost- en westzijde én noord- en zuidzijde van het plangebied.

Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voor handen zijn. Door de werkzaamheden verdwijnt 30 ha leefgebied van de das. Hoewel de burchten zelf niet worden aangetast leidt het verdwijnen van het leefgebied en dispersie- en migratiemogelijkheden op den duur tot het minder goed en mogelijk niet meer functioneren van de bekende burchten. Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen worden hierdoor beschadigd, verstoord en vernield. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 14 tot en met 17 van het rapport "Activiteitenplan ruimtelijke ontwikkelingen Klavertje 4" deel 1. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

Tijdens de uitvoering van werkzaamheden zijn de directe negatieve effecten op dassenburchten in de omgeving gering, omdat de dassenburchten op geruime afstand van het plangebied liggen en de werkzaamheden in fases zullen worden uitgevoerd. Directe verstoring van dassenburchten wordt niet verwacht. Door de gefaseerde aanpak heeft de das de tijd om aan de veranderende omgeving te wennen.

Waar meerdere ontheffingsaanvragen voor aangrenzende plangebieden worden ingediend, ligt het bij de beoordeling van de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten, voor de hand een relatie tussen deze aanvragen te leggen, in verband met eventuele cumulatie van effecten. In het kader van project "Greenportlane" (gemeente Venlo) is reeds voor de das op 7 december 2009 een ontheffing verleend met kenmerk FF/75C/2009/0242. Dit is gelegen in hetzelfde plangebied. De uitvoering van beide projecten heeft echter geen negatieve gevolgen voor de das. De soort maakt naar verwachting geen gebruik van het gebied als vaste rust- of verblijfplaats.

In het verleden zijn meerdere ontwikkelingen gepland en deels uitgevoerd waarvoor de volgende ontheffingen Flora- en faunawet zijn afgegeven:

FF/75C/2004/0112 Aanleg Rijksweg 74

FF/75C/2005/0443 Bomenkap ZON Fresh Park

FF/75C/2006/0235 Ontwikkeling glastuinbouw Californië

FF/75C/2006/0454 Uitbreiding Tradeport Noord (en Businesspark Venlo, Floriadeterrein en golfpark Zaarderheiken)

FF/75C/2008/0613 en FF/75C/2010/0317 projectvestiging glastuinbouw Siberië

Samen met andere projecten in de omgeving van Venlo zal een groot deel van huidig landbouwgebied op de schop gaan. Hierbij gaat veel geschikt dassenleefgebied en (primaire en secundaire) foerageergebied verloren en de mogelijkheden voor uitwisseling tussen dassenpopulaties worden beperkt. In de structuurvisie 2012 wordt gesteld dat voor de ruimtelijk economische structuurversterking tot 2022 de transformatie van 1800 ha landbouwgrond tot 1.150 ha werklandschap (bedrijventerrein en glastuinbouw), 40 ha infrastructuur en 630 ha natuur en landschap nodig is.

Door de fasegewijze aanpak kunnen de dassen zich aanpassen, maar door het verdwijnen van 300 ha (secundair) voedselgebied dat tevens geschikt leefgebied en potentieel primair foerageergebied vormt en door de steeds wijzigende mogelijkheden door het gebied te migreren, wordt de functionaliteit van de burchten aangetast.

Doordat om het project heen meerdere andere projecten zijn gepland, of al zijn uitgevoerd, blijft er in het primaire leefgebied van de das steeds minder leefgebied beschikbaar. De das zal hinder ondervinden van het feit dat er steeds minder geschikt leefgebied en foerageergebied zal zijn waardoor de waarde van het plangebied voor de das toeneemt en deels als primair foerageergebied kan gaan fungeren.

Naar aanleiding van de aanleg van de Greenportlane is een aantal faunapassages gepland en een drietal routes waarlangs de das in aansluiting op de huidige bekende routes zal kunnen blijven migreren door het plangebied. Bij de planning van TPN bleek dat er een aantal knelpunten zijn op deze routes. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat er langs het spoor een terminal gerealiseerd wordt, waar dag en nacht activiteit zal zijn en licht zal branden, waardoor de migratiezone langs het spoor en de Noordersloot mogelijk niet kan functioneren voor de das. Om de mogelijkheden voor de das te vergroten is daarom een netwerkstructuur ontwikkeld, waardoor de das, bij een knelpunt op één plek hopelijk voldoende mogelijkheden vindt op een andere plek om te migreren.

De geplande netwerkstructuur zal zich in de tijd ontwikkelen tot een migratiezone met foerageermogelijkheden voor de das. Dit jaar wordt begonnen met de herprofilering van de Noordersloot en de aangrenzende natuurstrook met langzaamverkeersroute ("bikelane"; een fiets- en wandelpad met verlichting) voor de das. De aanleg van de bedrijven zal gefaseerd in onregelmatige hoeveelheden plaatsvinden op basis van de vraag.

Omdat het na inrichting 3 tot 4 jaar duurt tot de groenstructuren functioneel zijn voor de das om als migratieroute met foerageermogelijkheden te dienen en omdat er slechts beperkt gestuurd kan worden in de snelheid waarmee bedrijfslocaties zich vestigen, is het nodig extra maatregelen te nemen. Na ingrepen in het gebied dienen op de juiste plaatsen voldoende inrichtings- en onderhoudsmaatregelen te worden genomen voor de das om de functionaliteit zo snel mogelijk, zo veel mogelijk te herstellen. De functionaliteit van de burchten kan door aantasting van het foerageergebied ook worden beschadigd, vernield en verstoord.

Alleen monitoring kan uitwijzen of de das de migratiemogelijkheden zal vinden en of er niet te veel knelpunten ontstaan. Ook is het de vraag of de ontwikkeling van de groene zones in de tijd zo verloopt dat er steeds, blijvend voldoende foerageergebied beschikbaar blijft en of uitwisseling mogelijk blijft.

De das komt verspreid voor in de omgeving van het plangebied en komt algemeen voor in het zuiden en oosten van Nederland. Het effect van het project op de das is gering. In het plangebied zelf zijn geen burchten bekend die nadelige gevolgen kunnen ondervinden van het project.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

De gunstige staat van instandhouding van de das komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Kamsalamander

De kamsalamander is in het plangebied aangetroffen. Binnen het plangebied vormen delen van de Noordersloot geschikt voortplantingswater. Delen van het aangrenzend plangebied vormen sinds enkele jaren geschikt landhabitat. In de omgeving van het plangebied komt een netwerkpopulatie kamsalamander voor die door alle eerder genoemde projecten sterk onder druk staat en waarbij de meeste wateren niet (meer) geschikt zijn voor voortplanting. De Noordersloot vormt naar verwachting een verbinding in de netwerkpopulatie van de kamsalamander in en buiten het plangebied. Door het verwijderen van winter- en zomer landhabitat en door het vergraven met als doel het aanleggen van een natuurlijke oever worden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de kamsalamander verstoord, beschadigd en vernield.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op pagina 9 en 10 van de aanvullingen van het rapport "Activiteitenplan ruimtelijke ontwikkelingen Klavertje 4" deelgebied Noordersloot. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Vooraf zorgt u voor onvoldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de kamsalamander. Op korte termijn verdwijnt het gehele geschikte leefgebied voor de kamsalamander binnen het plangebied over een lengte van naar schatting 1,2 km. Het effect van het project op de kamsalamander is naar verwachting gering. Het schadelijke effect is tijdelijk van aard. Na aanleg van de natuurvriendelijke oever komt er op termijn beter leefgebied voor de kamsalamander dan in de uitgangssituatie. De al langer bekende voortplantingswateren en vindplaatsen van de kamsalamander ten oosten en westen van het plangebied ondervinden geen negatieve effecten door de werkzaamheden op het traject ter hoogte van TPN. De gunstige staat van instandhouding van de kamsalamander komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: "de bescherming van flora en fauna"; "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten" en "de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling".

Voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Habitatrichtlijn.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

Het door u aangevraagde belang "de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling" is niet genoemd in de Habitatrichtlijn. De aanvraag is daarom voor de drijvende waterweegbree en de kamslamander uitsluitend beoordeeld op grond van de belangen "de bescherming van flora en fauna" en "dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten".

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

Het belang genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder j, van het Vrijstellingsbesluit kan alleen ten aanzien van de das aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen.

Het project is te verdelen in 2 deelprojecten. In Trade Poort Noord (TPN) (deel 1) wordt in een groot plangebied bedrijventerrein ontwikkeld. In dit deel komt alleen de das voor. Het belang "de bescherming van flora en fauna" is hier niet aan de orde. Het project heeft niet tot doel de flora en fauna te stimuleren.

De gemeente Venlo is voornemens het plangebied te ontwikkelen tot een grootschalig duurzaam bedrijventerrein geïnspireerd door de principes van Cradle to Cradle (C2C). Dat wil zeggen dat producten en productieprocessen/-middelen zo worden ontworpen dat technische en ecologische kringlopen (water, energie, afval etc.) zoveel mogelijk worden gesloten en van elkaar worden gescheiden, bijvoorbeeld door afval af te breken of te hergebruiken als grondstof. Trade Port Noord zal als duurzaam bedrijventerrein, als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Klavertje 4/Greenport Venlo, gaan voorzien in de ruimte voor met name logistieke bedrijvigheid, productiegerelateerde bedrijven in de sector Fresh, Food & Flowers en de maakindustrie. De noodzaak tot het ontwikkelen van Trade Port Noord komt voort uit de vraag naar grootschalige bedrijfsruimte. Dit is te herleiden uit resultaten van marktverkenningen die in opdracht van Development Company Greenport Venlo (DCGV) zijn opgesteld. Daarnaast biedt het bedrijventerrein werkgelegenheid.

In de Noordersloot (deel 2) wordt er een natuurzone met een langzaam verkeersweg aangelegd. In dit gebied komen alleen de drijvende waterweegbree en de kamsalamander voor. De herprofilering binnen deelgebied 1 vindt eerder plaats en over een grotere breedte, dan in de naastliggende delen, om te voldoen aan de voorwaarden uit de op 7 december 2009 verleende ontheffing met kenmerk FF/75C/2009/0242. Langs de Noordersloot komt een geleidingszone voor de das, die een belangrijk deel uitmaakt van een netwerk aan groene verbindingen door het toekomstige bedrijvenpark voor de das. Door het herprofileren van de Noordersloot, zal al snel een verdiepte strook met voldoende beschutting ontstaan die als migratiezone voor de das kan dienen. In de gehele zone zullen ook foerageermogelijkheden voor de das ontstaan. Vanwege het herprofileren van de sloot zal aantasting plaatsvinden van de drijvende waterweegbree en van de kamsalamander. Groeiplaatsen en vaste rust- en verblijfplaatsen zullen tijdelijk verloren gaan. De herprofilering is echter nodig om de soorten drijvende waterweegbree en kamsalamander duurzaam in stand te kunnen houden.

Door de aanleg van een natuurlijke oever komen er meer mogelijkheden voor groeiplaatsen en voor voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen dan in de uitgangssituatie. Zonder herprofilering zal de al sterk verlande sloot weldra geen mogelijkheden meer kunnen bieden voor de drijvende waterweegbree en de kamsalamander. De voorgenomen herprofilering van de Noordersloot zal in het belang zijn van zowel de drijvende waterweegbree, de kamsalamander als ook van de das. Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat het belang "de bescherming van flora en fauna" voldoende onderbouwd zijn om de negatieve effecten op beschermde dier- en plantensoorten, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, rechtvaardigen. Daarnaast worden de werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de das is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project "Ontheffing FF-wet locatie TPN" geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de das.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

Andere bevredigende oplossing

Deel 1 Trade Port Noord

Het project is locatiespecifiek. Naar aanleiding van overleg is het plan zodanig aangepast dat er een netwerkstructuur voor de das en overige soorten is ontwikkeld, waar in beginsel ook voldoende foerageermogelijkheden zijn, om de das door het gebied te laten migreren. "Het stedenbouwkundig ontwerp voorkeursvariant 1 oktober 2008 is het resultaat van een lang voortraject waarin een aantal alternatieven opgesteld en beoordeeld is. Deze voorkeursvariant sluit aan bij de POL-aanvulling voor de gebiedsontwikkeling Klavertje 4 (2009). Deze voorkeursvariant is enigszins aangepast om binnen de grenzen van de gemeente Venlo te blijven. Ook is het tracé van de Greenportlane aangepast aan het PIP. Andere varianten dan de voorkeursvariant leiden niet tot een versterking van natuurlijke, landschappelijke of milieuwwaarden in het gebied of tot wezenlijk andere milieugevolgen."

In de bestuurlijk politieke besluitvormingsprocessen, wordt juist hier de kans en de mogelijkheid het geschiktst geacht voor het voorgenomen project. De fasegewijze aanpak geeft de das de tijd zich aan te passen én de groene structuren de tijd om tot ontwikkeling te komen, waardoor het bodemleven en de plantengroei in de groene structuur daadwerkelijk voldoende foerageermogelijkheden kan bieden voor de das. Met een jaarlijkse monitoring kan het functioneren van de structuren voldoende worden afgestemd op het gebruik door de das.

Deel 2 Noordersloot

Het project is locatiespecifiek. De natuurvriendelijke oever langs de Noordersloot en een 50 meter brede groene zone inclusief 'bikelane' worden aangelegd als ecologische verbindingszone voor alle soorten in het gebied en met name ten behoeve van de das.

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

Zonder het herprofilen van de sloot zou deze steeds verder verlanden en op den duur zou de Noordersloot ongeschikt raken als vestigingsmilieu voor de drijvende waterweegbree en als vaste –rust en verblijfplaats voor de kamsalamander. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief een bezwaarschrift indienen. Stuur het ondertekende bezwaarschrift naar Dienst Regelingen, afdeling Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval het aanvraagnummer FF/75C/2012/0269 en de datum van de beslissing.

Op onze internetsite www.drloket.nl/bezwaar vindt u meer belangrijke informatie over het indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op de website: www.drloket.nl. Of bel met het DR-Loket: 0800 - 22 333 22 (op werkdagen tussen 8.30 en 16.30 uur).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Bea Deetman', with a long horizontal line extending to the right.

Bea Deetman
Teammanager Vergunningen Dienst Regelingen

Dienst Regelingen

Datum

26 juni 2013

Onze referentie

aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269

DE STAATSSECRETARIS¹ VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Naar aanleiding van het verzoek van de heer A.H.M. Vervoort
namens de gemeente Venlo, op 26 september 2012
en de aanvullingen hierop van 24 december 2012, 1 februari 2013, 13 februari 2013 en 26 februari 2013

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Gemeente Venlo
Adres:	Garnizoenweg 3
Postcode en woonplaats:	5928 NA VENLO
Voor het tijdvak van:	26 juni 2013 tot en met 31 oktober 2017

ONTHEFFING

FF/75C/2012/0269

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van de groei- plaats verwijderen van de drijvende waterweegbree (*Luronium natans*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de das (*Meles meles*) en de kamsalamander (*Triturus cristatus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Ontheffing FF-wet locatie TPN", gelegen in de gemeente Venlo, waarvan plangebied TPN in de kilometerhokken: 202-379, 203-379, 204-379, 202-380, 203-380, 204-380, 203-381, 204-381, en plangebied Noordersloot in de kilometerhokken: 203-380, 203-379, 204-379, één en ander zoals is weergegeven in de bij de aanvraag gevoegde topografische kaart (figuur 3: ligging plangebied) in het bij de aanvraag van 26 september 2012 gevoegde "Activiteitenplan" van Bureau Meervelt van 27 januari 2012.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De gemeente Venlo (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuille-leverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

Handwritten signature

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorschriften

Drijvende waterweegbree

7. U dient in verband met de zaadzettingsperiode van de drijvende waterweegbree in de periode van maart tot en met september geen werkzaamheden uit te voeren, zoals het vergraven van delen van de Noordersloot. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van drijvende waterweegbree.
8. U dient op plaatsen waar, dit mogelijk is, voor de drijvende waterweegbree voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden, tijdens de bloeiperiode, de standplaatsen in kaart te brengen en ruim uit te ras-teren en de afgerasterde locaties te ontzien. U dient de slootbodem voor zover mogelijk niet te ontgraven.

Das

9. U dient de maatregelen uit te voeren zoals opgenomen in bijlagen 2, 3 en 4 bij dit besluit.
10. U dient de verbindingzones voor de das in te richten en te onderhouden conform de voorschriften opgenomen in de voorwaarden 9, 11, 13 en 15 van de eerdere ontheffing ten behoeve van de aanleg van de Greenportlane van 7 december 2009, met kenmerk FF/75C/2009/0242 (bijlage 5 bij dit besluit).
11. De "centrale verbindingzone" dient aangelegd en onderhouden te worden zoals voorgesteld op p. 15 en in de bijlagen 5a, b en c van het Activiteitenplan (bijlage 6 bij dit besluit) en met een haag, zoals aangegeven op p. 6 in de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 bij dit besluit). Ook hier dient inrichting en onderhoud een duurzaam functionerende migratiezone voor de das te waarborgen.
12. De "bikelane" dient aangelegd en onderhouden te worden zoals voorgesteld op figuur 9, p.13 en p.19 van het Activiteitenplan. De begroeiing en inrichting van de "bikelane", de centrale verbindingzone en de overige groene netwerkelementen dient functioneel te zijn op het moment dat door overige ontwikkelingen – plaatselijk- deze de enige migratiemogelijkheden voor de das vormen. Fasering van bebouwing, aanleg en onderhoud van de groene geleiding dient zo plaats te vinden als aangegeven op p. 6 en 7, punt 14 van de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 bij dit besluit).
13. U dient dasvriendelijke verlichting in combinatie met beplanting/beschuttende elementen zodanig aan te brengen, dat faunapassages, migratieroutes en foerageermogelijkheden donker, toegankelijk en functioneel zijn voor de das.
14. De mogelijkheden voor das dienen ook bij toekomstige ontwikkelingen functioneel te blijven, in de zin van p. 5, punt 10 van de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 bij dit besluit).

Kamsalamander

15. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
16. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de drijvende waterweegbree, das en de kamsalamander.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

17. U dient de herprofilingswerkzaamheden uit te voeren in de periode oktober tot en met januari, buiten de voortplantingsperiode van de kamsalamander. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de kamsalamander.
18. U dient alleen het noordelijke talud van de sloot te ontgraven. De bodem en de zuidzijde van de sloot dienen zo veel als mogelijk onberoerd te blijven. Werkzaamheden aan de andere zijde of de bodem, worden alternerend in een volgend jaar uitgevoerd.
19. U dient bij het ontgraven zo veel mogelijk te voorkomen dat zand in de sloot zakt.
20. Het kaal maken van de 50 meterzone aan de noordzijde van de Noordersloot middels kapwerkzaamheden en het verwijderen van struiken dient in verband met het broedseizoen uitgevoerd te worden in de periode augustus tot en met februari. Hierbij dienen stobben, wortels en overige delen, waar kamsalamanders zouden kunnen overwinteren, ontzien te worden en de bodem dient zo weinig mogelijk te worden beroerd.
21. Het verwijderen van geschikte schuilplaatsen voor de kamsalamander in landbiotoop, anders dan op de locatie genoemd in voorschrift 20, dient te worden uitgevoerd in de periode dat de dieren zo veel mogelijk in het water aanwezig zijn, in de periode april tot en met juli, of in overleg met een deskundige in de meest geschikte periode. Deze werkzaamheden dienen onder begeleiding in het veld van een deskundige op het gebied van kamsalamander te worden uitgevoerd.
22. Eventueel gevonden kamsalamanders dienen onder begeleiding van een deskundige verplaatst te worden naar een geschikte plek buiten de directe invloedssfeer van de werkzaamheden.

Monitoring

23. Aanvullend dient u, om de effectiviteit van de genomen maatregelen vast te kunnen stellen monitoring uit te voeren van de drijvende waterweegbree in de Noordersloot.
24. U dient monitoring van de das uit te voeren gedurende de ontheffingstermijn. Monitoring dient in ieder geval inzicht te geven in de wijze waarop de das het plangebied gebruikt in relatie tot de aanleg van de ontwikkeling van het plangebied en de aanleg van de groene infrastructuur en foerageermogelijkheden voor de das.
25. Gedurende de duur van de ontheffingsperiode dient jaarlijks in november een verslag ter beoordeling te worden aangeleverd aan Dienst regelingen. U dient daarin de resultaten te geven van de soorteninventarisaties en een schatting van het aantalsverloop van de in het gebied aanwezige beschermde soorten waarvoor u ontheffing is verleend. In het verslag dient minstens aandacht te worden gegeven aan de aantallen, de plaats van voorkomen van soorten, de wijze van gebruik van het plangebied door de das en de kamsalamander, de voortgang van de inrichting van het plangebied en van de speciaal voor de beschermde soorten ingerichte groene structuren en de genomen mitigerende maatregelen. Naar aanleiding van de resultaten van de monitoring kunnen de voorschriften worden aangepast om de gunstige staat van instandhouding te garanderen.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

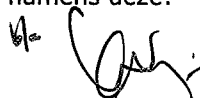
26. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde maatregelen.
27. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Overige voorschriften

28. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
29. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
30. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 26 juni 2012

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Bea Deetman
Teammanager Vergunningen Dienst Regelingen

Tripartiete overeenkomst uitvoering Dassenplan (Klavertje 4 / Greenportlane)

Partijen:

- Gemeente Venlo
- DCGV
- Provincie Limburg

Overwegende dat:

- Partijen gezamenlijk de ambitie hebben om de bestaande en te ontwikkelen verbindingen in het werklandschap, mede gelet op de cumulatieve ontwikkelingen in het werklandschap, duurzaam en voldoende robuust aan te leggen.
- in een gezamenlijke inspanning van DCGV, gemeente Venlo en provincie Limburg een integraal plan is opgesteld dat binnen de kaders van de landelijke vereiste normen tegemoet komt aan de bescherming van de Das. Dit dassenplan is vastgelegd in de memo "inhoudelijke afstemming dassencompensatie" d.d. 24 mei 2011, versie 1.20
- De Provincie op 7 december 2009 een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en Faunawet heeft verkregen van het Ministerie van LNV, kenmerk FF/75C/2009/0242
- de provincie Limburg de verplichtingen hieruit, voor zover binnen de "PIP-grenzen" gelegen 100% ten laste van het Greenportlane budget heeft ondergebracht. Deze voorzieningen bestaan onder andere uit een ecoduct (Heierhoevenweg) en kleinwildtunnels.

Constaterende dat:

- met het Dassenplan (onder voorbehoud van goedkeuring door EL&I) invulling wordt gegeven aan de vereisten uit de Flora- en Faunawet en de provincie hiermee tegemoet komt aan daaruit voorkomende de inspanningsverplichting
- het Dassenplan past in de verdere ontwikkeling van TPN
- het Dassenplan past in het Landschapsplan van de DCGV
- de provincie Limburg de bereidheid heeft uitgesproken en ook de verantwoordelijk op zich zal nemen dat zij ten behoeve van een optimale verbinding buiten de grenzen van het PIP de bedrijven Atent Hekwerk en de woning Coopmans zal doen laten slopen uit de budgetten van de Greenportlane (geraamde kosten € 1.5 miljoen), Dit als compensatie voor het vervangen van het geplande houten ecoduct door een betonnen variant.
- de gemeente Venlo zich maximaal zal inspannen om een hervestiginglocatie te vinden voor Atent en zich maximaal zal inspannen om een onherroepelijke bouwvergunning te verstrekken aan Atent Hekwerk. Indien door externe factoren de thans beoogde locatie voor Atent Hekwerk niet leidt tot een onherroepelijke bouwvergunning zal de gemeente zich maximaal inspannen om op een andere locatie deze bouwvergunning te kunnen verstrekken.
- de provincie Limburg de bereidheid heeft uitgesproken en ook de verantwoordelijk op zich zal nemen dat zij ten behoeve van een optimale verbinding buiten de grenzen van het PIP de aanlanding van het ecoduct ter hoogte van der Heierhoevenweg ook door middel van goed afgestemde grondtransacties zal doen laten plaatsvinden
- De kosten voor aanleg, onderhoud en beheer van de dassenroutes (totaal ca 1,45 miljoen euro) worden gelijkelijk door Venlo, DCGV en de Provincie gedragen, met een maximum van 0,50 miljoen euro voor de provincie en partijen nadere afspraken hebben gemaakt over de verantwoordelijkheid, uitvoering en financiering hiervan welke zijn

vastgelegd in memo "uitwerking afspraken dassenroutes"d.d. 4 augustus 2011 versie 1.40 welke als bijlage bij deze overeenkomst is gevoegd

Besluiten dat:

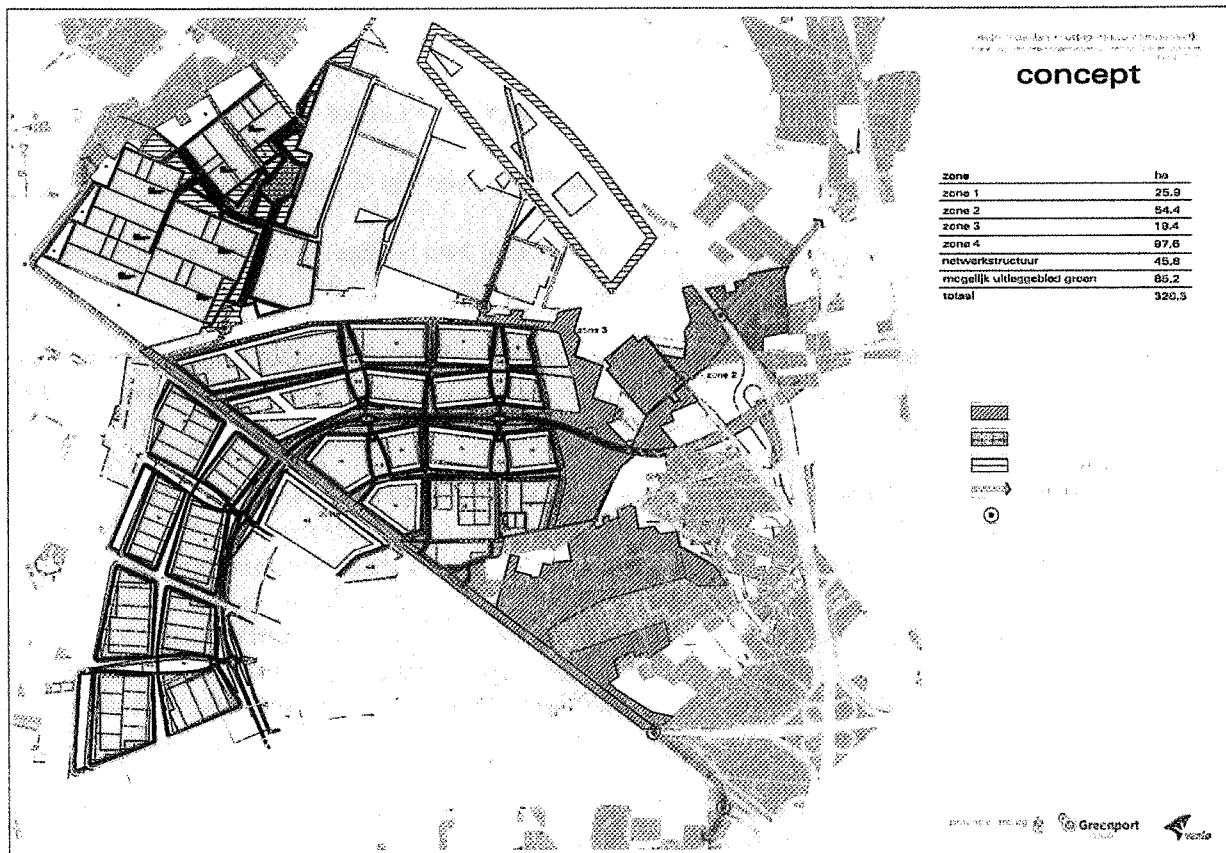
- de integrale uitvoering van het Dassenplan binnen de gebiedsontwikkelingen van Venlo en DCGV onder de verantwoordelijkheid van de Venlo respectievelijk DCGV zal plaatsvinden
- De kosten voor aanleg, onderhoud en beheer van de dassenroutes (totaal ca 1,45 miljoen euro) worden gelijkelijk door Venlo, DCGV en de Provincie gedragen, met een maximum van 0,50 miljoen euro voor de provincie. Een en ander op de wijze zoals verwoord in de memo "uitwerking afspraken dassenroutes"d.d. 4 augustus 2011 versie 1.40 welke als bijlage bij deze overeenkomst is gevoegd

d.d. 4-8-2011

In verband met de ecologische functie van het plangebied Trade Port Noord is in de (nog aan te leggen) Greenportlane (als centrale ontsluitingsweg) een aantal faunapassages opgenomen met als doelsoort de Das. De passages zijn:

1. een westelijke verbinding langs de spoorlijn (zone Noordersloot c.q. Noordelijke Sport S1));
2. een oostelijke verbinding over het ecoduct (Brede verbindingszone GPL V2);
3. een centrale verbinding door een groenzone van Trade Port Noord (Netwerkstructuur TPN);
4. een verbinding tussen de centrale groenzone en het ecoduct.

Deze voorzieningen en de aansluitende migratiezones zijn opgenomen in de Ontheffing Flora- en faunawet Greenportlane FF/75C/2009/0242, inclusief bijbehorende voorwaarden (zie ook kader ontheffing hierboven). In de planvorming wordt de centrale verbinding door een groenzone van Trade Port Noord ondersteund door een netwerkstructuur zoals aangegeven in onderstaande figuur (zie ook bijlage 7 voor weergave in PDF). De netwerkstructuur wordt ontwikkeld door het toegankelijk houden van de wiggen tussen de klavers. Deze krijgen de functie van waterretentie (zie ook bijlage 8) maar de oevers of drooggevalen bodems blijven beschikbaar als foerageergebied voor de Das. Door de ontwikkeling van een netwerkstructuur binnen TPN wordt de verbinding robuuster en wordt de foerageermogelijkheid voor de Das vergroot.

Figuur 8: Ecologische verbindingen Das. Voor meer detail wordt verwezen naar de PDF in bijlage 7.

In de fasering wordt als eerste de ecologische verbindingszone langs de Noordersloot aangelegd. Door de aanleg van deze zone wordt de verbinding geborgd tussen de bekende burchten ten noorden en zuiden van het plangebied. Eenmaal aangelegd blijft deze zone in alle fasen beschikbaar voor de Das als foerageer- en migratiegebied. Latere werkzaamheden hebben geen betrekking op deze zone. Tijdens de werkzaamheden aan deze zone zijn geen effecten op de dassenpopulatie te verwachten. De werkzaamheden worden overdag uitgevoerd en vinden op grote afstand plaats van de burchten. De zone zelf blijft beschikbaar als uitloop- en migratiegebied tijdens de werkzaamheden. In de zone is tijdelijk minder dekking aanwezig door de herprofilering van de oeverzone. De aanliggende agrarische gronden vormen in die fase een alternatief. Ook de Gekkengraaf blijft beschikbaar in deze fase.

Antwoord 1

Plangebied in figuur 1 en figuur 3 zoals opgenomen in de aanvraag is hetzelfde (figuur is ingekleurd om ligging in de provincie beter weer te geven, figuur 3 is niet ingekleurd om meer detail te kunnen tonen). Dit is het plangebied waar gemeente Venlo verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van Trade Port Noord. De grens van het plangebied in het westen vormt de gemeentegrens. In figuur 8 in de aanvraag is een groter gebied weergegeven waar ontwikkelingen plaats kunnen gaan vinden conform de vastgestelde structuurvisie klavertje 4 (bijgevoegd bij deze brief). Er vinden dus in de toekomst mogelijk ook ten westen van deze gemeentegrens, dus op grondgebied van de gemeente Horst a/d Maas ontwikkelingen plaats. Gemeente Venlo is hiervoor niet verantwoordelijk. Voor deze ontheffing is het plangebied zoals weergegeven in figuur 1 en 3 van de aanvraag juist.

Vraag 1a

Plangebied op kaart 1 lijkt veel groter dan de tekeningen aangegeven in activiteitenplan.

Antwoord 1a

Het gaat in figuur 1 en 3 om het hele plangebied Trade Port Noord. Enkele deelgebieden zijn belangrijk in het activiteitenplan omdat daar maatregelen worden uitgevoerd ten behoeve van beschermde soorten. Dit betreft de route tussen werklandschappen door en langs de Noordersloot. Op deze deelgebieden is vervolgens ingezoomd in figuur 10 en 12. Als bijlage 14 bij deze brief is een aanvullend kaartje gevoegd waarop dit nader is aangegeven.

Vraag 1b

Heel veel tekeningen zijn verschillend.

Antwoord 1b

Figuur 4 betreft de fasering van het bouwrijp maken van het plangebied. Sommige delen zijn al bouwrijp gemaakt en zijn daarom niet ingekleurd. Dat verklaart de afwijking. Verder is bij sommige tekeningen uitgegaan van de oude situatie, bij sommige van de nieuwe situatie (met Greenportlane). Dit maakt het lastiger om te oriënteren maar het is ook nodig om beide situaties in beeld te brengen. Als aanvulling en ter verdere verduidelijking is als bijlage 13 bij deze brief een aanvulling op figuur 4 bijgevoegd waarin nader is aangegeven wat reeds gerealiseerd is en wanneer de overige delen gerealiseerd worden. Op deze bijlage 13 zijn de jaartallen wanneer zaken gerealiseerd zijn aangegeven.

Vraag 2

Is de Greenportlane nog niet aangelegd?

Antwoord 2

De Greenportlane is in de loop van 2012 grotendeels gerealiseerd. In bijlage 13 welke een de aanvulling is op kaart 4, is dit weergegeven. Er ontbreekt nog een klein deel in het centrum van Trade Port Noord. Dit deel wordt na grondverwerving voorjaar 2013 gerealiseerd. Zie bijlage 13.

Vraag 3

Uitgangssituatie van de plannen aangeven; welke situatie moet worden beschouwd als uitgangssituatie waarvoor de ontheffing wordt aangevraagd?

Antwoord 3

De uitgangssituatie bestaat uit: het onherroepelijke deel van bestemmingsplan Trade Port Noord en Park Zaarderheiken uit 2007 en het PIP Greenportlane. Beide ontwikkelingen zijn onherroepelijk en vormen de startsituatie voor deze ontheffingsaanvraag. In bijlage 12 is de uitgangssituatie per 1 januari 2013 aangegeven.

Vraag 3a

Is de Gekkengraaf al (deels) verlegd?

Antwoord 3a

Nee de gekkengraaf wordt pas verlegd als betreffende klaverbladen conform de fasering in figuur 4 van de aanvraag worden aangelegd. Het eerste deel van de verlegging staat vooralsnog gepland in 2013-2014 (klaverblad 1c) en het tweede deel van de verlegging in 2016-2017 (klaver 3).

Vraag 3b

Welke woningen zijn al gesloopt?

Antwoord 3b

In bijlage 14 is op een luchtfoto uit 2005 aangegeven wat de status van de toen bestaande woningen en landbouwbedrijfsgebouwen in het gebied. Zoals te zien zijn nog slechts 2 bewoning (tijdelijk) bewoond. De overige objecten zijn geheel of gedeeltelijk gesloopt.

Vraag 3c

Waar zijn nu al bedrijfshallen gebouwd?

Antwoord 3c

In bijlage 13 bij deze brief is aangegeven welke logistieke bedrijfsgebouwen gerealiseerd zijn.

Vraag 3d

Aangeven voor welke deel de gemeente al ontheffing heeft.

Antwoord 3d

In 2008 is ontheffing verkregen (uw kenmerk FF/75C/2006/0454) voor het onherroepelijke deel van Trade Port Noord. Deze ontheffing is bijgevoegd als bijlage 9 bij de aanvraag van 26 sept 2012. Op basis van die ontheffing is het deel zoals in rood aangegeven in bijlage 12 gerealiseerd.

In 2009 is ontheffing verkregen voor de aanleg van de Greenportlane. Deze ontheffing is bijgevoegd als bijlage 10 bij de aanvraag van 26 sept 2012. Op basis van die ontheffing is het deel van de Greenportlane dat in zwart is aangegeven in bijlage 12 gerealiseerd.

Vraag 4

Aangeven voor welke werkzaamheden ontheffing wordt aangevraagd. Duidelijk op een kaart aangegeven waar wat gebeurt.

Antwoord 4

De activiteiten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd zijn beschreven onder punt B p. 2 en 3. Verder is als bijlage 15 bij deze brief een kaart bijgevoegd met daarop aangegeven de locatie van de ingrepen.

Vraag 5

Fasering van project aangeven, vooral tekstueel.

Antwoord 5

Als bijlage 13 bij deze brief is een nadere uitwerking van de fasering toegevoegd. Een deel van het terrein is reeds bouwrijp en gedeeltelijk woonrijp gemaakt in de periode 2008 t/m 2012. Dit is op deze bijlage aangegeven. In dit gebied zijn de eerste bedrijfsgebouwen gerealiseerd. De Greenportlane is in de periode 2010 t/m 2012 aangelegd met de daarin opgenomen Flora en Fauna passages. De laatste fase hiervan (aangegeven op bijlage 13) wordt begin 2013 gerealiseerd. Medio 2013 wordt een start gemaakt met de realisatie van de herprofilering van de Noordersloot/dassenroute en (indien er grond verkocht wordt) het gedeeltelijk bouwrijp maken van het aanliggende gebied (klaverblad 4b). Verder zal naar verwachting een deel van het Noordoostelijke klaver (klaverblad 1) bouwrijp worden gemaakt. Deze fasering van Greenportlane en gebiedsontwikkeling is zo gekozen zodat fauna zowel oostelijk als westelijk van het ontwikkelingsgebied bestaande routes kan blijven gebruiken of nieuwe routes in gebruik heeft genomen voordat oude structuren teniet gaan.

Vraag 6

Waarom wordt er geen ontheffing aangevraagd voor vleermuizen?

Antwoord 6

De ontwikkelingen die nu plaats gaan vinden hebben geen negatief effect op de functies van het plangebied voor vleermuizen (zie ook bijlage 4 Besluit MER). Er worden geen opstallen gesloopt waar vaste verblijfplaatsen zijn vastgesteld. Het plangebied blijft zijn functie als foerageergebied behouden.

Vraag 7

Waar en hoe is de compensatie voor de steenuil en de kerkuil uitgevoerd?

Antwoord 7

Er zijn conform ontheffing FF/75C/2006/0454 vijf nestkasten opgehangen in gebied Krayelheide. De exacte locatie waar deze hangen wordt of uw verzoek alsnog ingemeten en de GPS coördinaten worden t.z.t. aan u doorgegeven. De percelen waar deze zijn opgehangen, zijn in 2008 overgedragen aan SBB als natuur in te richten percelen.

Vraag 8

De voorgenomen activiteiten, de plaats daarvan en de fasering in tijd helder omschrijven. Omschrijven met kaart en effectbeoordeling. Voorbereidende werkzaamheden kunnen ook ontheffingsplichtig zijn.

Antwoord 8

De activiteiten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd zijn beschreven onder punt B p. 2 en 3. Onder de punten H en I van deelgebied TPN (p. 6 en 7 Activiteitenplan) en deelgebied Noordersloot (p. 21 en 22) is de effectbeoordeling uitgevoerd. Er is sprake van oppervlakteverlies van secundair foerageergebied. Mitigatie vindt plaats door de groene inrichting van de wiggen in het plangebied en de inrichting van de migratiezones. Ter aanvulling van de informatie wordt bijlage 15 meegestuurd met onder meer de aanduiding van de uit te voeren mitigerende maatregelen. De ontheffing wordt aangevraagd omdat de activiteiten uitgevoerd worden in secundair foerageergebied van de Das en migratiegebied. De veranderingen in het landschap vinden geleidelijk plaats waardoor geleidelijke aanpassing aan de nieuwe situatie mogelijk is. Tijdens de voorbereidende werkzaamheden

blijft de functie van het plangebied behouden. Door de leefwijze van Dassen in de schemerperiode en nacht, vindt er nauwelijks overlap plaats tussen werkzaamheden en activiteitenperiode van de Dassen. Er vindt gezien de afstand van het plangebied tot de bekende burchten geen verstoring plaats van de burchtlocatie of het primair leefgebied. Secundair leefgebied blijft behouden in het plangebied. De migratieroute langs de Noordersloot wordt in 2013-2014 aangelegd. Dit betekent een vertraging ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Met de aanleg van de verbindingszone (heidelandschap met houtwallen) ten oosten van het plangebied wordt deze winter (begin 2013) nog begonnen. In december worden houtwallen aangelegd, in het voorjaar van 2013 vindt de overige inrichting van deze verbindingszone plaats. Het overgrote deel van het plangebied blijft nog enkele jaren beschikbaar als foerageergebied en migratiegebied. In deze periode kunnen de migratiezones zich ontwikkelen. Negatieve effecten blijven zeer beperkt ervan uitgaande dat gewinning optreedt aan de toenemende bedrijvigheid in het plangebied.

Vraag 9

Er zijn bij de DR meer locaties bekend waar de Das voorkomt. Het gevoerde onderzoek naar de Das beargumenteren.

Antwoord 9

In 2010 is door Natuurbalans onderzoek gedaan in omliggende gebieden (grenzend aan TPN) waaronder de gebieden waar burchten bekend waren. Op basis van topografisch kaartmateriaal én het landschapsonderzoek zijn toen potentieel geschikte terreindelen onderzocht op het voorkomen van overige zoogdieren. Hierbij is vooral gelet op sporen (prenten, wissels, uitwerpselen, burchten, knaag- en vraatsporen). Het zoogdieronderzoek is in drie ronden uitgevoerd (eerste ronde mei 2010; tweede en derde ronde juli-augustus 2010). De oude vindplaatsen van de Das zijn in 2010 opnieuw bezocht om activiteit vast te stellen (zie bijlage 3 rapport Natuurbalans). Onderzoek in het plangebied zelf is uitgevoerd in 2008 (zie bijlage 2 rapport Taken). Er is daarbij intensief gezocht naar sporen van de Das en de functie van de bestaande dassenburchten. Gezien de situatie in het plangebied (grotendeels open agrarisch gebied), de ontwikkelingen die de afgelopen jaren plaats hebben gevonden (aanleg Greenportlane en klaver met bedrijven) was het niet aannemelijk dat de functie van het plangebied voor de Das zoals omschreven in het activiteitenplan (punt H, pagina 6) zou veranderen. Mocht uit uw gegevens blijken dat dit wel het geval is, dan willen wij daarover graag geïnformeerd worden.

Vraag 10

Graag aangegeven welke verdere ontwikkelingen er plaatsvinden in de omgeving van Trade Port Noord.

Antwoord 10

Zoals in de structuurvisie Klavertje 4 is vermeld zullen in de verdere toekomst ten westen van het huidige plangebied en aansluitend aan bedrijventerrein Trade Port West op grondgebied van de gemeente Horst a/d Maas ook bedrijvigheid ontwikkeld worden. In de gekozen structuren is hiermee reeds rekening gehouden zodat verbindingroutes en fourageergebieden beschikbaar en/of bereikbaar blijven.

Vraag 11

Hoe zal het voor de Das en Vleermuizen mogelijk blijven om door het gebied te migreren.

Antwoord 11

De ecologische functionaliteit van het gebied blijft gewaarborgd door de op de Das afgestemde aanleg van de verbindingzone door het centrale deel van TPN (zoals ook vereist in de in 2009 verleende ontheffing (FF/75C/2009/0242, zie hiervoor punt P, de verleende ontheffing is als bijlage 10 bijgevoegd). Migratie door het gebied blijft mogelijk maar vergt aanpassing van de Das aan de nieuwe situatie. De ecologische functionaliteit (foerageer- en migratiegebied) van het plangebied voor de Das blijft behouden door de aanleg van de netwerkstructuur (toegankelijk houden van wiggen en manchetten) en de op de Das afgestemde inrichting. Inrichting en onderhoud van de netwerkstructuur worden duurzaam vorm gegeven en worden geborgd in het bestemmingsplan TPN. Daarnaast hebben de gemeente Venlo, de provincie Limburg en DCGV een overeenkomst gesloten over de uitvoering en financiering van de maatregelen (zie ook bijlage 11). Met het nemen van de voorgestelde inrichtingsmaatregelen zijn er geen negatieve lange termijn effecten op de instandhouding van de soort te verwachten. Zie verder punt P. Om de vliegroutes voor vleermuizen te behouden voorziet de inrichting van het gebied in lijnvormige routestructuren in de vorm van laanbeplanting met bomen langs de te realiseren wegen. In klaver 2 is dit ook reeds gerealiseerd.

Vraag 12

Op welke wijze wordt omgegaan met de combinatie van infrastructuur en verlichting?

Antwoord 12

Verlichting is nog niet uitgewerkt. Uitgangspunt is een dasvriendelijke (en vleermuisvriendelijke) verlichting, zoveel mogelijk afgeschermd. Gedacht wordt aan 'light on demand (licht als het nodig is, donker als het kan)'.

Vraag 13

Hoe lang zal het duren voor de vegetatie vanzelf zoveel beschutting geeft dat deze voor de Das voldoet als migratieroute?

Antwoord 13

Het gaat hier om de migratieroute langs de Noordersloot (in de centrale verbindingzone wordt een brede haag aangeplant). In de huidige situatie is deze migratieroute over grote delen kaal (gemaaid). Na aanleg van de Greenportbikeway worden bomen aangeplant. Struweelvorming met goede dekkingsmogelijkheden vindt plaats na drie tot vijf jaar, in de jaren daarvoor is er al dekking door hogere ruigtekruiden.

Vraag 14

Verzoek om de beoogde routes en plaatsen voor de das (en vleermuizen) en fasering van de plannen duidelijk in relatie tot elkaar te schetsen.

Antwoord 14

Op de plankaart van het bestemmingsplan (bijlage 1 van de aanvraag) is in groen de bestemming "groen" weergegeven. Deze bestemmingsvlakken betreffen de open toegankelijke wigvormige structuren. De inrichting en beplanting van deze gebieden is zodanig dat het foerageergebied voor de dassen en vleermuis zal zijn. Daarnaast is een specifieke vorm van natuur bestemming (SN1) opgenomen voor de zone langs de Noordersloot en door de centrale as (noord-zuid verbinding) door het gebied. Deze specifieke bestemming borgt dat in deze zone de inrichting zodanig moet zijn dat het geschikt is en blijft als routestructuur voor de das. Begin 2013 wordt de zone V2 (oostelijk van het plangebied) ingericht zodat de routes daar voor de Das geborgd zijn. Vervolgens

wordt in 2013-2014 de zone langs het spoor (Noordersloot) ingericht waarna aanliggende werklandschappen bouwrijp gemaakt worden. De centrale as door het gebied wordt ingericht gelijktijdig met het bouwrijp maken van het eenzijdig aanliggende werklandschap. Hierdoor wordt geborgd dat tijdens de werkzaamheden de das een route- en fourageergebied behoudt in het nog bestaande gebied waar landbouwkundig gebruik wordt voortgezet. Op deze wijze wordt geborgd dat de das kan "wennen" aan de nieuwe inrichting en de nieuwe structuren die voor hen geschapen worden.

Mocht één of meerdere van bovenstaande antwoorden nog aanleiding zijn tot vragen, dan verneem ik dat uiteraard graag. U kunt contact met mij opnemen onder nummer +31 77 3596627 of via e-mail i.dewarrimont@venlo.nl

Met vriendelijke groet,

Isabelle de Warrimont,
Gemeente Venlo, beleidsadviseur afdeling Ruimte en Economie

Bijlagen:

- Structuurvisie klavertje 4
- Bijlage 12 uitgangssituatie
- Bijlage 13 nadere fasering
- Bijlage 14 status bebouwing
- Bijlage 15 kaart met locaties maatregelen

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT

Naar aanleiding van het verzoek van R. Tilmans
namens de Provincie Limburg, op 22 juni 2009
en de aanvullingen hierop van 9 oktober 2009, 17 oktober 2009, 22 oktober 2009, 3 november 2009,
23 november 2009 en 27 november 2009

gelet op artikel 75, lid 5 en 6, onderdeel c, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Provincie Limburg
Adres:	Limburglaan 10
Postcode en woonplaats:	6229 GA MAASTRICHT
Voor het tijdvak van:	7 december 2009 tot en met 1 september 2014

ONTHEFFING

FF/75C/2009/0242

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het uitsteken, beschadigen of op enigerlei andere wijze van de groeiplaats verwijderen van de jeneverbes (*Juniperus communus*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de das (*Meles meles*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het noordelijk deel van het project "Greenportlane" gelegen ten noordwesten van Venlo, in de gemeenten Venlo, Sevenum en Horst aan de Maas, tussen de rijkswegen A67 en A73, ten noordwesten van knooppunt Zaarderheiken, gelegen in de kilometerhokken X:202/Y:380, X:203/Y:380, X:204/Y:380, X:205/Y:380, X:205/Y:381 en X:206/Y:381, één en ander zoals is weergegeven op de kaart in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde "Activiteitenplan" van juni 2009.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorwaarden verbonden:

Algemene voorwaarden

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. De ontheffing geldt alleen voor de uitvoering van de werkzaamheden, zoals vermeld in de projectomschrijving voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De Provincie Limburg (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorwaarde 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorwaarden

7. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting, winterrust) te voorkomen.
8. De voortplantings- en overwinteringsperiode van de levendbarende hagedis lopen globaal van november tot en met februari, respectievelijk april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer, dan wel korter zijn. Voor de levendbarende hagedis dient in september-oktober het werkgebied ongeschikt gemaakt en gehouden te worden door de vegetatie zeer kort te maaien, tot de werkzaamheden uitgevoerd zijn.
9. De jeneverbes dient te worden verplant conform het bij de aanvraag gevoegde "Rapport Natuurcompensatieplan Ontwerp tracébesluit Greenportlane" van 16 maart 2009. Daarnaast dient met lokaal gewonnen genenmateriaal nieuwe aanplant verzorgd te worden op daartoe geschikte locaties (heidelandschap) in de compensatiegronden en groene omgeving van Tradeport-Noord en Greenportlane. Compensatie dient plaats te vinden nabij of aansluitend aan de huidige groeiplaats. Er dient voldoende groot gebied te worden aangelegd of gereserveerd (minstens verdubbeling van de huidige groeiplaats; $2 \times 78,5$ vierkante meter = 157 vierkante meter zoals aangegeven in het bij de aanvraag gevoegde "Rapport Natuurcompensatieplan", 4.3.3 op pagina 47) waar maatregelen worden getroffen ter verbetering van de groeiplaats voor de jeneverbes. Bij eventuele grondbewerking dient zorgvuldig rekening te worden gehouden met de mogelijkheden voor de jeneverbes (geen verdichting van de bodem, plaatselijke arme zandgrond, grondwaterhuishouding, plaatselijk genenmateriaal gebruiken). Dit project dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de jeneverbes.
10. De plaats waar de mitigatie voor de jeneverbes zal worden uitgevoerd evenals de werkwijze, dient 2 maanden vóór aanvang van de werkzaamheden in een ecologisch werkprotocol te worden aangeleverd aan het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen te Den Haag). De mitigerende maatregelen dienen te worden genomen vóór met de start van de werkzaamheden kan worden begonnen.
11. Het verplaatsingsplan voor de jeneverbes dient minimaal te voldoen aan de volgende eisen:
 - a. Het tijdstip van beplanten dient op een geschikt moment in het seizoen plaats te vinden, binnen de periode februari - november;
 - b. De verplaatsing dient te worden uitgevoerd door een deskundig aannemer met het juiste materieel;
 - c. De nieuwe groeiplaats dient te passen bij de biotische en abiotische eisen van de soort;
 - d. De groeiplaats dient duurzaam te worden ondergebracht bij een beheerder.
12. Op plaatsen langs het tracé waar overstekende dassen worden verwacht of waar een faunapassage wordt aangelegd, dient een raster te worden geplaatst. Deze rasters dienen te voorkomen dat er verkeersslachtoffers onder de dieren vallen en zorgen voor geleiding van dieren naar de passages.
13. Voor de das dienen 3 trekroutes aangelegd en beheerd te worden, overeenkomend met de huidige routes: Via spoorzone, met onderdoorgang spoorviaduct, via noord-zuid groenstrook midden door Tradeport-Noord, inclusief kleinwildtunnel van 200 centimeter breed en 100 centimeter hoog, via aan te leggen verbindingszone/leefgebied en ecoduct over Greenportlane naar populatie Grubbenvorst. Er dient rekening gehouden te worden met vervolgtrekroutes, onder meer met een veilige onderdoorgang/oversteek Sevenumseweg.

¹ Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

14. Het ecoduct dient te functioneren voor de das. Het ecoduct dient een minimale breedte te hebben van 20 meter en aan te sluiten op een ecologische zone aan weerszijden van het ecoduct. De fietsverbinding dient functioneel gescheiden te worden van de ecoductfunctie. Er dient geen verlichting te worden aangebracht op het ecoduct.
15. Er dient voldoende geleidende beplanting te worden aangebracht, zodat de passages voor de das vanuit de huidige migratieroutes te vinden zijn. Beplanting en passages dienen functioneel te zijn bij de ingebruikname van de weg. De passages dienen aan te sluiten op blijvende groene structuren rondom de Greenportlane, die voor de das een duurzaam geschikt migratie- en foerageergebied vormen. Deze groenstructuren dienen op voor de das geschikte wijze beheerd te worden.
16. Zodra voor zowel de inrichting als de werkwijze een definitief plan is gemaakt, dienen de ontsnipperende en mitigerende maatregelen voor de das in een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Dit protocol dient 2 maanden vóór aanvang van de werkzaamheden te worden aangeleverd aan het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen te Den Haag). De maatregelen dienen vergelijkbaar te zijn met de 3 hierboven genoemde maatregelen (minstens 3 passages en voldoende geleiding zodat de das deze vanuit de huidige situatie kan vinden). Voor zover mogelijk dient een doorkijk naar toekomstige ontwikkelingen te worden gegeven.
17. De doorsnijdende effecten voor vleermuizen dienen te worden gemitigeerd door het creëren van passagemogelijkheden. Bij de Eindhovense weg/Venloseweg dient één bomenrij aan de zuidzijde behouden te blijven, bij Dorperdijk dienen de hopovers te worden gewaarborgd en bij de Venraijseweg/Horsterweg dient het ontwerp zo te worden aangepast dat zo weinig mogelijk bomen weg hoeven. Tevens dient er vervangende beplanting te komen die aansluit op de bosjes ten zuidwesten.
18. Er dienen hopovers aangelegd te worden op plaatsen waar bestaande vleermuisroutes doorsneden zullen worden door de Greenportlane. Voor de locatie van hopovers, de noodzakelijke mitigerende aanpassingen en het ontzien van beplanting, dient 2 maanden vóór de uitvoering van de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol te worden aangeleverd aan het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen te Den Haag). Daarin dient bovenstaande informatie op kaart te worden aangegeven, evenals welke fasering wordt gehanteerd en welke beplanting blijft en welke beplanting wordt aangebracht om vliegroutes in stand te houden en hopovers te creëren.
19. Voor het verloren gaan van functioneel leefgebied van vleermuizen dient vooraf compensatie plaats te vinden. Dit dient gerealiseerd te worden met voldoende extra beplantingstroken in de nabijheid van de kraamkolonie van de grootoorvleermuis. Deze compensatie dient in een werkprotocol opgenomen te worden.
20. De compensatie en mitigatie voor de vleermuizen dient uiterlijk tegelijk met de ingebruikname van de weg aangelegd te zijn en te functioneren.
21. Om verstoring door verlichting te voorkomen dient alleen op 5 knooppunten verlichting te worden aangebracht en strooisellicht-arme lampen te worden gebruikt met aangepast wattage, dimbaar licht en geplaatst op lage masten (minder dan 6 meter).
22. Ter hoogte van faunapassages dient dichte begroeiing te worden aangebracht.
23. Alle bovenstaande maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend.
24. Bovenstaande mitigerende maatregelen ten aanzien van de jeneverbes, das, gewone dwergvleermuis, grootoorvleermuis, laatvlieger en de levendbarende hagedis, dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en onder betrokken werknemers bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd. Dit werkprotocol dient minimaal 2 maanden vóór aanvang van de werkzaamheden ter goedkeuring aan het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen te Den Haag) te worden aangeleverd.

25. Er dient niet eerder te worden gestart met de werkzaamheden, inclusief voorbereidende werkzaamheden, dan nadat het werkprotocol is goedgekeurd.
26. Monitoring ten behoeve van de Flora- en faunawet dient te worden uitgevoerd, waarin de populatieontwikkeling en het gebruik van de beschermde soort van het gebied wordt onderzocht. Het gaat om alle waargenomen soorten vleermuizen, das en jeneverbes.
27. Ieder jaar in maart, te beginnen in 2011, dient gerapporteerd te worden aan het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen te Den Haag) over de voortgang van de werkzaamheden, de aanleg van de passages en andere mitigerende en compenserende maatregelen en de monitoringsresultaten. Mochten de resultaten daar aanleiding toe geven, dan kunnen door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) passende aanvullende maatregelen worden opgelegd.

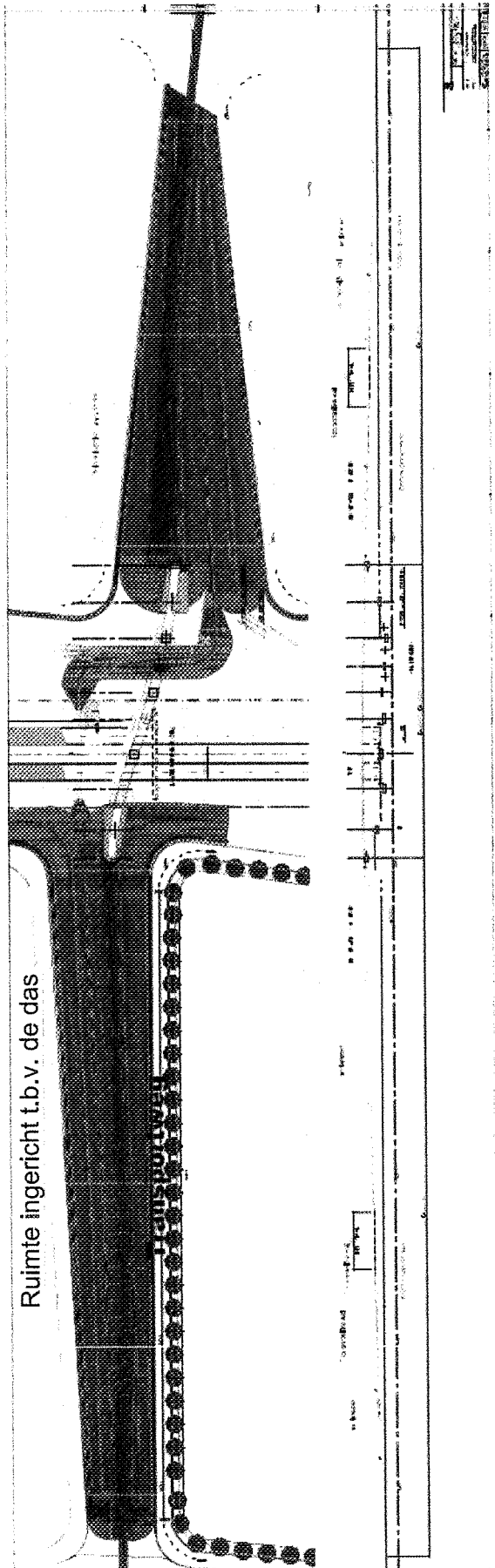
Overige voorwaarden

28. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorwaarden.
29. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker twee maanden voor het verstrijken van deze termijn een verlenging aan te vragen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
30. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorwaarden is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

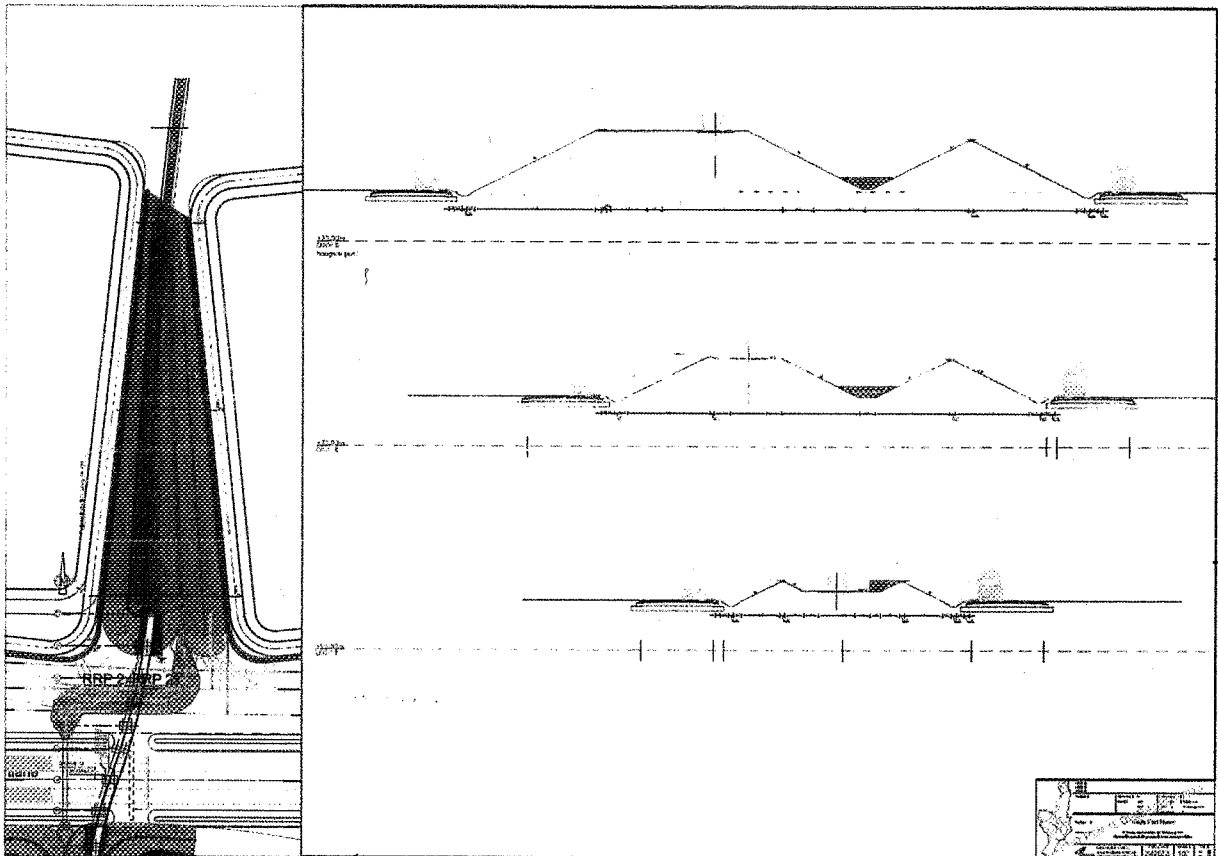
Den Haag, 7 december 2009

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,
voor deze,
de teammanager uitvoering Dienst Regelingen,

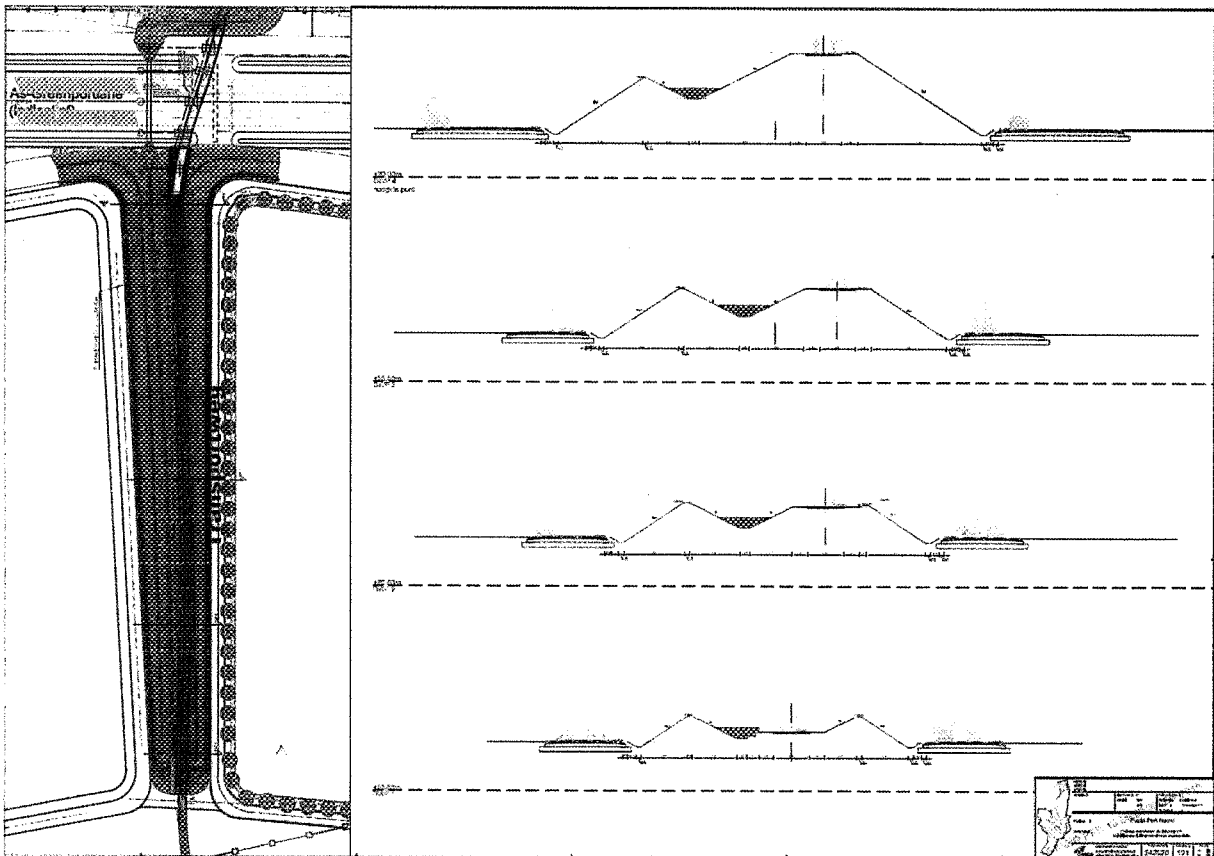
B. Kluivingh - Deetman

Figuur 10: Overzichtstekening situatie in centrale verbingszone (voor meer detail zie bijlage 5A).

Figuur 11: Detail verbindingzone voor de Das ten noorden van de GPL. Voor leesbare maatvoering en details zie bijgeleverde PDF, bijlage 5B.

Figuur 12: Detail verbindingzone voor de Das ten zuiden van de GPL. Voor leesbare maatvoering en details zie bijgeleverde PDF, bijlage 5C.

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens

Aanvraagnummer FF/75C/2012/0269
Project Ontheffing FF-wet locatie TPN
Ontheffingsperiode 26 juni 2013 tot en met 31 oktober 2017
Naam Gemeente Venlo
Adres heer A.H.M. Vervoort
Garnizoenweg 3
Woonplaats 5928 NA VENLO

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden
Telefoonnummer (vast)
Telefoonnummer (mobiel)
Locatie(s) werkzaamheden
.....
.....
.....
Datum start werkzaamheden
Overzicht planning werkzaamheden
.....
.....
.....
.....
.....

***Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Dienst Regelingen!***

Retouradres	Dienst Regelingen Postbus 19530 2500 CM Den Haag Fax: 070-3786139 Email : ffwet@minlnv.nl	
-------------	---	--

CHECKLIST SCHRIJVERS
Flora- en faunawet/ art. 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

aanvraagnummer		FF/75C/2012/0269
Compensatie/mitigatie		
Is er compensatie nodig?	Ja/nee	
Is er mitigatie nodig?	Ja/nee	
Voorwaarden ontheffing/positieve afwijzing		
Staat voorwaarde 6 (meldingsformulier) in ontheffing/positieve afwijzing?	Ja/nee	
Is het meldingsformulier bijgevoegd?	Ja/nee	
Is bewakingsdatum meldingsformulier aangegeven? (Zelf inschatten wanneer formulier bij DR kan zijn; maximaal 14 dagen na geschatte start werkzaamheden)	Ja/nee	
Bewakingsdatum:.....		
Moet er gerapporteerd naar DR? (Indien ja, bewakingsdatum melden)	Ja/nee	
Bewakingsdatum:.....		
Moet er een monitoringsverslag gestuurd worden? (Indien ja, bewakingsdatum melden)	Ja/nee	
Bewakingsdatum:.....		
Voor welk(e) belang(en) is/zijn verleend?	b d e j	
Van wanneer tot wanneer wordt ontheffing verleend?		
Afschriften		
Zijn scans/afschriften toegezegd? (Indien ja: check of dit in vak 'geïnteresseerden vermeld staat')	Ja/nee	
Publicatie van besluit		
Moet het besluit op internet worden geplaatst?	Ja/nee	

Administratie verzorgt:

- ☐ Toezenden scans/afschriften
- ☐ Toezenden scans/afschriften aan contactpersoon
- ☒ Bijlagen toevoegen
- ☐ Soortenstandaard dus terug naar Josine

☐ Gecoördineerde procedure

Formulier in rode mapje voegen

Nr.	14/9864
	REVEL
	10 SEP 2014
	Gemeente Venlo
	1731

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

Gemeente Venlo
A.H.M. Vervoort
Postbus 3434
5902 RK VENLO

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269A.toek.zh

Bijlagen
1

Datum 9 september 2014
Betreft Wijziging ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Vervoort,

Naar aanleiding van uw mail van 7 augustus 2014 is gebleken dat er een storende fout in mijn besluit van 26 juni 2013 is geslopen. In voorschrift 10 wordt genoemd dat u de verbindingzones voor de das dient in te richten en te onderhouden conform de voorwaarden opgenomen in de voorschriften 9, 11, 13 en 15 van de eerder verleende ontheffing ten behoeve van de aanleg van de Greenportlane van 7 december 2009, met kenmerk FF/75C/2009/0242. Echter, de voorschriften 9 en 11 hebben betrekking op de jeneverbes en niet op de das. Hiervoor bied ik u mijn excuses aan. Bij deze verleen ik u bijgaande ontheffing, waarin voorschrift 10 is gewijzigd. Voor mijn overige overwegingen verwijs ik u naar mijn brief van 26 juni 2013.

De ontheffing met kenmerk FF/75C/2012/0269 is met dit besluit komen te vervallen en wordt vervangen door de ontheffing met kenmerk FF/75C/2012/0269A. Ik verzoek u de originele ontheffing van 26 juni 2013 met kenmerk FF/75C/2012/0269 aan mij terug te sturen.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Bij het indienen van een digitaal bezwaarschrift vragen wij u naar een aantal gegevens uit deze brief. Maakt u schriftelijk bezwaar, vermeld in uw bezwaarschrift dan in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt dit nummer in de rechter kantlijn in deze brief.

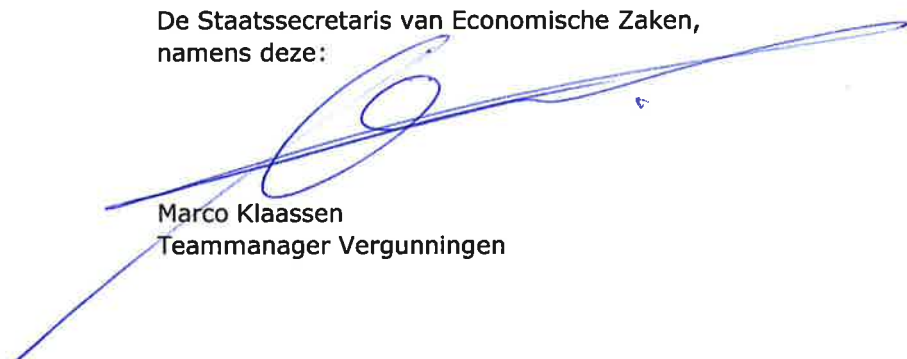
Op mijn.rvo.nl vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
9 september 2014

Onze referentie
aanvraagnummer
FF/75C/2012/0269A

DE STAATSSECRETARIS¹ VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Naar aanleiding van het verzoek van de heer A.H.M. Vervoort
namens de gemeente Venlo, op 26 september 2012
en de aanvullingen hierop van 24 december 2012, 1 februari 2013, 13 februari 2013 en 26 februari 2013

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent hierbij aan:	Gemeente Venlo
Adres:	Garnizoenweg 3
Postcode en woonplaats:	5928 NA VENLO
Voor het tijdvak van:	9 september 2014 tot en met 31 oktober 2017

ONTHEFFING

FF/75C/2012/0269A

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 8 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van de groeiplaats verwijderen van de drijvende waterweegbree (*Luronium natans*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de das (*Meles meles*) en de kamsalamander (*Triturus cristatus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Ontheffing FF-wet locatie TPN", gelegen in de gemeente Venlo, waarvan plangebied TPN in de kilometerhokken: 202-379, 203-379, 204-379, 202-380, 203-380, 204-380, 203-381, 204-381, en plangebied Noordersloot in de kilometerhokken: 203-380, 203-379, 204-379, één en ander zoals is weergegeven in de bij de aanvraag gevoegde topografische kaart (figuur 3: ligging plangebied) in het bij de aanvraag van 26 september 2012 gevoegde "Activiteitenplan" van Bureau Meervelt van 27 januari 2012.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De gemeente Venlo (hierna te noemen: de ontheffinghouder) dient onverwijld contact op te nemen met Dienst Regelingen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillerverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Dienst Regelingen te zenden.

Specifieke voorschriften

Drijvende waterweegbree

7. U dient in verband met de zaadzettingsperiode van de drijvende waterweegbree in de periode van maart tot en met september geen werkzaamheden uit te voeren, zoals het vergraven van delen van de Noordersloot. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van drijvende waterweegbree.
8. U dient op plaatsen waar, dit mogelijk is, voor de drijvende waterweegbree voorafgaand aan de uitvoer van de werkzaamheden, tijdens de bloeiperiode, de standplaatsen in kaart te brengen en ruim uit te ras-teren en de afgerasterde locaties te ontzien. U dient de slootbodem voor zover mogelijk niet te ontgra-ven.

Das

9. U dient de maatregelen uit te voeren zoals opgenomen in bijlagen 2, 3 en 4 bij dit besluit.
10. U dient de verbindingzones voor de das in te richten en te onderhouden conform de voorschriften opge-nomen in de voorwaarden 13 en 15 van de eerdere ontheffing ten behoeve van de aanleg van de Green-portlane van 7 december 2009, met kenmerk FF/75C/2009/0242 (bijlage 5 bij dit besluit).
11. De "centrale verbindingzone" dient aangelegd en onderhouden te worden zoals voorgesteld op p. 15 en in de bijlagen 5a, b en c van het Activiteitenplan (bijlage 6 bij dit besluit) en met een haag, zoals aange-geven op p. 6 in de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 bij dit besluit). Ook hier dient inrich-ting en onderhoud een duurzaam functionerende migratiezone voor de das te waarborgen.
12. De "bikelane" dient aangelegd en onderhouden te worden zoals voorgesteld op figuur 9, p.13 en p.19 van het Activiteitenplan. De begroeiing en inrichting van de "bikelane", de centrale verbindingzone en de overige groene netwerkelementen dient functioneel te zijn op het moment dat door overige ontwikkelin-gen – plaatselijk- deze de enige migratiemogelijkheden voor de das vormen. Fasering van bebouwing, aanleg en onderhoud van de groene geleiding dient zo plaats te vinden als aangegeven op p. 6 en 7, punt 14 van de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 bij dit besluit).
13. U dient dasvriendelijke verlichting in combinatie met beplanting/beschuttende elementen zodanig aan te brengen, dat faunapassages, migratieroutes en foerageermogelijkheden donker, toegankelijk en functio-neel zijn voor de das.
14. De mogelijkheden voor das dienen ook bij toekomstige ontwikkelingen functioneel te blijven, in de zin van p. 5, punt 10 van de aanvullingen van 24 december 2012 (bijlage 4 bij dit besluit).

Kamsalamander

15. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrok-ken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
16. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de drijvende waterweegbree, das en de kamsalamander.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland be-staande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Na-tuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of - bescherming.

17. U dient de herprofielingswerkzaamheden uit te voeren in de periode oktober tot en met januari, buiten de voortplantingsperiode van de kamsalamander. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de kamsalamander.
18. U dient alleen het noordelijke talud van de sloot te ontgraven. De bodem en de zuidzijde van de sloot dienen zo veel als mogelijk onberoerd te blijven. Werkzaamheden aan de andere zijde of de bodem, worden alternerend in een volgend jaar uitgevoerd.
19. U dient bij het ontgraven zo veel mogelijk te voorkomen dat zand in de sloot zakt.
20. Het kaal maken van de 50 meterzone aan de noordzijde van de Noordersloot middels kapwerkzaamheden en het verwijderen van struiken dient in verband met het broedseizoen uitgevoerd te worden in de periode augustus tot en met februari. Hierbij dienen stobben, wortels en overige delen, waar kamsalamanders zouden kunnen overwinteren, ontzien te worden en de bodem dient zo weinig mogelijk te worden beroerd.
21. Het verwijderen van geschikte schuilplaatsen voor de kamsalamander in landbiotoop, anders dan op de locatie genoemd in voorschrift 20, dient te worden uitgevoerd in de periode dat de dieren zo veel mogelijk in het water aanwezig zijn, in de periode april tot en met juli, of in overleg met een deskundige in de meest geschikte periode. Deze werkzaamheden dienen onder begeleiding in het veld van een deskundige op het gebied van kamsalamander te worden uitgevoerd.
22. Eventueel gevonden kamsalamanders dienen onder begeleiding van een deskundige verplaatst te worden naar een geschikte plek buiten de directe invloedssfeer van de werkzaamheden.

Monitoring

23. Aanvullend dient u, om de effectiviteit van de genomen maatregelen vast te kunnen stellen monitoring uit te voeren van de drijvende waterweegbree in de Noordersloot.
24. U dient monitoring van de das uit te voeren gedurende de ontheffingstermijn. Monitoring dient in ieder geval inzicht te geven in de wijze waarop de das het plangebied gebruikt in relatie tot de aanleg van de ontwikkeling van het plangebied en de aanleg van de groene infrastructuur en foerageermogelijkheden voor de das.
25. Gedurende de duur van de ontheffingsperiode dient jaarlijks in november een verslag ter beoordeling te worden aangeleverd aan Dienst regelingen. U dient daarin de resultaten te geven van de soorteninventarisaties en een schatting van het aantalsverloop van de in het gebied aanwezige beschermde soorten waarvoor u ontheffing is verleend. In het verslag dient minstens aandacht te worden gegeven aan de aantallen, de plaats van voorkomen van soorten, de wijze van gebruik van het plangebied door de das en de kamsalamander, de voortgang van de inrichting van het plangebied en van de speciaal voor de beschermde soorten ingerichte groene structuren en de genomen mitigerende maatregelen. Naar aanleiding van de resultaten van de monitoring kunnen de voorschriften worden aangepast om de gunstige staat van instandhouding te garanderen.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

26. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde maatregelen.
27. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.

Overige voorschriften

28. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
29. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
30. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Dienst Regelingen, Postbus 19530, 2500 CM Den Haag.

Den Haag, 9 september 2014

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens de

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen

Bijlage 2 Ruimtebeslag routing natuurcompensatie

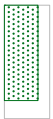
concept

zone	ha
zone 1	25.9
zone 2	54.4
zone 3	19.4
zone 4	97.6
netwerkstructuur	45,8
mogelijk uitleggebied groen	85,2
totaal	328,3

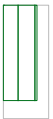
legenda

zones 1-4

netwerkstructuur

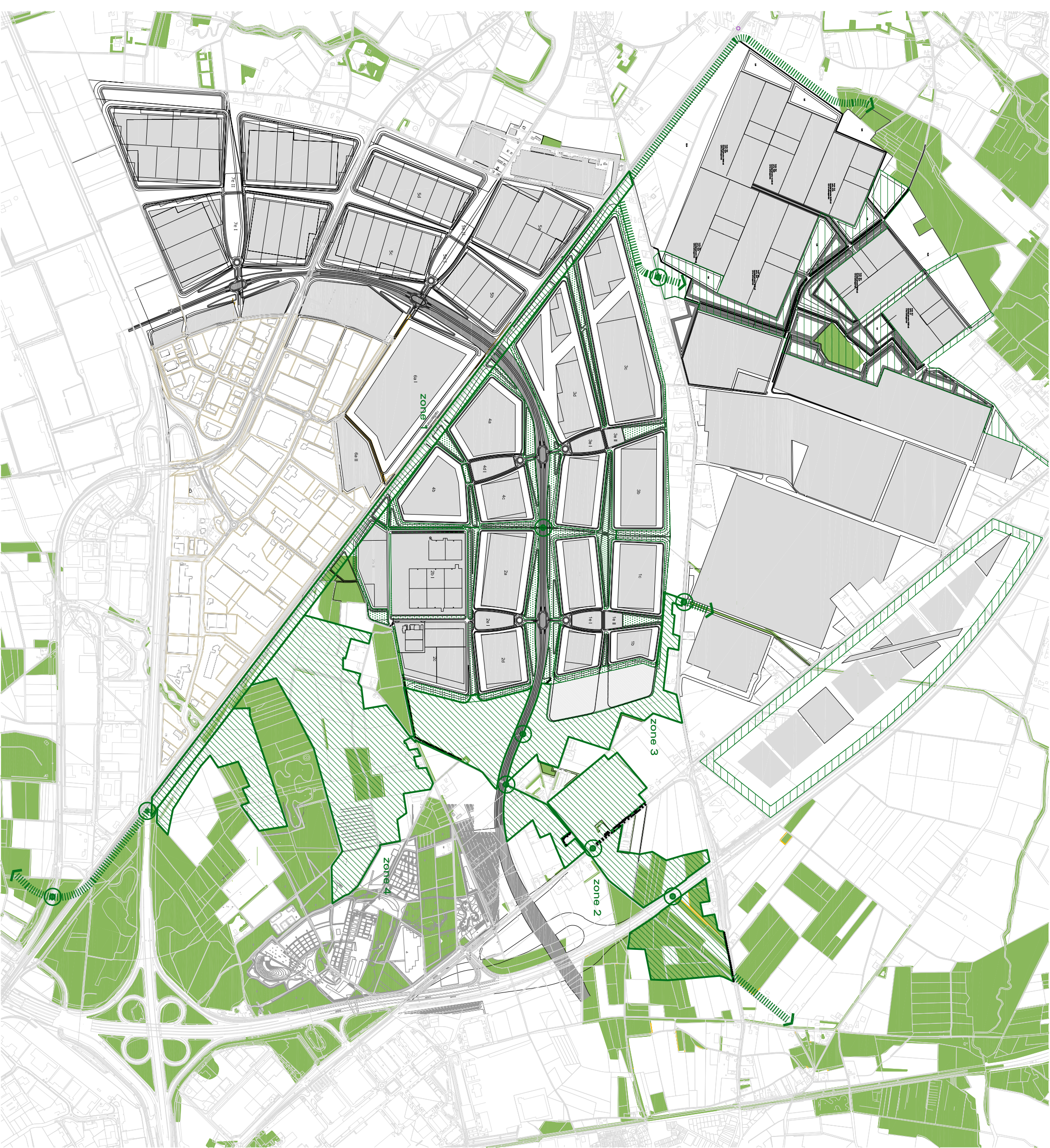
mogelijk uitleggebied groen

verbinding

faunapassages

Bijlage 3 Structuurvisie Klavertje 4-gebied

Structuurvisie Klavertje 4-gebied
21 maart 2012

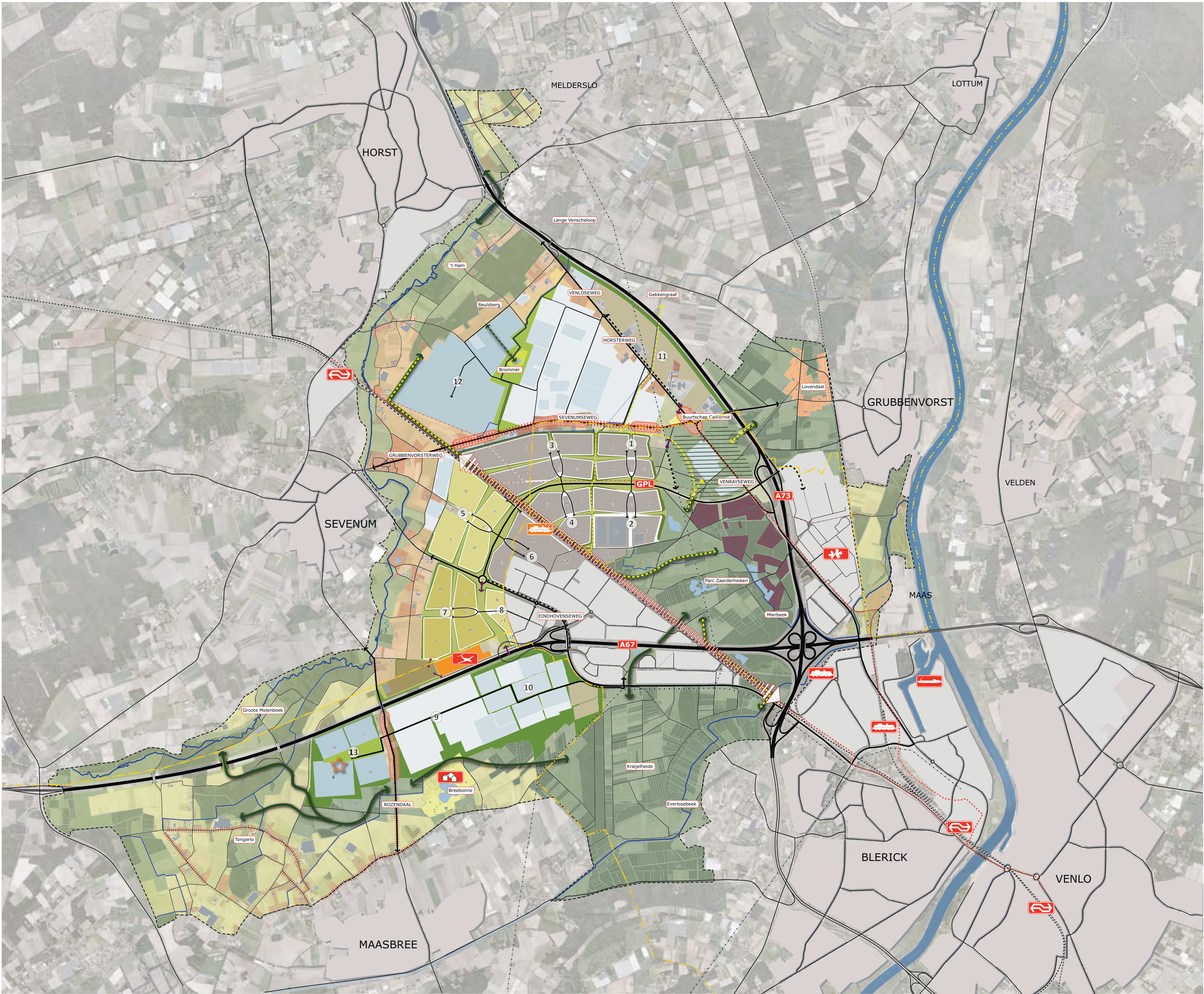
LEGENDA

Bestaande situatie:

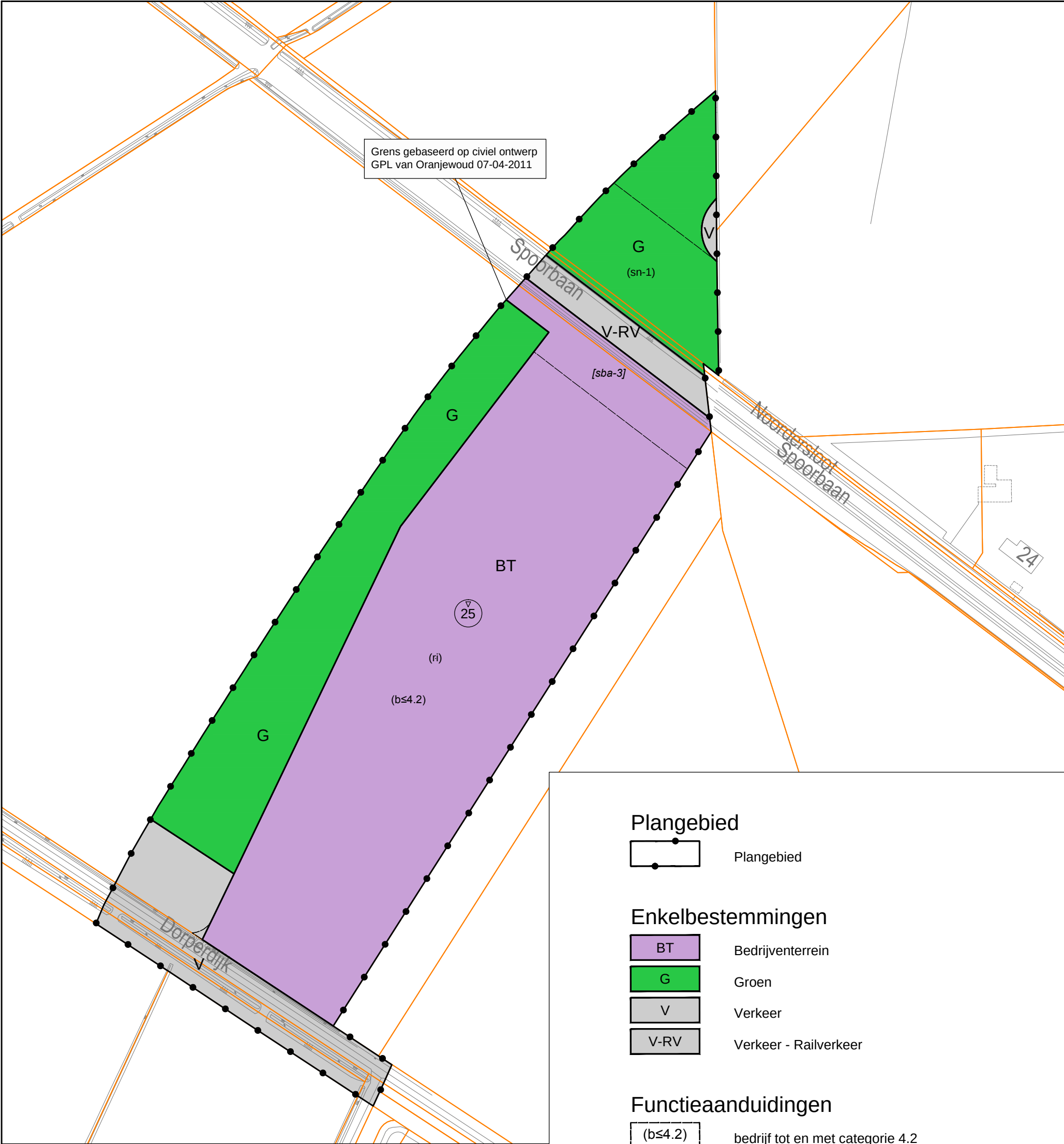
- Grens Klavertje 4-gebied
- Gemeentegrens
- Rijkswegen
- Overige wegen
- Spoorwegen
- Bebouwing
- Woonkernen
- Bedrijventerreinen
- Glastuinbouwgebied
- Glastuinbouwbedrijf
- Beek
- Maas
- Hoogspanningsverbinding
- Oliepijpleiding
- Bebouwingsconcentratie
- Bebouwingslinten
- Railterminal
- Bargeterminal
- TrafficPort
- Verblijfsrecreatie
- Fresh Park Venlo
- NS-station

Nieuwe situatie:

- Beekdallandschap
- Mozaïeklandschap
- Verweingszone
- Agrarisch landschap
- Lovendaal
- Ontwikkelingsgebied Agribusiness
- Glastuinbouw ontwikkelingsgebied
- Floriade / Venlo GreenPark
- Ontwikkelingsgebied bedrijventerrein
- Intensieve tuinbouw / toekomstig ontwikkelingsgebied bedrijventerrein
- Agrarisch / toekomstig ontwikkelingsgebied bedrijventerrein
- Landschappelijke binnenruimte
- Landschappelijke inpassing
- LOG Krabbenborg
- GPL Greenportlane
- Verkeersontsluiting
- Reservering infrastructuur
- Indicatieve richting verbinding infrastructuur
- Aansluiting Greenportring - A67, na 2022
- Greenportbikeway
- 50m-zone Rijkswaterstaat
- 100m-zone Sevenumseweg
- Primaire ecologische verbinding
- Secundaire ecologische verbinding
- Dassenroute
- Mogelijke ecologische routes
- Ecoducten
- Zoekgebied windturbines
- Railterminal
- Zie paragraaf 6.6.1 – Ontwikkeling klaver 13

Bijlage 4 Vigerende bestemmingsplan Trade Port Noord

gemeente

bestemmingsplan

Horst aan de Maas

Klaver 6b

identificatie

planstatus

tekening

identificatiecode

datum

status

schaal : 1:2500

NL.IMRO.1507.BPHMKlaver6b-ON01

25-02-2013

concept

afmeting : A3

voorontwerp

bladnummer : 1

projectnummer

21-03-2013

ontwerp

aantal bladen : 1

71815.17693.00

vastgesteld

bestand : 0XIZ-BPL

RBOI

ruimtelijke ordening

postbus 150

3000 AD Rotterdam

010-2018555

info@rboi.nl

www.rboi.nl

referte

getekend

: ir G.J.G. Bokelman

: ing R. Durville

noordpijl

Plangebied

 Plangebied

Enkelbestemmingen

- BT

Bedrijventerrein
- G

Groen
- V

Verkeer
- V-RV

Verkeer - Railverkeer

Functieaanduidingen

- (b≤4.2)

bedrijf tot en met categorie 4.2
- (ri)

risicovolle inrichting
- (sn-1)

specifieke vorm van natuur - 1

Bouwaanduidingen

- [sba-3]

specifieke bouwaanduiding - 3

Maatvoeringen

- maximum bouwhoogte (m)

Plangebied

 Plangrens

Enkelbestemmingen

 BT Bedrijventerrein
 G Groen
 N Natuur

Dubbelbestemmingen

 L-HV Leiding - Hoogspanningsverbinding
 L-O Leiding - Olie
 L-R Leiding - Riool

Gebiedsaanduidingen

 veiligheidszone - olieleiding

Funcctieaanduidingen

 bedrijf tot en met categorie 3.2
 gemaal
 specifieke vorm van natuur - 1

Bouwvlakken

 bouwvlak

Maatvoeringen

 maximum bouwhoogte (m)

gemeente

bestemmingsplan

Venlo

Trade Port Noord - Klaver 1 Oost

noordpijl

	identificatie	planstatus		tekening	
	identificatiecode	datum	status	schaal	1:5000
	NL.IMRO.0983.BP201432KLAVR1OOST-VA01	28-05-2014	concept	afmeting	A2
		12-11-2014	voorontwerp	bladnummer	1
	projectnummer	01-12-2014	ontwerp	aantal bladen	1
	71815.18762.00	29-04-2015	vastgesteld	bestand	0ZOR-BPL

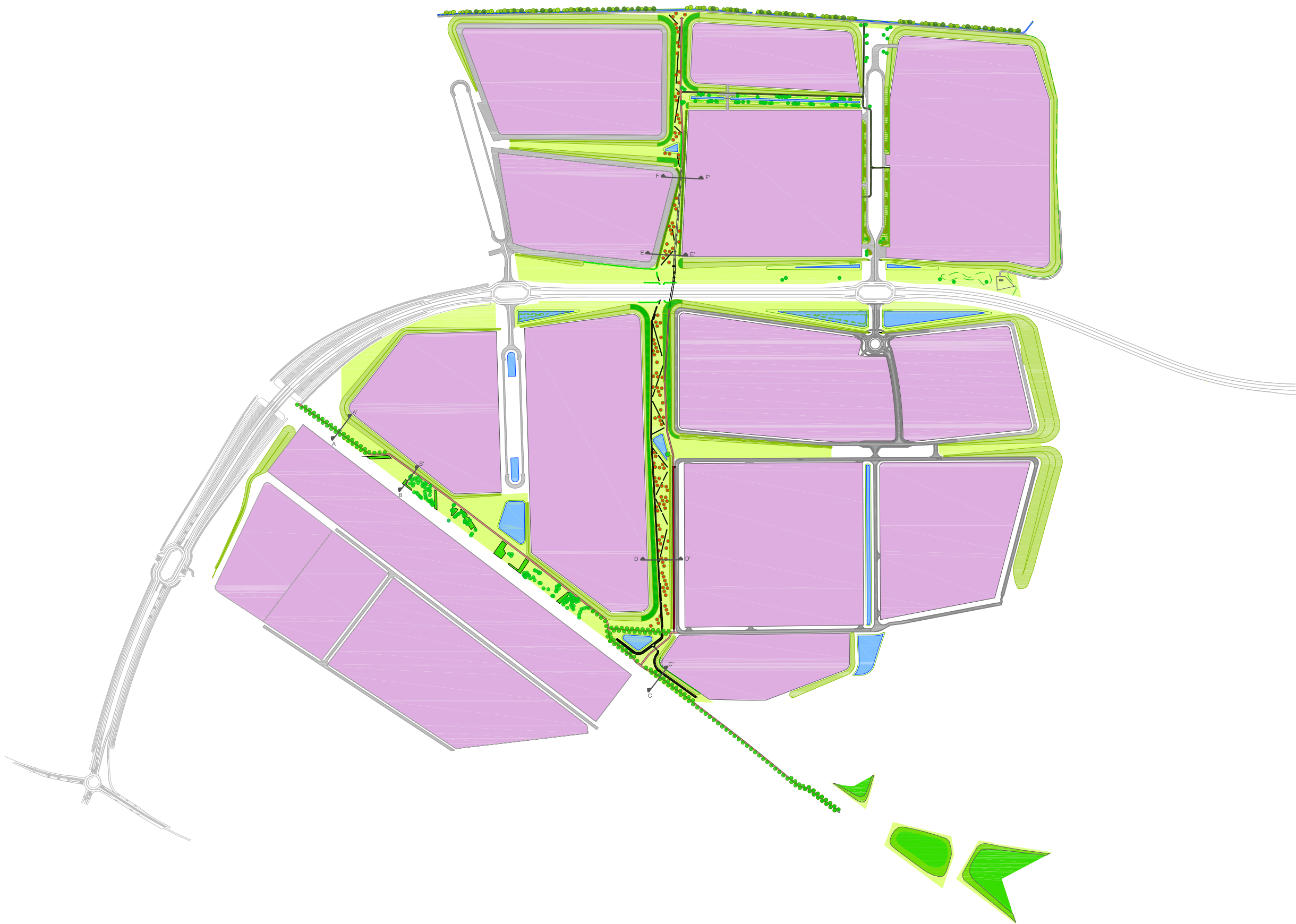
postbus 150
3000 AD Rotterdam
010-2018555

info@rho.nl
www.rho.nl

referte
getekend

ir G.J.G. Bokelman
ing R. Durville

Bijlage 5 Overzichtstekening inrichting gebied voor de das

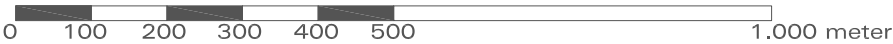

Legenda

- opgaande vegetatie
- bomen / fruitbomen
- korte vegetatie
- stobben
- greppel
- water
- grondwal
- verharding
- fietspad
- fietspad (verhoogd)
- bedrijventerrein

Trade Port Noord
venlo

Innovatoren 9A, St. Jansweg 15 5928 RC Venlo			
t 077-8503457 www.tradeportnoord.nl			
project		Trade Poort Noord	
project no		13519	
onderdeel		Dassenplan - overzichtstekening	
datum		28.07.2015	
wijziging		-	
schaal	1:10.000	formaat	A3
tekening no	TEK04	tekenaar	DH
deze cad tekening is eigendom van Trade Port Noord Venlo, en mag zonder onze schriftelijke toestemming niet gereproduceerd, gekopieerd of anderszins gebruikt worden © 2014			

Bijlage 6 “centrale verbindingszone” soortenlijst

Soortenlijst

			kg	st	% in menging	afm. / maat	leeftijd	hoogte in m	vrucht- dracht / plukrijp
BOOMGAARD									
MB	Malus d. 'Brabant Bellefleur'	Appel				16/18	-	5-8	11
MZ	Malus d. 'Zoete Kroon'	Appel				16/18	-	5-8	11
ML	Malus d. 'Leo-appel'	Appel				16/18	-	5-8	7
MO	Malus d. 'Odin'	Appel				16/18	-	5-8	7
MD	Malus d. 'Dubbele Zoete Aagt'	Appel				16/18	-	5-8	9
ME	Malus d. 'Elstar'	Appel				16/18	-	5-8	9
PD	Pyrus c. 'Doyenne du Comice	Peer				14/16	-	5-8	9
PJ	Pyrus c. 'Jut'	Peer				14/16	-	5-8	8
PC	Pyrus c. 'Clapp's Favourite'	Peer				14/16	-	5-8	8
PW	Pyrus c. 'Winterrietpeer'	Peer				14/16	-	5-8	10
PY	Pyrus c. 'Wijnpeer'	Peer				14/16	-	5-8	10
PR	Prunus a. 'Castor'	Kers				16/18	-	6-8	5
PE	Prunus a. 'Eysdener'	Kers				16/18	-	6-8	6
PM	Prunus a. 'Dubbele Meikers'	Kers				16/18	-	6-8	7
PV	Prunus a. 'Vroege van Werder'	Kers				16/18	-	6-8	7
PP	Prunus a. 'Pater van Mansfeld'	Kers				16/18	-	6-8	8
PK	Prunus a. 'Koningskers'	Kers				16/18	-	6-8	8
PT	Prunus d. 'Vroege Tolse'	Pruim				16/18	-	4-6	7
PR	Prunus d. 'Reine Victoria'	Pruim				16/18	-	4-6	8
PH	Prunus d. 'Hauszwetsche'	Pruim				16/18	-	4-6	9
PZ	Prunus d. 'President'	Pruim				16/18	-	4-6	9

HEESTERS STRUWELHAAG - randrij

plantverband: wild mengen, in de rij groepen van 3 st aanplanten, afstand in de rij 0,5 m h.o.h.

ee	Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	25	60-80	w,1+1	4-5	9-10
cs	Cornus sanguinea	Rode kornoelje	10	60-80	w,1+1	3-5	n.v.t.
lv	Ligustrum vulgare	Liguster	10	60-80	w,1+1	2-3	n.v.t.
rc	Rosa canina	Hondsroos	10	60-80	w,1+1	1-3	>10
ri	Ribes rubrum	Aalbes	10		w, 2-3 tak	1	7-8
rn	Ribes nigrum	Zwarte bes	5		w, 2-3 tak	1	7-8
rr	Rosa rubiginosa	Egelantier	10	60-80	w,1+1	2	>11
ru	Ribes uva-crispa	Kruisbes	10		w, 2-3 tak	1	8
vo	Viburnum opulus	Gelderse roos	10	60-80	w, 1+1	3	9-10

HEESTERS STRUWELHAAG - hartrij

plantverband: wild gemengd, 0,5 m h.o.h.

ac	Acer campestre	Veldesdoorn	10	60-80	w,1+1	1-10	n.v.t.
ag	Alnus glutinosa	Els	10	60-80	w,1+1	1-7	n.v.t.
ca	Corylus avellana	Hazelaar	15	60-80	w,1+1	5	9-10
cb	Carpinus betulus	Haagbeuk	5	60-80	w,1+1	1-10	n.v.t.
fs	Fagus sylvatica	Gewone beuk	5	60-80	w,1+1	1-10	n.v.t.
pp	Prunus padus	Vogelkers	10	60-80	w,1+1	5	?
ps	Prunus spinosa	Sleedoorn	10	60-80	w,1+1	5	?
rf	Rhamnus frangula	Vuilboom	15	60-80	w,1+1	5	9-10
qr	Quercus robur	Zomereik	10	60-80	w,1+1	1-10	n.v.t.
sa	Salix aurita	Geoorde wilg	5	60-80	w,1+1	3	n.v.t.
sc	Salix cineria	Grauwe wilg	5	60-80	w,1+1	6	n.v.t.

Bijlage 7 “oostelijke verbindingszone” luchtfoto